

Poročilo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost za leto 2016

**Mrežo Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje
je v letu 2016 povezalo več strokovnih posvetov**

Ljubljana, februar 2017

Poročilo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost (Združenja SUTŽO) za leto 2016

Ljubljana, februar 2017

Besedilo: prof. dr. Ana Krajnc, dr. Dušana Findeisen, Alijana Šantej, Ljubica Kosmač, dr. Polona Kelava, Maša Bizovičar, Urša Kramberger, Mirjam Bevc Peressutti

Uredila: Alijana Šantej

Oblikovala: Vanessa Pipan, Matjaž Šantej

Fotografije: arhiv Združenja SUTŽO, Matej Pušnik, Ciril Mlinar Cic

Izdala:

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje,
združenje za izobraževanje in družbeno vključenost

Poljanska 6, 1000 Ljubljana

Zanj: Ana Krajnc

Tisk: Pancopy fotokopiranje Stanko Pančur s.p.

Naklada: 20 izvodov

Predgovor

Slovensko univerzo za tretje življenjsko obdobje je v letu 2016 obeležilo več poudarkov, ki jih posebej izpostavljamo v tem predgovoru in podrobneje predstavljamo v nadaljevanju poročila.

Poslanstvo Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje se je skozi 33 let njenega razvoja spreminjalo in se bo v skladu z družbenimi spremembami spreminjalo in razvijalo tudi vnaprej. Od individualnih ciljev izobraževanja (osebnostni razvoj starejših) v samih začetkih delovanja se je poslanstvo skozi leta vse bolj razvijalo v uresničevanje družbenih ciljev izobraževanja: spodbujati in omogočati vključenost in dejavno sodelovanje starejših v družbi, zagovorništvo starejših za boljšanje in utrjevanje njihovega družbenega položaja, medgeneracijsko sodelovanje, organizirano prostovoljstvo v javnih ustanovah itd. V skladu z vse večjim poudarkom na družbeni dimenziji izobraževanja in spodbujanju dejavnega državljanstva starejših smo se v letu 2016 tudi formalno pravno preoblikovali v združenje državljske narave.

Osnovna ciljna skupina univerze za tretje življenjsko obdobje so starejši upokojeni, starejši na prehodu v upokojitev in starejši brezposelni. V letu 2016 smo ciljno skupino razširili tudi na starejše delavce. Naša organizacija v obdobju 2016-2019 sodeluje kot partnerica v projektu za pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc manj izobraženih zaposlenih, starejših od 45 let. V okviru projekta izvajamo izobraževalne programe za pridobivanje digitalnih kompetenc in osnovno sporazumevanje v angleščini.

Mrežo Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je v letu 2016 povezalo več strokovnih posvetov in usposabljanj: usposabljanje za mentorje mreže *Zakaj in kako se starejši učijo?* (marec, Ljubljana), posvet in usposabljanje *Učljivost starejših in sodobne metode izobraževanja* (maj, Vipolže - Brda), posvet *Srebrna ekonomija* (junij, Ljubljana), posvet *Izobraževanje in socialna vključenost ranljivih skupin* (oktober, Ljubljana), posvet *Znaš, nauči drugega* (november, Trebnje).

Inštitut za disleksijo je v letu 2016 naredil pomembne in uspešne razvojne korake, zlasti na področju skotopičnega sindroma. Tri sodelavke inštituta so v tem letu pridobile mednarodno licenco Irlen za presojevalce skotopičnega sindroma. Po več krajih Slovenije so potekala predavanja na temo skotopičnega sindroma, s čimer se je začela dvigati osveščenost o skotopičnem sindromu v širši javnosti kot tudi zavedanje o možnih oblikah pomoči. Redno mesečno so potekala tudi predavanja na temo disleksije. Strokovni sodelavci Inštituta so za uporabo barvnih folij v letu 2016 testirali 138 otrok in odraslih ter 57-im med njimi omogočili tudi nakup barvnih očal – vse v tesnem sodelovanju z Irlen kliniko iz Londona. Pridobili so tudi donatorska sredstva za delovanje inštituta.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je vključena v več mednarodnih združenj in mrež: ESREA, LiLL (Learning in Later Life), EURAG, DANET, For-Age, Passiton, EMIL in druga. V letu 2016 smo uspešno zaključili evropski projekt Digitalna Donava (ang. Digital Danube). Študenti UTŽO Ljubljana (likovnih krožkov in novinarstva) so sodelovali v projektu *Okusi Donave: kruh, vino, začimbe* (ang. Tastes of Danube: Bread, Wine, Herbs). Kot nasledek njihovega raziskovanja in ustvarjanja sta nastali dve monografiji: *Kruh skozi čas in Slikarski čopič in kruh*, objavljeni na domači spletni strani: www.utzo.si/knjiznica/publikacije/.

V drugi polovici leta 2016 smo prejeli odobreno partnerstvo v treh evropskih projektih znotraj okvirnega programa Erasmus+.

Projekt *Begunska časi* (ang. RefugeesIN - Cinema for Refugees Social Inclusion) je nadaljevanje uspešno izvedenega projekta CINAGE, Film in dejavno staranje. V projektu se partnerji in ciljno učno občinstvo ob kritični analizi evropskega filma učijo ustvarjati dokumentarne filme, ki prikazujejo spodbudne življenjske zgodbe prebežnikov.

Projekt *Srebrna koda* (ang. Silver Code - Senior Trainees on Coding) spodbuja učenje starejših v programiranju. Starejši se bodo spoznavali s temelji programskega jezika in v nadaljevanju prenašali pridobljeno znanje na druge starejše.

Projekt *Spodbujanje izobraževanja za tretje življenjsko obdobje* (ang. Promotion of the ThirdAge Education) je namenjen spodbujanju celostno organiziranega in celostno delujočega izobraževanja starejših ter prenosu modela izobraževanja starejših na univerzah za tretje življenjsko obdobje v druge države, partnerice v projektu.

V sekciji *Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani* se je v letu 2016 oziroma z začetkom študijskega leta 2016/2017 sicer zmanjšalo število študijskih skupin od 283 na 270, predvsem zaradi združevanja manjših jezikovnih skupin. Število študentov pa je na približno enaki ravni kot prejšnja leta, v primerjavi s preteklim študijskim letom je nižje za 0,5 % (decembra 2015 je bilo število študentov 3133, decembra 2016 pa 3117).

Udeležba študentov po študijskih mestih se je od preteklega leta rahlo zvišala, za 44 študijskih mest oziroma za 1 % (decembra 2015 smo beležili 4535, decembra 2016 pa 4579 študijskih mest).

Največji porast v primerjavi s preteklim študijskim letom je na področju računalništva in spoznavanja novih tehnologij (tablic, pametnih telefonov itd.) in sicer za 29 % (189 študentov v št. letu 2015/2016 in 266 študentov v št. letu 2016/2017).

V letu 2016 smo izvedli, tudi v sodelovanju s partnerskimi ustanovami, številne dobro obiskane javne dogodke, kot so Enajsta šola v knjigarni, Srečamo se v kinu, Podobe časa – javna mesečna predavanja na UTŽO, in sodelovali na dogodkih v organizaciji drugih ustanov (Noč knjige, Dnevi evropske kulturne dediščine, Festival nevladnih organizacij LUPA, Teden vseživljenjskega učenja, usposabljanje vrtnih prostovoljcev v sodelovanju z Botaničnim vrtom v Ljubljani, Most znanja in sodelovanja z UTŽO Zagreb in drugi).

Besedilo za poročilo so prispevali sodelavci po svojih delovnih področjih: prof. dr. Ana Krajnc za sekcijo Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, dr. Dušana Findeisen za Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja, dr. Polona Kelava in Ljubica Kosmač za Inštitut za disleksijo, Maša Bizovičar za projekt Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc starejših zaposlenih in za učno gibanje Znaš, nauči drugega, Mirjam Bevc Persutti za skupino za zagovorništvo, Urša Kramberger za knjižnico, Alijana Šantej za sekcijo Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani in druge dejavnosti združenja.

Vsebino letnega poročila dopolnjuje *Teklo je leto 2016*, zbirka elektronskih novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, dostopna na: www.utzo.si/e-novice/.

Alijana Šantej

KAZALO VSEBINE

SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE	1
Poslanstvo, namen in organiziranost	1
MREŽA SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE.....	3
1. Vloga mreže SUTŽO	3
2. Mreža deluje kot povezana celota	3
3. Oblike povezovanja članov mreže	4
4. Zastopanje mreže na nacionalni ravni	10
5. Skupina za zagovorništvo	12
UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE V LJUBLJANI.....	14
1. Študijski krožki in študijske skupine ter druge oblike izobraževanja in povezovanja ...	14
2. Vpis v študijsko leto 2016/2017	17
3. Število študentov, študijskih skupin in udeležba po izobraževalnih programih	20
4. Študenti UTŽO Ljubljana po spolu, starosti, izobrazbi in poklicih	27
5. Pregled dogodkov na UTŽO in delovanja UTŽO v javnosti	30
INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE IN RAZVOJ IZOBRAŽEVANJA	41
1. Snovanje, vodenje in izvajanje transnacionalnih projektov	41
1.1 Zaključeni projekti	41
1.2 Tekoči projekti	41
1.3 Zasnovani načrtovani projekti	45
2. Raziskovanje in oblikovanje modelov dejavnega staranja	45
3. Razvoj vsebinskega sodelovanja s partnerskimi ustanovami.....	46
4. Sodelovanje na konferencah, konceptualiziranje, organiziranje konferenc in posvetov	50
5. Informiranje in osveščanje javnosti.....	52
6. Izdajanje znanstvenih in strokovnih publikacij.....	53
INŠTITUT ZA DISLEKSIJO	55
1. Poslanstvo in dejavnosti	55
2. Poročilo o delu Inštituta za disleksijo v letu 2016	57
DRUGE DEJAVNOSTI ZDRUŽENJA	64
1. Projekt Pridobivanje temeljnih kompetenc	64
2. Specialna knjižnica.....	65
3. Mentorstvo študentom	66
4. Programi organiziranega prostovoljnega dela v javnih ustanovah.....	67

5. Sodelovanje s sorodnimi organizacijami	69
6. Znaš, nauči drugega.....	72
7. Javna kampanja	73
Spletne novice Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje	73
Domača spletna stran, elektronske in pisne okrožnice, oglasna deska	73
Objavljanje v drugih elektronskih medijih	74
Mentor in znanje	74
Drugo sodelovanje z mediji	74
PRILOGE	80
Priloga 1: Izobraževalni programi, skupine, število in udeležba študentov v študijskih letih 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017: UTŽO Ljubljana	80
Priloga 2: Mentorji UTŽO Ljubljana v letu 2016	83
Priloga 3: Članice mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje	86
Priloga 4: Organi Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost	90
Priloga 5: Zaposleni in zunanji sodelavci v letu 2016	91

SLOVENSKA UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Poslanstvo, namen in organiziranost

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, združenje za izobraževanje in družbeno vključenost (skr. Združenje SUTŽO), je vseslovensko združenje državljske narave, ki starejšim državljanom omogoča večjo vključenost v družbo, uveljavljanje večje družbene enakosti in doseganje prepoznavnosti v družbi, pridobivanje družbene moči, dejavno staranje, krepitev družbenih vezi z drugimi generacijami in družbenimi skupinami, vse na temelju znanja, kulture in organiziranega delovanja v lokalni skupnosti.

Združenje izvaja te naloge tudi s pomočjo internacionalizacije svojega delovanja, raziskovanja, razvoja, svetovanja, izobraževanja mentorjev in prostovoljcev animatorjev, z izvajanjem kampanje za prepričevanje javnosti, z nudenjem podporne strukture samo-organiziranim študijskim in drugim skupinam starejših ter njihovemu prostovoljskemu delovanju na temelju pridobljenega znanja in kulture.

Namen združenja je:

- prizadevati si za pravice starejših, upokojenih in starejših s posebnimi potrebami ter jim v ta namen omogočati pridobivanje znanja,
- spodbujati delovanje starejših v dobro razvoja lokalne skupnosti,
- spremljati in uvajati inovativne prakse izobraževanja, učenja in delovanja starejših,
- manjšati neenakost družbenih skupin in delovati za doseganje družbene prepoznavnosti in enakosti starejših,
- krepiti kritično mišljenje in zmožnosti starejših za medsebojno strpnost, upoštevanje drugačnosti, spoštovanje človekovih pravic in svoboščin,
- spodbujati sodelovanje starejših v demokratičnih procesih,
- omogočati družbeno participacijo starejših in njihovo politično delovanje,
- spodbujati, razvijati in izvajati zagovorništvo starejših zaboljšanje in utrjevanje njihovega družbenega položaja in družbenih vezi z drugimi generacijami,
- spodbujati,boljšati in omogočati povezovanje in samo-organiziranost ter medsebojno pomoč starejših, upokojenih in starejših s posebnimi potrebami in to s pomočjo izobraževanja, kulture, svetovanja, raziskovanja in delovanja v javnosti,
- ustvarjati okoliščine za osebno rast starejših, upokojenih in starejših s posebnimi potrebami za njihovo vključenost v družbo, dejavno starost, solidarnost in sodelovanje z drugimi generacijami in to s pomočjo izobraževanja, kulture, svetovanja, raziskovanja, zagovorništva in delovanja v javnosti,
- nuditi podporo, informacije, izobraževanje in nasvete starejšim, upokojenim in starejšim s posebnimi potrebami glede njihovih življenjskih okoliščin in povratka na trg dela ali glede prostovoljskega sodelovanja v družbi, spreminjati te okoliščine, v ta namen pa spodbujati nastanek novih gospodarskih dejavnosti in novih prostovoljskih programov, v katere se starejši lahko vključijo,

- analizirati in raziskovati vprašanja starejših, starost in staranje ter izobraževanje starejših tako z osebnega kakor družbenega vidika,
- preučevati in lajšati posebne učne težave ter spodbujati talente oseb z disleksijo ne glede na njihovo starost,
- povečati osveščenost strokovnjakov in javnosti glede vprašanj starejših v lokalnem, narodnem in mednarodnem okolju,
- predstavljati starejše in upokojene, organizirati jih in skupaj z njimi zagovarjati njihove potrebe in interese v javnosti in v odnosu do lokalnih, nacionalnih in mednarodnih ustanov.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje deluje v dobro starejših v pokoju, starejših, ki se pripravljajo na upokojitev, dolgotrajno brezposelnih starejših, starejših, ki so invalidsko upokojeni ali so na dolgotrajni zdravstveni ali psiho-socialni rehabilitaciji. Poleg izobraževanja starejših za dejavno državljanstvo, ki je njena temeljna dejavnost, deluje Univerza tudi v širši javnosti in izvaja obširno javno kampanjo za razumevanje položaja starejših v družbi in krepitev njihove družbene vrednosti. Ima status društva, ki deluje v javnem interesu na področju izobraževanja, kar izkazuje in potrjuje vrednost njenega delovanja v javno dobro.

Organiziranost

Za doseganje svojega poslanstva ima združenje štiri sekcije:

- Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje,
- Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani,
- Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja,
- Inštitut za disleksijo.

Mreža Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje spodbuja razvoj novih univerz za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji, informira, koordinira in povezuje članice mreže, jim nudi strokovno in svetovalno podporo ter jih zastopa na nacionalni ravni. Mrežo vodi prof. dr. Ana Krajnc.

Sekcija *Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani* združuje demokratične samo-organizirane skupine starejših, ki temeljijo na načelih prostovoljstva, proste izbire, vzajemnosti, medsebojne pomoči, izmenjavi znanja, izkušenj in kulture. Skupine svoje učenje in delovanje uravnavajo same. V skupinah pod mentorjevim vodstvom poteka skupna gradnja novega znanja v podporo razvoju dejavnega državljanstva starejših. Sekcijo vodi Alijana Šantej.

Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja vodi razvojno, raziskovalno in projektno delo na individualni, lokalni, nacionalni in mednarodni ravni na področjih, kjer raziskovanje podpira razvoj izobraževanja za osebno rast in družbeno delovanje starejših državljanov. Inštitut vodi predstojnica dr. Dušana Findeisen.

Predmet delovanja *Inštituta za disleksijo* je preučevanje učnih težav in talentov oseb z disleksijo ter izobraževanje na tem področju. Delo Inštituta je namenjeno prepoznavanju drugačnosti, podpori pri obvladovanju učnih težav, pa tudi odkrivanju strategij, ki jih posamezniki razvijejo za premagovanje učnih težav. Inštitut vodi Ljubica Kosmač ob strokovnem in organizacijskem sodelovanju dr. Polone Kelava.

izdajamo **glasili E-novice mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje** inučna pisma *Mentor in znanje*, ki jih posredujemo več kot 4000 naslovnikom, izdajamo strokovne in znanstvene **publikacije**, sodelujemo v **evropskih projektih**, skrbimo za **mednarodno izmenjavo študentov** UTŽO, prizadevamo si za kakovosten študij v formalnih in neformalnih oblikah izobraževanja starejših in hkrati za dejavno staranje. Izobraževanje starejših je nepogrešljiv del vseživljenjskega izobraževanja. V sodobni družbi starejši ne morejo ostati brez učenja. Pri SUTŽO deluje **več delovnih skupin študentov in strokovnjakov**: skupina za zagovorništvo, skupina za mednarodno izmenjavo, oblikuje se skupina za spodbujanje srebrne ekonomije.

Stojimo pred veliko nalogo, da razvijamo **dejavno starost**. Izobraževanje in delo sta dva vseživljenjska procesa. Živimo v času, ko se ceni v glavnem le ena vloga človeka: **homo ekonomikus**. Zato ne moremo z delovno zakonodajo preprečiti, da bi tudi starejši ustvarjali dobrine v prid sebi in družbi. S tem bi premagovali socialno izločenost in revščino starejših. Za ekonomijo 21. stoletja je najbolj pomemben človek, »človeški kapital«. Zakaj bi torej zavrgli sposobnosti, znanje, preverjene rešitve in izkušnje starejših? Dejavna starost povečuje BDP in ohranja vitalnost starejših. Manjši so tudi izdatki za zdravstvo, če starejšim dovolimo, da živijo svoje življenje tudi naprej po upokojitvi.

3. Oblike povezovanja članov mreže

Člani vodstva univerze so skozi leto obiskali, predavali, svetovali in bili večkrat v stiku (tudi po telefonu, e-pošti) s posameznimi članicami mreže SUTŽO. Tako se je ohranjal z njimi tudi osebni odnos.

Na **Poletni univerzi** je bila tudi v letu 2016 ena tedenska skupina namenjena predsednikom UTŽO iz raznih krajev Slovenije (Ilirska Bistrica, Žalec, Sežana, Grosuplje) z namenom medsebojnega spoznavanja, povezovanja, izmenjave izkušenj ter primerov dobre prakse.

Pri SUTŽO deluje **svet**, sestavljen iz predstavnikov članic mreže. V letu 2016 se je redno sestal dvakrat. Vsakokrat se sestane v kraju druge UTŽO, da ji dvigne družbeno moč v lokalnem okolju, obenem srečanje omogoči, da to lokalno okolje spoznajo tudi drugi iz vse Slovenije. S tem želimo podpirati razvoj demokratičnosti, pa tudi priznanje novo nastalim UTŽO, ki se šele borijo za svoj družbeni status.

Sejo sveta vedno spremlja strokovni posvet na izbrano aktualno temo, ki podpre naše cilje:

1. seja sveta mreže SUTŽO v letu 2016 in spremljajoči **strokovni posvet** na temo **Učljivost starejših in sodobne metode izobraževanja** sta se odvila **17. maja** v Vipolžah (Goriška Brda). Gostiteljica dogodka je bila **UTŽO Brda**, ena najmlajših UTŽO v Sloveniji.

Prof. dr. Marko Radovan (Filozofska fakulteta, Oddelek za pedagogiko in andragogiko) je predstavil nove ugotovitve raziskav o učljivosti starejših in sodobnih metodah izobraževanja. Prof. dr. Ana Krajnc je na posvetu predstavila rezultate raziskave mreže v letu 2015 in kaj v študijskih krožkih starejših povečuje učljivost.

Posvet in usposabljanje maja v Brdih

2. seja sveta mreže SUTŽO v letu 2016 in spremljajoči **strokovni posvet Znaš, nauči drugega** sta potekala **29. novembra** na **UTŽO Trebnje**, ki deluje v okviru Centra za izobraževanje in kulturo (CIK) Trebnje in predstavlja primer uspešnega razvoja UTŽO kot socialnega subjekta v okviru javnega zavoda. Posvet z naslovom *Znaš, nauči drugega* je bil posvečen pomenu učenja v dvojicah in vlogi gibanja Znaš, nauči drugega. Medgeneracijsko delavnico Učenje v parih je vodila Alenka Blazinšek (Zavod Nefiks).

Medgeneracijska delavnica Učenje v parih novembra v Trebnjem
je potekala v okviru posveta Znaš, nauči drugega

Na posvetu smo predstavili možnosti učenja v dvoje, ko znanje postane darilo in opredelili pomen razvijanja prostovoljstva v izobraževanju. Koncept in model medsebojnega darovanja znanja *Znaš, nauči drugega* v mreži univerz za tretje življenjsko obdobje od leta 2009 udejanjamo kot gibanje prostovoljnega medsebojnega učenja računalništva starejših v dvoje, kjer znanje pomeni darilo. Prostovoljsko gibanje učenja v parih omogoči, da postaja znanje splošna dobrina in kroži med ljudmi. Vsak nekaj zna in to lahko nauči drugega. Učenje je ena najbolj osebnih zadev, učeči lahko napreduje hitro, če ima ob sebi mentorja, ki se ravna po njegovih vzgibih, tesno sledi njegovemu napredovanju v znanju in upošteva razmere, v katerih delujeta. Tako se učenja v dvoje odvija brez formalnosti, v sproščenem ozračju in v okolju, kjer ljudje delajo, živijo in se združujejo v svojih prizadevanjih.

Namen posveta je bil oživitev socialnega gibanja Znaš, nauči drugega in širša uporaba v medgeneracijskih dvojicah starejših z mladimi brezposelnimi.

Ob rednih letnih srečevanjih članic mreže (običajno dvakrat letno) na razširjeni seji sveta mreže in spremljajočem strokovnem posvetu se skozi leto odvijajo tudi druge skupne

dejavnosti na ravni mreže: usposabljanja in strokovni dogodki, ki jih za leto 2016 navajamo v nadaljevanju.

16. marca 2016 smo s sofinanciranjem MIZŠ izvedli izobraževanje za vodje in mentorje mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko z naslovom **Zakaj in kako se starejši učijo?** Z vstopom v tretje življenjsko obdobje se spremeni življenje starejših, struktura njihovega vsakdanjika, njihov položaj v družini in družbi. Starejši lahko in morajo ostati vključeni v družbo. Izobraževanje jim to omogoča, če mentorji razumejo značilnosti in posebnosti svojih starejših študentov ter njihove potrebe. V tretjem življenjskem obdobju postane študijska skupina hkrati tudi primarna socialna skupina, v kateri člani pridobijo in ustvarjajo znanje, dobijo čustveno in druge vrste oporo. Mentorjeva vloga pri tem je velika. Seminar smo namenili prepoznavanju in razumevanju značilnosti tretjega življenjskega obdobja in iskanju odgovorov na temeljna vprašanja v izobraževanju starejših: Kako prepoznati in upoštevati motive starejših za izobraževanje? Kako izbrati vire, vsebine, postavljati etapne in končne cilje izobraževanja, kako dati mesto izkustvenemu znanju, kako sprožati samostojno, recipročno, vzajemno učenje svojih starejših študentov? Izobraževanja se je udeležilo 21 vodij in mentorjev mreže SUTŽO.

Mentorji predajajo svoje izkušnje in spoznanja bodočim mentorjem

Mreža SUTŽO je **8. junija 2016** organizirala pomemben **posvet o srebrni ekonomiji**. Velik odziv je dokazal interes v družbi, da se prilagodimo stvarnosti in sprejmemo danosti razvoja. Starejši ne iščejo služb, le delali bi radi. V praksi se razvijajo razne oblike dela in številčno naraščajo, ker ustrezajo ekonomiji v družbi sprememb in družbi velikih možnosti ter podpirajo osebno rast človeka. Posveta so se udeležili predstavniki italijanske in madžarske ambasade, Obrtne zbornice Slovenije, podjetij, mladinskih klubov in organizacij, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, fakultet Univerze v Ljubljani in predstavniki članic naše mreže. Rezultat posveta je bil **Memorandum o srebrni ekonomiji**, objavljen na spletni strani: <http://eregion.eu/8-6-2016-memorandum-on-silver-eeconomy-development/>

V septembru 2016 je prof. dr. Jože Gričar, pobudnik čezmejnega povezovanja e-regij, organiziral mednarodno konferenco e-regij v Jablah na to temo.

Posvet o srebrni ekonomiji je povezal predstavnike različnih organizacij

26. oktobra 2016 smo s sofinanciranjem MIZŠ izvedli posvet mreže SUTŽO na temo **Izobraževanje in socialna vključenost ranljivih skupin**. S posvetom smo želeli povečati zavest o pomenu socialne vključenosti, pridobivanju družbene moči in odprtem dostopu do znanja socialno izključenih skupin. Povezali smo mlade, brezposelne in starejše ter odkrivali njihove potrebe po znanju in temeljnih kompetencah ter možnosti za njihovo vključevanje in pridobivanje družbene moči.

Posvet o socialni vključenosti ranljivih skupin

Namen posveta je bil spoznavanje generacijskih stališč in potreb, odkrivanje skupnih interesov za povezovanje ter oblikovanje primernih oblik in modelov sodelovanja. Mlade je predstavila Alenka Blazinšek z Inštituta za promocijo in beleženje neformalno pridobljenega znanja, starejše je predstavila prof. dr. Ana Krajnc, predsednica SUTŽO. Na posvetu so sodelovali še: Marija Pukl, državna sekretarka v Kabinetu predsednika Vlade RS, Ljuba Fišer z ZDUS in prostovoljka na LU Ormož, dr. Magda Zupančič z MDDSZEM, ki je predstavila pomen vseživljenjskega izobraževanja in vključevanja vseh generacij v družbo znanja. Starejši, brezposelni in mladi se znajdejo v podobnem statusu družbene izločenosti. S skupnimi poskusi in prizadevanji bodo odkrili nove oblike dela. Socialni kapital starejših podpira vstopanje na trg dela.

Zakaj se starejši izobražujejo? Delavnica na UTŽO Žalec

Delavnica o izobraževanju starejših na UTŽO Žalec

Prof. dr. Ana Krajnc je 18. novembra na UTŽO Žalec vodila delavnico o pomenu izobraževanja starejših. Izpostavila je predvsem psihološke in socialne dejavnike ob upokojitvi. Delavnice so se udeležili mentorji in animatorji UTŽO Žalec, ki so ji v nadaljevanju postavljali predvsem vprašanja, povezana z andragoškim ciklom in predstavili svoje izkušnje o delu s starejšimi.

Kako starejši dohitevamo razvoj? Predavanje na UTŽO Ajdovščina

Prof. dr. Ana Krajnc je 9. decembra predavala na UTŽO Ajdovščina o temeljnih kompetencah, ki jih starejši potrebujejo v današnji družbi.

Nove UTŽO v letu 2016

V letu 2016 so se mreži SUTŽO pridružile novoustanovljene UTŽO Laško, Log-Dragomer in Rakičan. Kot pridružena članica mreže nastopa *Zrela univerza* Filozofske fakultete Univerze v Mariboru.

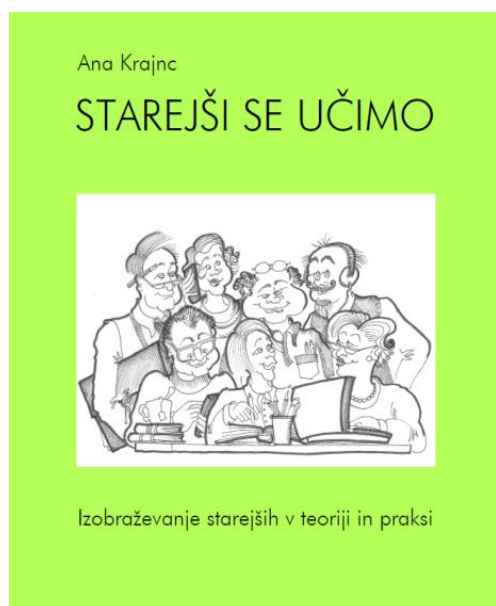

Ustanovni sestanek UTŽO Laško februarja 2016

Sofinanciranje članic mreže

Tudi v letu 2016 je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport **odobrilo financiranje posamezne UTŽO** v višini 1.250,00 € za vsako članico mreže. Simbolično vsoto vsaka od univerz »pomnoži« s prostovoljnim delom. Četudi majhna vsota, pa je pomembna, ker daje priznanje in družbeni pomen obstoju UTŽO. Naši uspehi dokazujejo, kako pomemben je človeški kapital in kaj znajo ustvariti zavzeti ljudje za nek skupen cilj.

Starejši se učimo. Izobraževanje starejših v teoriji in praksi

V letu 2016 smo s sofinanciranjem MIZŠ izdali strokovno delo avtorice prof. dr. Ane Krajnc z naslovom *Starejši se učimo*. Strokovna monografija kompleksno obravnava učenje starejših. Namenjena je vsem, ki jih zanima tretje življenjsko obdobje, čas po upokojitvi, starost in/ali izobraževanje starejših. Nova podoba starosti zelo počasi prodira v nekatera družbena področja: zdravstvo, socialno skrbstvo, politiko. Še vedno prevladujejo stari socialni stereotipi o starosti.

Danes starost lahko traja 30 do 40 let in z razvojem pridobiva novo podobo. Starost ni le bolezen, odvisnost, pasivnost in družbena izločenost, razvoj je podaljšal obdobje starosti in zahteva dejavno starost, izobraževanje starejših in odgovorno državljanstvo s sodelovanjem v procesih odločanja. V Sloveniji predstavljajo upokojenci več kot četrtno prebivalstva, dragocen socialni in človeški kapital. Če ga ne povežemo s celotnim delovanjem naše družbe, uničujemo ostali dve mlajši generaciji.

Knjiga je namenjena usposabljanju mentorjev za delo v izobraževanju starejših, andragogom, pedagogom, psihologom in sociologom, namenjena je strokovnjakom za vseživljenjsko izobraževanje, ki jim bo odkrila izobraževanje v zadnji tretjini življenja. O vseživljenjskem izobraževanju namreč ne moremo govoriti brez izobraževanja starejših.

Predstavitve knjige *Spoznaj sebe in druge* avtorice prof. dr. Ane Krajnc

Prof. dr. Ana Krajnc, avtorica knjige *Spoznaj sebe in druge. Človek kot družbeno bitje*, je imela tudi v letu 2016 več javnih predstavitev knjige, med njimi 18. oktobra na UTŽO Trebnje, v Centru za izobraževanje in kulturo Trebnje, in 19. oktobra v Cankarjevi knjižnici na Vrhniki.

Delovanje inštitutov je podlaga za razvoj mreže

Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja (ustanovljen leta 2006) in Inštitut za disleksijo (ustanovljen leta 2015) zaznamujeta delovanje naše mreže. Raziskovanje prakse podpira nadaljnji razvoj in inovacije v mreži. Kako bi postavljali cilje vsakoletnega programa mreže, če ne bi poznali obstoječe prakse in se od nje učili? To, kar želimo spreminjati, moramo najprej poznati.

Zaledje raziskav je naša mreža. Z velikim odzivom odgovorov z vseh UTŽO smo leta 2015 zbrali dragocene podatke o temi Študijski krožki in zadovoljevanje temeljnih psihosocialnih potreb študentov (Ana Krajnc, Alenka Gabriela Čeh). Podatki so potrdili številne naše hipoteze. V letu 2016 smo se posvetili bolj poglobljeni interpretaciji in objavi ugotovitev v knjigi *Starejši se učimo* avtorice prof. dr. Ane Krajnc.

Mednarodno povezovanje mreže

7. oktobra 2016 smo se udeležili slavnostnega dogodka ob 25-letnici UTŽO Zagreb. Jasna Baćac, študentka Slovenske UTŽO, je hrvaškim kolegom predala čestitke slovenskih študentov, Alijana Šantej je izpostavila dolgoletno povezovanje obeh UTŽO, prof. dr. Ana Krajnc je pripravila za jubilejni dogodek predavanje z naslovom *Zakaj se izobražujemo v tretjem življenjskem obdobju?*

Posamezne članice mreže, zlasti obmejne, se samostojno povezujejo z UTŽO v sosednjih deželah (primorske članice mreže z UTŽO v Gorici, Trstu, Krmini ipd.).

Pri SUTŽO je začela delovati skupina študentov za mednarodno izmenjavo, katere prva naloga je študijska izmenjava med UTŽO Praga in UTŽO Ljubljana. Model študijske izmenjave bi lahko zlagoma prenesli tudi v druge slovenske kraje, kjer delujejo UTŽO.

4. Zastopanje mreže na nacionalni ravni

Mrežo SUTŽO smo predstavljali in zastopali na srečanjih s predstavniki različnih ministrstev, sektorjev v okviru ministrstev in predstavniki Vlade RS. V letu 2016 smo izvedli več sestankov s ciljem čim bolj poudariti pomen izobraževanja starejših, izpostaviti vlogo (in težave) univerz za tretje življenjsko obdobje pri razvoju dejavne starosti in družbene vključenosti starejših: sestanek prof. dr. Ane Krajnc z ministrico dr. Majo Makovec Brenčič na MIZŠ (15. novembra 2016), sestanek prof. dr. Ane Krajnc in mag. Olge Drofenik z državno sekretarko dr. Andrejo Barle Lakota na MIZŠ (24. marca 2016), sestanek s predstavnico MJU za razvoj e-opismenjevanja starejših za uporabo e-uprave, ki so se ga v imenu SUTŽO udeležile prof. dr. Ana Krajnc, Maša Bizovičar in Mirjam Bevc Peressutti, obisk pri državni sekretarki Vlade RS Mariji Pukl, ki so se ga udeležile članice skupine za zagovorništvo Mirjam Bevc Peressutti, Nevenka Tomšič in Metka Zupanek ter Alijana Šantej. Razširjeno poročilo o zagovorništvu mreže na nacionalni ravni je predstavljeno v posebnem podpoglavju v nadaljevanju poročila mreže SUTŽO.

Mrežo SUTŽO smo zastopali v koordinaciji za izobraževanje odraslih pri MIZŠ in tudi v delavnicah Strategija razvoja in uporabe spretnosti v Sloveniji (v organizaciji MIZŠ in OECD).

Sodelovanje v koordinaciji za izobraževanje odraslih pri MIZŠ

Aktivno smo sodelovali v koordinaciji za izobraževanje odraslih, posvetovalnem telesu MIZŠ, ki ga sestavljajo predstavniki različnih ministrstev, organizacij za izobraževanje odraslih v Sloveniji, področnih zbornic, Skupnost občin Slovenije, Združenje delodajalcev in drugih deležnikov na tem področju. Namen koordinacije je izmenjava informacij, podatkov, usklajevanje programov, preučevanje in seznanjanje z nasledki analiz in študij na področju izobraževanja odraslih kot podlaga za nadaljnje oblikovanje vladnih politik na tem področju. V koordinaciji za izobraževanje odraslih pri MIZŠ v imenu Mreže SUTŽO sodeluje prof. dr. Ana Krajnc.

Strategija razvoja in uporabe spretnosti v Sloveniji. Diagnostične delavnice OECD in MIZŠ

Na pobudo OECD so se v treh zaporednih delavnicah zbrali predstavniki z različnih področij dela in izobraževanja v Sloveniji. Na osnovi mednarodnih primerjalnih raziskav in podatkov za Slovenijo so strokovnjaki OECD za temeljne spretnosti posvetili posebno pozornost Sloveniji. Razvoj zahteva od vsakega človeka, da razpolaga s temeljnimi kompetencami za delo in življenje. Slovenija je izstopala v mednarodni študiji PIAAC po tem, da mehanično pridobljeno znanje ljudje ne znajo uporabiti. Za to bi potrebovali še nekatere osebnostne lastnosti: sposobnost odločanja, vzdrževanja primernih medosebnih odnosov, komuniciranja in vodenja lastnega učenja. Opozorilni podatki za Slovenijo so bili tudi ti, da smo edina država med državami OECD, ki v tujino »izvažajo« visoko izobražene kadre.

Strokovnjaki OECD so imeli odmevna začetna predavanja. V diagnostični delavnici so domači strokovnjaki iz raznih področij ocenjevali:

- Kako bi oblikovali ustrezno strategijo za razvoj temeljnih spretnosti ljudi? Problem, katerega rešitev je podlaga za uspešno gospodarstvo in družbeni razvoj.
- Koliko sedanje delo izkorišča temeljne spretnosti, kompetence ljudi?
- Kako doseči, da bi bile temeljne kompetence ljudi pri delu in v življenju tudi izkoriščene?

Za razvoj kompetenc pri starejših je v diagnostičnih delavnicah sodelovala prof. dr. Ana Krajnc, predsednica Združenja SUTŽO. Ozki interesi posameznih delovnih področij so se soočili s širšim pogledom na človeka v sedanjih in prihodnjih razmerah.

Potekale so tri diagnostične delavnice: 7. aprila, 6. julij in 6. oktobra 2016.

Mrežo SUTŽO je v delavnicah OECD zastopala prof. dr. Ana Krajnc, predsednica SUTŽO

Rezultat posamezne diagnostične delavnice je bilo pisno gradivo izraženih ocen in predlogov sodelujočih. Strokovnjaki OECD so za manj obdelana področja strategij za pridobivanje osnovnih spretnosti in njihove uporabe razširili področja naslednje diagnostične delavnice. Udeleženci delavnic so gradivo in potrebne podatke prejeli vnaprej v elektronski obliki. Predstavniki OECD so pozitivno ocenili visoko udeležbo predstavnikov ministrstev in ostale publike v delavnicah.

5. Skupina za zagovorništvo

Na ravni mreže SUTŽO se je v letu 2015 kot nasledek projekta *Slovenska mreža za izobraževanje starejših in medgeneracijsko sodelovanje* oblikovala delovna skupina za zagovorništvo. Skupina oblikuje in daje pobude za razvoj in utrjevanje področja izobraževanja starejših in dejavnega staranja ter na neformalni ravni vzpostavlja stik z odločevalci politik z namenom pridobitve informacij, utrjevanja zagovorništva in dviga družbenega statusa UTŽO.

V skupini sodelujejo predstavnice slovenskih UTŽO: Mirjam Bevc Peressutti, Danica Markovič, Jasna Bačac (UTŽO Ljubljana), Marija Vrtačnik (UTŽO Velenje), Nevenka Tomšič (UTŽO Ilirska Bistrica), Metka Zupanek in Marija Gornik Kugler (UTŽO Domžale), Borjana Koželj (UTŽO Škofja Loka), Mateja Rozman Amon (UTŽO Radovljica). Skupino vodi Mirjam Bevc Peressutti, delo skupine koordinira Maša Bizovičar.

Člani skupine za zagovorništvo na konferenci v Bruslju

V januarju 2016 smo v dogovoru z Marijo Pukl, državno sekretarko v Kabinetu predsednika Vlade RS, pripravili predlog za umestitev delovanja mreže SUTŽO v sofinanciranje treh ministrstev (MIZŠ, MJU in MDDSZ).

Člani skupine za zagovorništvo v razgovoru z Marijo Pukl, državno sekretarko Vlade RS, 15. januarja 2016

Na Četrtno skupnost Ljubljana-Center smo v aprilu 2016 naslovili vlogo za podporo pri pobudi za vzpostavitev dodatnega prehoda za pešce na Poljanski cesti nasproti Barvarske steze. Za zdaj pri pobudi nismo uspeli, vendar načrtujemo v letu 2017 nadaljnje aktivnosti.

Mirjam Bevc Peressutti se je v imenu SUTŽO od 18. do 20. aprila udeležila IV. Mednarodnega andragoškega simpozija EPALE v Makarski, na katerem je predstavila možnosti povezovanja in sodelovanja nacionalnih koordinatorjev Evropskega programa za učenje odraslih (EPUO) in EPALE.

9. maja smo na sestanku z Eriko Lenčič Stojanovič, predstavnico Ministrstva za javno upravo, predlagali, da vključi vsebinsko področje izobraževanja in usposabljanja v javni razpis za krepitev zmogljivosti NVO za zagovorništvo in izvajanje javnih storitev 2017-2019 in s tem omogoči obstoj in razvoj nacionalne mreže nevladnih organizacij SUTŽO.

8. junija smo sodelovali na posvetu *Silver Economy – Srebrna ekonomija trka na duri*. Opozorili smo predvsem na negativne posledice zakona, ki omejuje delo starejših.

V okviru priprave nacionalne Strategije dolgožive družbe smo septembra pripravili pobudo, v kateri smo opredelili pomen in vlogo prostovoljstva v UTŽO.

Članice skupine za zagovorništvo smo se 12. oktobra v Evropskem parlamentu v Bruslju udeležile javne razprave v okviru konference *Prostovoljske strategije – kako so lokalne in nacionalne prostovoljske strategije povezane s politikami in programi EU* (ang. How volunteering strategies at local and national level connect with EU policies and programmes)

Aktivno sodelujemo pri vsebinskem načrtovanju programa *Koordinacije seniorskih organizacij Slovenije* (KOSOS). Mirjam Bevc Peressutti sodeluje v KOSOS kot predstavnica mreže SUTŽO.

UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE V LJUBLJANI

1. Študijski krožki in študijske skupine ter druge oblike izobraževanja in povezovanja

Sekcija *Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani* združuje študijske skupine, študijske krožke in druge samo-organizirane skupine starejših, ki temeljijo na načelih prostovoljstva, proste izbire, vzajemnosti, medsebojne pomoči, izmenjavi znanja, izkušenj in kulture med člani skupine in pod vodstvom usposobljenega mentorja.

Sekcijo vodi Alijana Šantej; v letu 2016 ob sodelovanju strokovnih sodelavcev Urše Kramberger, Roberta Mlakarja, Maše Bizovičar, Mete Žgur (do julija 2016), Alenke Gabriele Čeh (do marca 2016) in Karine Sirk (od septembra 2016 dalje).

Osnovna organizacijska oblika v sekciji Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani je študijska skupina, katere člani z izmenjavo znanja in izkušenj, s prostovoljnim delom, medsebojno pomočjo, javnim delovanjem in mesečno skupinsko podporno članarino uresničujejo program svoje skupine in s tem poslanstvo in cilje Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost.

Načrtovanje, priprava, svetovanje, izvedba in evalvacija delovanja študijskih skupin in krožkov zahtevajo obsežno strokovno, organizacijsko in administrativno delo. V obdobju vpisa in pri večjih javnih dogodkih se v delo vključujejo tudi študenti prostovoljci (osnovne informacije ob vpisih, prvi stiki z obiskovalci, pomoč pri administrativnih delih ipd.). Študenti prostovoljci sodelujejo tudi na javnih dogodkih Univerze, kjer predstavljajo svojo ustanovo, svoje delo in učenje. Na sedežu društva poteka tekoče delo kot je svetovanje in vodenje prostovoljnih animatorjev za delo v študijskih skupinah, svetovanje pri vpisu, spremljanje skupin in mentorjev pri delu, individualno svetovanje mentorjem in animatorjem, evidentiranje prostih mest v študijskih skupinah in sprotno zapolnjevanje prostih mest, oblikovanje in vodenje baz podatkov, redni mesečni obračuni, priprava in obdelava statističnih podatkov ipd.

Pomemben del našega dela je vzdrževanje osebnih stikov z že vključenimi uporabniki (svetovanje pri premestitvi v drugo skupino, svetovanje v primeru organizacijskih in drugih težav v skupinah, združevanje skupin, svetovanje glede medsebojnih odnosov v skupini itd.).

Redni letni program v študijskih skupinah teče strnjeno osem mesecev (od oktobra do konca maja v okviru študijskega leta), ostale štiri mesece pa v pretežno samo-organiziranih oblikah starejših. Slušatelji različne izobraževalne dejavnosti po našem modelu organizirajo tudi sami in/ali pod vodstvom ustrezno usposobljenega mentorja.

Poleg rednega programa teče še vrsta razvojnih, podpornih in spremljevalnih aktivnosti: administrativna in tehnična podpora programu, javna kampanja, organizirani programi prostovoljnega dela v javnih ustanovah, študijske izmenjave, javne predstavitve nasledkov učenja študentov UTŽO, sodelovanje na drugih javnih dogodkih, povezovanje in sodelovanje

z drugimi strokovnimi ustanovami, publiciranje, izobraževanje mentorjev, vodenje in mentorstvo študentov na študijski praksi, delavnice za animatorje, evalvacija programa itd.

Mestna občina Ljubljana je v letu 2016 financirala osem izobraževalnih programov UTŽOLjubljana (v obdobju od 1. februarja do 31. maja 2016), ki smo jih izvedli kot del mestnega programa izobraževanja odraslih:

- Babica in dedek za današnje čase (14 udeležencev)
- Umetnost pripovedovanja - pripovedništvo kot pot v prostovoljstvo (14 udeležencev)
- Naša varnost in kriminaliteta (16 udeležencev)
- Etnološka podoba Ljubljane skozi pričevanja in spomine udeležencev programa (10 udeležencev)
- Človek in okolje: globalni izzivi pod drobnogledom (12 udeležencev)
- Spoznajmo svoje mesto – Fabianijevo in Plečnikovo Ljubljano (15 udeležencev)
- Ljubljana, naše mesto in svet okoli nas (32 udeležencev)
- Luč. Kamera. Akcija. Dejavno staranje skozi oko kamere (17 udeležencev).

Vseh osem izobraževalnih programov je skupno obiskovalo 130 udeležencev. V navedenih programih smo izvedli 242 ur mestnega programa izobraževanja odraslih.

Pomemben segment dela v mesecu septembru so dogovori z najemodajalci, sklepanje najemnih pogodb za novo študijsko leto, urejanje višine uporabnine prostorov, urejanje osnovne opreme prostorov in učnih pripomočkov, urejanje in usklajevanje urnikov itd. Po uvodnih skupnih razgovorih za izbor novih mentorjev v maju in juniju smo stopili v individualne dogovore z novimi mentorji glede vsebine izobraževalnega programa, urnika, velikosti skupine, metod dela itd.

Skozi poletje smo pripravili gradivo za animatorje študijskih skupin, ki jih potrebujejo pri svojem delu: pravilnike, evidenčne obrazce, navodila, plačilne naloge, študijske izkaznice, koledar študijskega leta itd.

Skozi poletje v sodelovanju z mentorji urejamo in usklajujemo izobraževalne programe ter jih pripravljamo za vpis v mesecu septembru.

Podobe časa – javna predavanja na UTŽO

Skozi študijsko leto poteka vsako prvo sredo v mesecu cikel javnih predavanj pod skupnim naslovom *Podobe časa*. Predavanja se odvijajo v dvorani na Poljanski 6, kjer je možnost udeležbe do 40 oseb. Javnih predavanj se v povprečju udeleži med 30 in 40 udeleženci.

Pregled javnih predavanj *Podobe časa* v letu 2016:

- januar 2016: Podnebje, trajnostni razvoj in zelena Slovenija (dr. Darja Piciga)
- februar 2016: Pravna varnost in starejši (mag. Alenka Oven)
- marec 2016: Stanovanjske razmere in mobilnost starejšega prebivalstva (prof. dr. Srna Mandič)

- april 2016: Predstavitev knjige o patru Ivanu Tomažiču *Za resnico do zadnjega diha* (Jasna Kontler Salamon, dr. Peter Vodopivec)
- maj 2016: Srednji vek: tisoč let mraka in luči (prof. Marko Trobevšek)
- november 2016: Rastline okrog nas. Botanika za vsakogar (mag. Filip Küzmič)
- december 2016: Lepo vedenje je način življenja. Kako nam znanje bontona pomaga v vsakdanjem življenju? (Neva Sosič)

Enajsta šola v knjigarni

V letu 2016 smo nadaljevali programsko sodelovanje s knjigarno Konzorcij, Mladinska knjiga, s ciklom izobraževalnih srečanj, ki se odvijajo vsak prvi torek v mesecu ob 11.00 uri in na njih priznani predavatelji Univerze za tretje življenjsko obdobje predstavljajo raznovrstna aktualna področja in teme, namenjena študentom UTŽO in širši javnosti.

Pregled izobraževalnih srečanj *Enajsta šola v knjigarni* v letu 2016:

- Januar 2016: V svetu aboriginov, avstralskih domorodcev (dr. Boštjan Plut)
- Februar 2016: Kako so Argonavti zarisali naš bivanjski prostor? (dr. Damir Josipovič)
- Marec 2016: Kaj pa imamo mi, doma? O pomenu slovenske ženske umetnosti (dr. Rajka Bračun Sova)
- April 2016: Oni smo mi. Okrogla miza o prebežnikih (izr. prof. dr. Mirjam Milharčič Hladnik, prof. dr. Ana Krajnc, dr. Damir Josipovič, dr. Dušana Findeisen)
- Maj 2016: Beneška Slovenija, iluzija in realnost (prof. dr. Jurij Kunaver)
- November 2016: Kako razumeti bogato umetnostno dediščino nemirnega Balkana? (dr. Rajka Bračun Sova)
- December 2016: Luč, kamera, okrogla miza. Vloga filma v izobraževanju odraslih (Andrej Šprah, izr. prof. dr. Nives Ličen, prof. dr. Mitja Reichenberg, dr. Dušana Findeisen, dr. Filip Breskvar, Tadej Fink in Meta Furlan)

Filmski abonma: Srečamo se v kinu 2016

V letu 2016 smo nadaljevali v predhodnem letu začeto programsko sodelovanje s kinom Komuna v filmskem abonmaju *Srečamo se v kinu*. V letu 2016 se je zvrstilo 12 filmskih predstav, vsak zadnji torek v mesecu ob 10.00 uri. Ogledu filma so sledili pogovori o filmu, ki jih vodi Filip Breskvar, zdravnik pediater, poznavalec in ljubitelj filmske umetnosti, ki se poglobljeno ukvarja z analizo, recenzijo in kritiko filmov.

V pogovor po ogledu filmske predstave se vključujejo mentorji in študenti, ki na Univerzi za tretje življenjsko obdobje vodijo ali študirajo programe v povezavi z obravnavano filmsko tematiko.

Gosti v razgovoru po ogledu filmske predstave v letu 2016:

- Januar 2016: Mia Madre - prof. dr. Ana Krajnc
- Februar 2016: Diplomacija - Tatjana Bradeško
- Marec 2016: Marina - dr. Damir Josipovič
- April 2016: Aleksandrinke - Marija Velikonja
- Maj 2016: Še vedno Alice - mag. Jože Škrlj
- Junij 2016: Volčji totem - dr. Boštjan Plut
- Julij 2016: Dvoboj stoletja
- Avgust 2016: An - Mirjam Bevc Peressutti
- September 2016: Mladost - dr. Dušana Findeisen
- Oktober 2016: Francoska suita
- November 2016: Sprehod po gozdu - Jasna Tepina
- December 2016: Juliette

2. Vpis v študijsko leto 2016/2017

Zadnji del meseca avgusta in prvo polovico septembra smo namenili vpisu, drugo polovico septembra pa, kot vsako leto, osebnemu stiku z animatorji obstoječih skupin, ki so v tem obdobju prihajali po gradivo na sedež UTŽO. Vzporedno je tudi v drugi polovici septembra še naprej potekal vpis v novo študijsko leto. Izbrane študijske skupine, ki se niso zapolnile z vpisi v septembru, smo s ciljno animacijo oblikovali v nadaljevanju študijskega leta (Rastline okrog nas - botanika za vsakogar, Prvi koraki v računalništvo, Z znanjem do dejavnega državljanstva).

V prvem tednu oktobra in delno še v drugem tednu oktobra smo uvedli v delo 17 novih študijskih skupin. Za nove skupine pripravimo mape z vsem potrebnim gradivom (seznam članov, obrazci, pravilniki, položnice itd.), ki jih izročimo izbranim animatorjem novih skupin na prvem uvodnem srečanju. Na uvodnem srečanju s člani novih skupin smo izvedli poglobljeno predstavitev poslanstva, osnovnih pravil in načel delovanja skupin na Univerzi za tretje življenjsko obdobje, t.j. načel samoorganizacije in prostovoljnega delovanja članov skupine.

Vsako študijsko leto se pojavlja vedno več strokovnega in organizacijskega dela z urejanjem številčno manjših skupin, ki jih ne uspemo zapolniti z novimi vpisniki. To so predvsem dolgoletne jezikovne skupine na višjih nadaljevalnih stopnjah s pet ali šest člani. Urejanje oziroma združevanje teh skupin je zahtevno, saj so skupine na različnih nadaljevalnih stopnjah, z različnimi učbeniki, prihaja do težav v usklajevanju terminov, lokacij ipd. Združevanje skupin je tudi psihološko naporno, saj so člani posamezne skupine navezani na svojega mentorja in težko sprejememo spremembo v mentorstvu.

V oktobru in delno še novembru smo zapolnjevali prosta mesta v skupinah z osebami s čakalnimi listi in naknadnimi vpisniki. V tem obdobju se zelo poveča število telefonskih klicev in osebnih obiskov na sedežu UTŽO (podajanje osnovnih informacij, informacij o programih, prostih mestih, informacij o urnikih, svetovalni razgovori z animatorji, mentorji ipd.).

V obdobju priprav na vpis in v času izvedbe vpisa se v delo na sedežu vključujejo tudi študenti prostovoljci, ki sprejemajo obiskovalce in jim nudijo osnovne informacije na podlagi svojih izkušenj. Delo prostovoljcev je pretežno informativno-svetovalne narave. V letu 2016 so v času vpisa sodelovali prostovoljci: Maruška Soklič Klasinc, Vida Vilhar Pobegajlo, Duška Ravnikar, Mirjam Bevc Peressutti, Ivica Žonta in Nada Klučar.

V obdobju vpisa se je vpisalo skupno 879 študentov, od tega 294 novih.

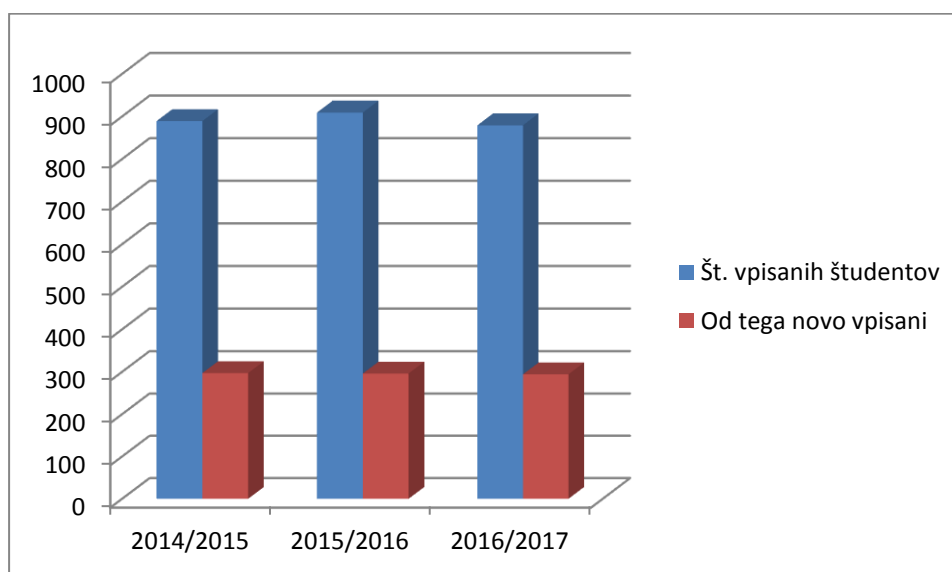
V letu 2015 se je v enakem obdobju vpisalo skupno 909 študentov, od tega 296 novih.

Razlika v vpisu med letoma 2015 in 2016 je 30 vpisnikov manj v letu 2016 oziroma za 3,3 % manjši vpis.

Razlika v številu novih vpisnikov med letoma 2015 in 2016 je 2 nova vpisnika manj v letu 2016, kar je zanemarljiva razlika.

	Vpis v študijsko leto 2014/2015	Vpis v študijsko leto 2015/2016	Vpis v študijsko leto 2016/2017
Število vpisanih študentov	889	909	879
Od tega število novih študentov	297	296	294

Tabela 1: Primerjava vpisa

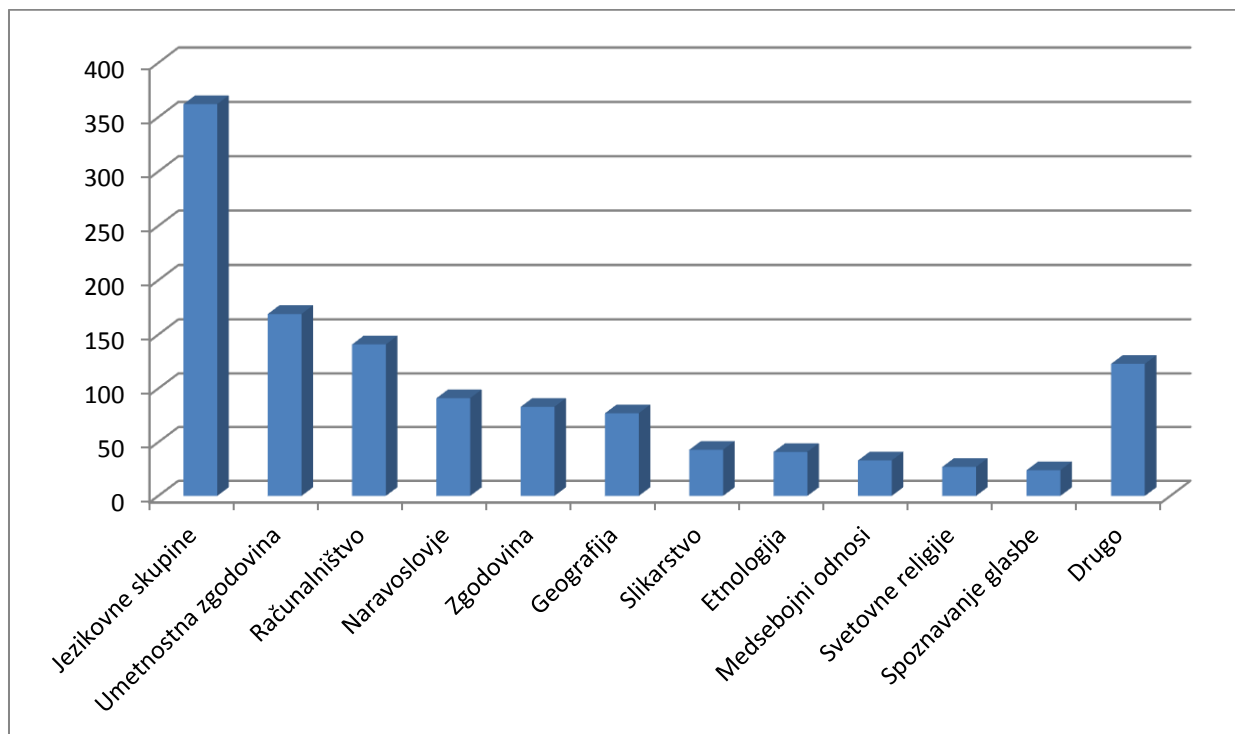

Graf 1: Primerjava vpisa

879 študentov se je v začetku študijskega leta vpisalo v 1214 študijskih mest (isti študent se vpiše tudi v dva ali več programov).

Vrsta programa	Število vpisov	Število vpisov v %
Jezikovne skupine	362	29,8
Umetnostna zgodovina	169	13,9
Računalništvo	141	11,6
Naravoslovje	91	7,5
Zgodovina	83	6,8
Geografija	77	6,4
Slikarstvo	43	3,6
Etnologija	41	3,4
Medsebojni odnosi in sporazumevanje	33	2,7
Svetovne religije in verstva	27	2,2
Spoznavanje glasbe	24	2,0
Drugo (restavracija, varovanje zdravja, človek in pisave, keramika, kultura bivanja, novinarstvo, književnost, igra - predstava, rad(-a) imam gledališče itd.)	123	10,2
SKUPAJ	1214	100 %

Tabela 2: Vpis po študijskih področjih

Graf 2: Vpis po študijskih področjih

3. Število študentov, študijskih skupin in udeležba po izobraževalnih programih

Število študentov in udeležba po študijskih mestih

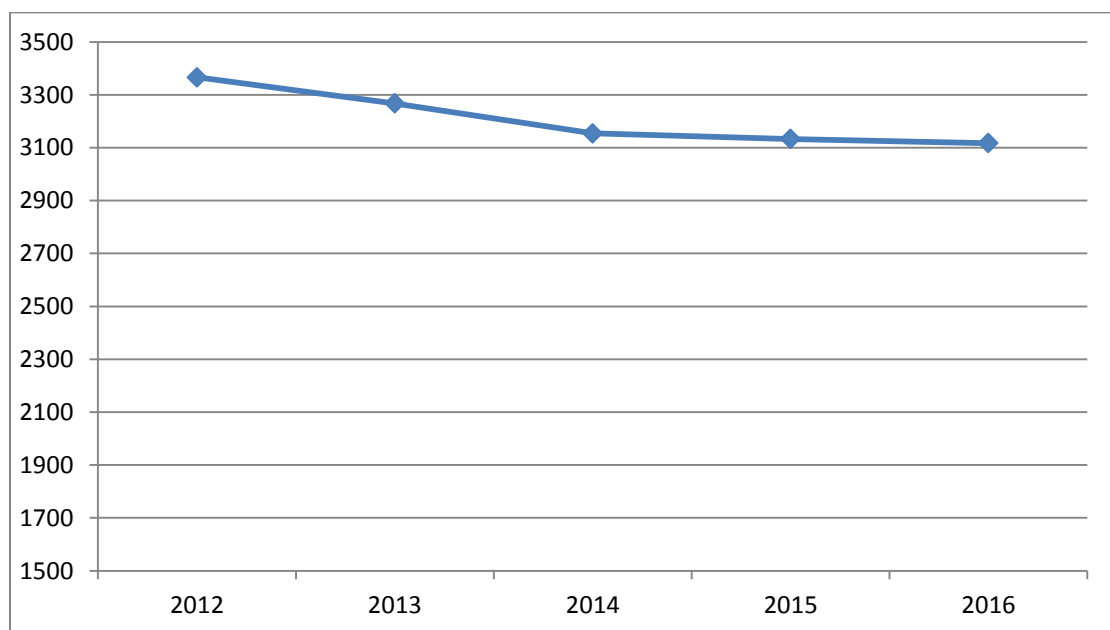
Decembra 2016 je UTŽO Ljubljana obiskovalo 3117 študentov, ki so zasedali 4597 študijskih mest.

Preteklo leto (decembra 2015) je 3133 študentov zasedalo 4535 študijskih mest.

Število študentov je v primerjavi s preteklim študijskim letom nižje za 16 (za 0,5 %), kar kaže na zanemarljivo majhen upad.

	2012	2013	2014	2015	2016
Število slušateljev	3366	3267	3154	3133	3117
Indeks	100	97	94	93	93

Tabela 3: Število študentov v letih 2012-2016. Leto 2012 je indeks 100.

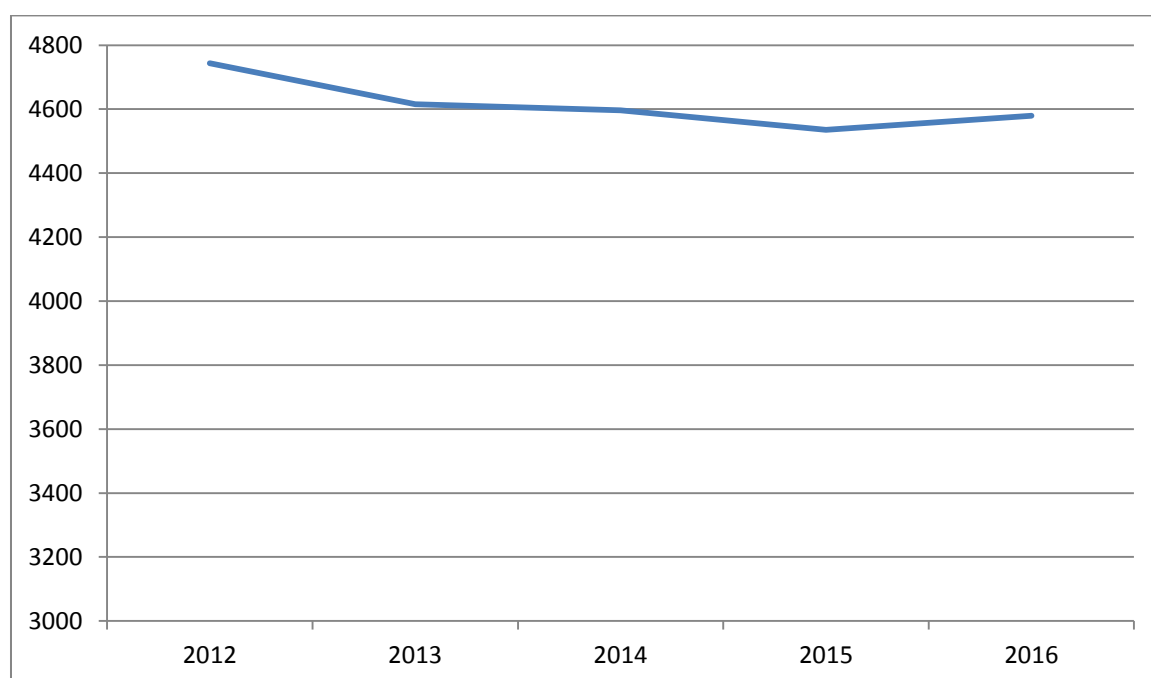

Graf 3: Število študentov v letih 2012 – 2016

Udeležba študentov po študijskih mestih se je od preteklega leta rahlo zvišala in sicer za 44 študijskih mest oziroma za 1 %.

	2012	2013	2014	2015	2016
Udeležba študentov po študijskih mestih	4743	4615	4596	4535	4579
Indeks	100	97	97	96	97

Tabela 4: Udeležba študentov po študijskih mestih v letih 2012 – 2016. Leto 2012 je indeks 100.

Graf 4: Udeležba študentov po študijskih mestih v letih 2012 – 2016

Izpisi študentov

Vsako leto poleg vpisa beležimo tudi izpise študentov. Nekateri študenti se izpišejo in s tem zaključijo z obiskovanjem UTŽO, spet drugi se izpišejo iz ene in vpišejo v drugo študijsko skupino. Razlogi za izpis so različni: (1) skupine z več let delovanja (deset, petnajst ali tudi več let) se skozi leta številčno zmanjšajo, študenti se vključijo v druge skupine ali prenehajo z obiskovanjem UTŽO, (2) nekatere študijske skupine po vnaprej predvideni časovni omejitvi programa po letu ali dveh zaključijo z delovanjem, (3) sprememba urnika in/ali lokacije delovanja skupine (nujna zaradi drugih obveznosti mentorja ali oblikovanja urnika) povzroči izpis nekaterih študentov, ki jim spremenjen urnik ali drug prostor ne ustrežata, (4) izpis zaradi varovanja vnukov, bolezni in druge spremenjene življenjske okoliščine, (5) nekateri novi programi ne zaživijo – premalo vpisov ali se pričakovanja vpisanih slušateljev razlikujejo od vsebine programa, (6) neustrezna stopnja programa, zlasti pri jezikovnih in računalniških programih, (7) drugi razlogi (visoka članarina, nezadovoljstvo s programom ali z mentorjem, druge neopredeljene okoliščine ali razlogi za izpis).

V obdobju avgust – december 2016 tako beležimo 622 izpisov študentov.

Razlog	Število študentov	Število študentov v %
Skupina je zaključila s programom	204	32,8
Življenjske okoliščine (varstvo vnukov, selitev ipd.)	117	18,8
Bolezen	98	15,8
Neustrezen program ali stopnja	69	11,1
Neustrezen termin	37	5,9
Neustrezna lokacija	11	1,8
Visoka članarina	11	1,8
Nezadovoljstvo z mentorjem	7	1,1
Neopredeljen razlog*	68	10,9
Skupaj	622	100 %

Tabela 5: Razlogi za izpis študentov. *Študenti ob izpisu ne želijo podati razlog za izpis.

Udeležba po študijskih programih

Študijski program	Udeležba	Odstotek
Umetnostna zgodovina	1020	22,2 %
Angleščina	620	13,5 %
Geografija	550	12,0 %
Zgodovina	488	10,6 %
Računalništvo	266	5,8 %
Italijanščina	232	5,0 %
Naravoslovne vede	161	3,5 %
Etnologija	135	2,9 %
Nemščina	134	2,9 %
Francoščina	113	2,5 %
Glasba	105	2,3 %
Španščina	104	2,3 %
Slikarstvo	95	2,0 %
Medosebni odnosi in sporazumevanje	69	1,5 %
Arhitektura: Trgi, ulice in stavbe okoli nas, Dom in kultura bivanja, Stavbna dediščina	52	1,1 %
Keramika	45	1,0 %
Arheologija	42	0,9 %
Drugo (človek in njegove pisave, restavracije, književnost, novinarstvo, rodoslovje, ustvarjalno pisanje in drugi)	348	7,6 %
Skupaj	4579	100,0 %

Tabela 6: Udeležba študentov po študijskih programih

Udeležba v računalniškem izobraževanju

Program	Št. skupin	Udeležba	Odstotki
Računalniško usposabljanje 1: Prvi koraki v računalništvo	1	14	6,0
Fotografija in računalnik 1: Digitalna fotografija za začetnike	1	15	6,4
Računalniško usposabljanje 2: Pišem besedila in uporabljam internet	1	15	6,4
Fotografija in računalnik 2: Digitalna fotografija za naprednejše uporabnike	1	15	6,4
Računalniško usposabljanje 3: Dobro se znajdem na računalniku	1	10	4,3
Fotografija in računalnik 3: Digitalna fotografija in osebni računalnik	1	15	6,4
Računalniško usposabljanje 4: Delam z glasbo in nameščam brezplačne programe	3	39	16,7
Fotografija in računalnik 4:Fotografiranje na terenu in obdelava fotografij	2	30	13,0
Računalniško usposabljanje 5: Komunikacija s pomočjo pametnih telefonov, tablic in računalnika	1	10	4,3
Računalniško usposabljanje 6: Utrjujem delo z računalnikom, pametnimi telefoni in tablicami	1	15	6,4
Računalniško usposabljanje 7: Google za računalnike in pametne naprave	4	55	23,7
Skupaj udeležba december 2016	17	233	100,0 %

Tabela 7: Udeležba v računalniškem izobraževanju na UTŽO Ljubljana

Udeležba po številu obiskovanja študijskih skupin

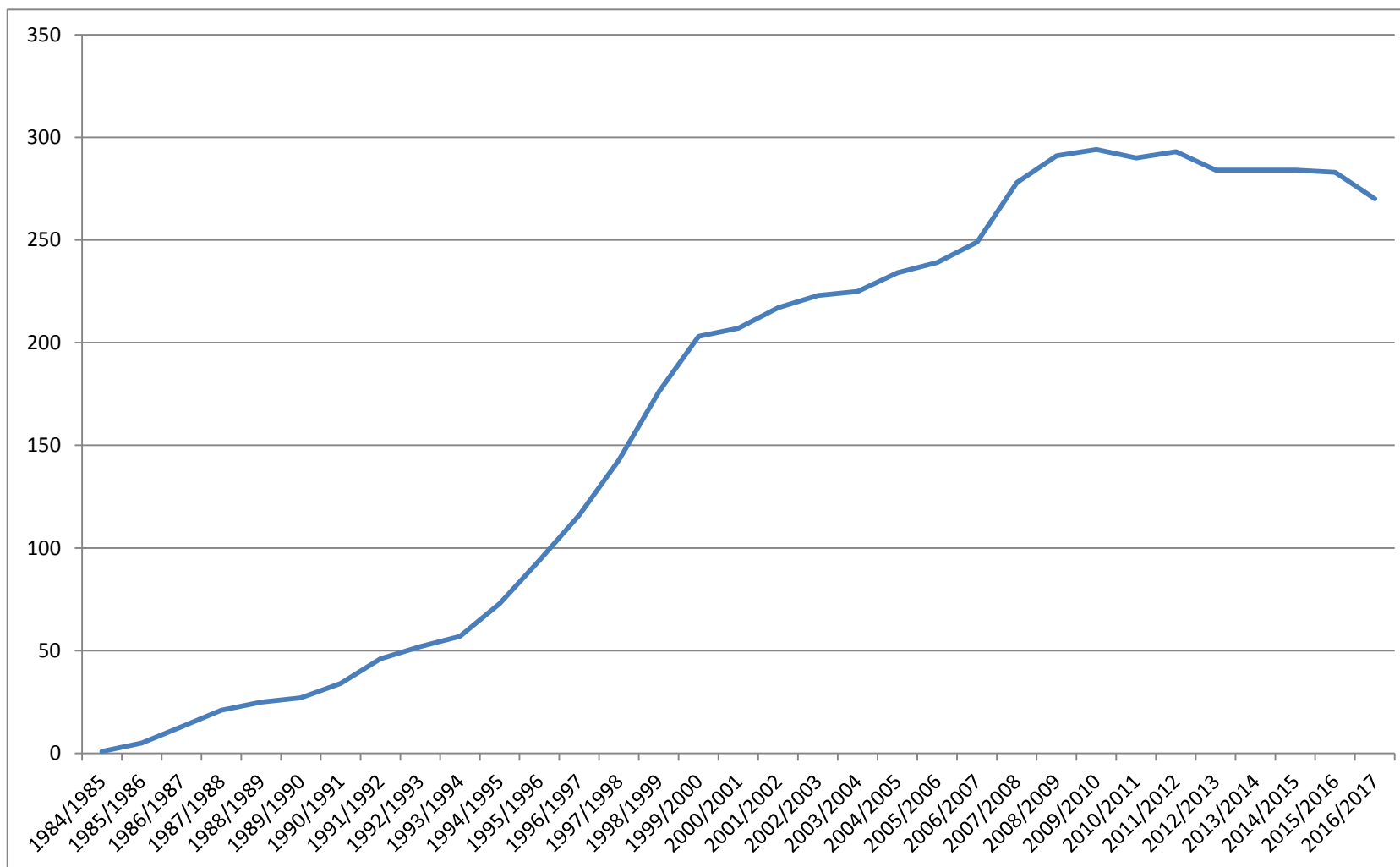
	Število študentov	V odstotkih
Eno študijsko skupino obiskuje	2073	66,51
Dve študijski skupini obiskuje	769	24,67
Tri študijske skupine obiskuje	216	6,93
Štiri študijske skupine obiskuje	45	1,44
Pet študijskih skupin obiskuje	12	0,39
Šest študijskih skupin obiskuje	1	0,03
Sedem študijskih skupin obiskuje	1	0,03
Skupaj	3117	100 %

Tabela 8: Udeležba študentov UTŽO Ljubljana po številu obiskovanja študijskih skupin

Število študijskih skupin na UTŽO Ljubljana: 1984-2016

Študijsko leto	Število študijskih skupin
1984/1985	1
1985/1986	5
1986/1987	13
1987/1988	21
1988/1989	25
1989/1990	27
1990/1991	34
1991/1992	46
1992/1993	52
1993/1994	57
1994/1995	73
1995/1996	94
1996/1997	116
1997/1998	143
1998/1999	176
1999/2000	203
2000/2001	207
2001/2002	217
2002/2003	223
2003/2004	225
2004/2005	234
2005/2006	239
2006/2007	249
2007/2008	278
2008/2009	291
2009/2010	294
2010/2011	290
2011/2012	293
2012/2013	284
2013/2014	284
2014/2015	284
2015/2016	283
2016/2017	270

Tabela 9: Število študijskih skupin na UTŽO Ljubljana v letih 1984 – 2016

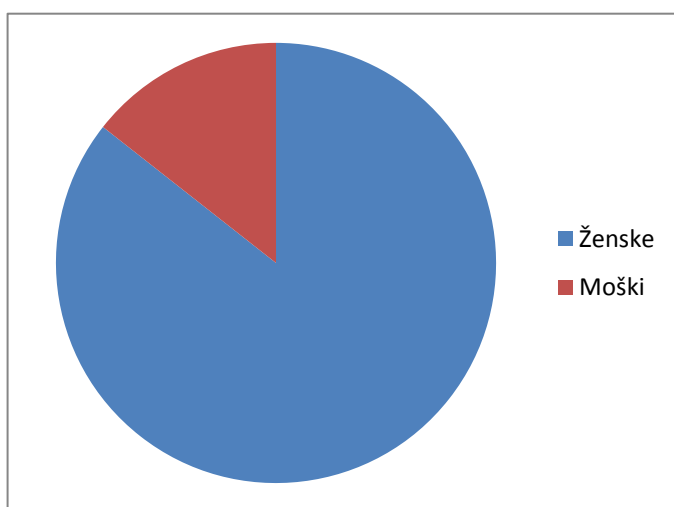
Graf 5: Število študijskih skupin na UTŽO Ljubljana v letih 1984 – 2016

4. Študenti UTŽO Ljubljana po spolu, starosti, izobrazbi in poklicih

Študenti UTŽO Ljubljana po spolu

Spol	Število študentov	Odstotek
Ženske	2668	85,6 %
Moški	449	14,4 %
Skupaj	3117	100 %

Tabela 10: Študenti UTŽO po spolu

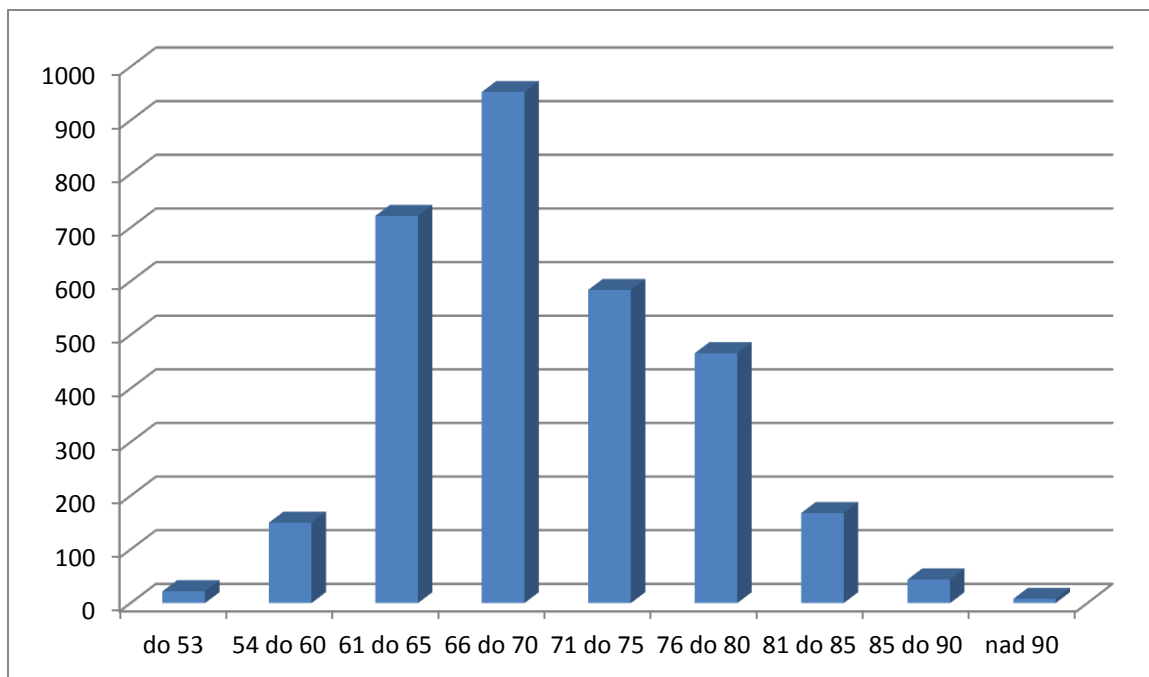

Graf 6: Študenti UTŽO po spolu

Študenti UTŽO Ljubljana po starosti

Starost	Število študentov	Število študentov v %
Do 53 let	22	0,7
54 do 60 let	150	4,8
61 do 65 let	722	23,1
66 do 70 let	953	30,6
71 do 75 let	584	18,7
76 do 80 let	466	15,0
81 do 85 let	168	5,4
86 do 90 let	44	1,4
Nad 90 let	8	0,3
Skupaj	3117	100 %

Tabela 11: Študenti UTŽO po starosti

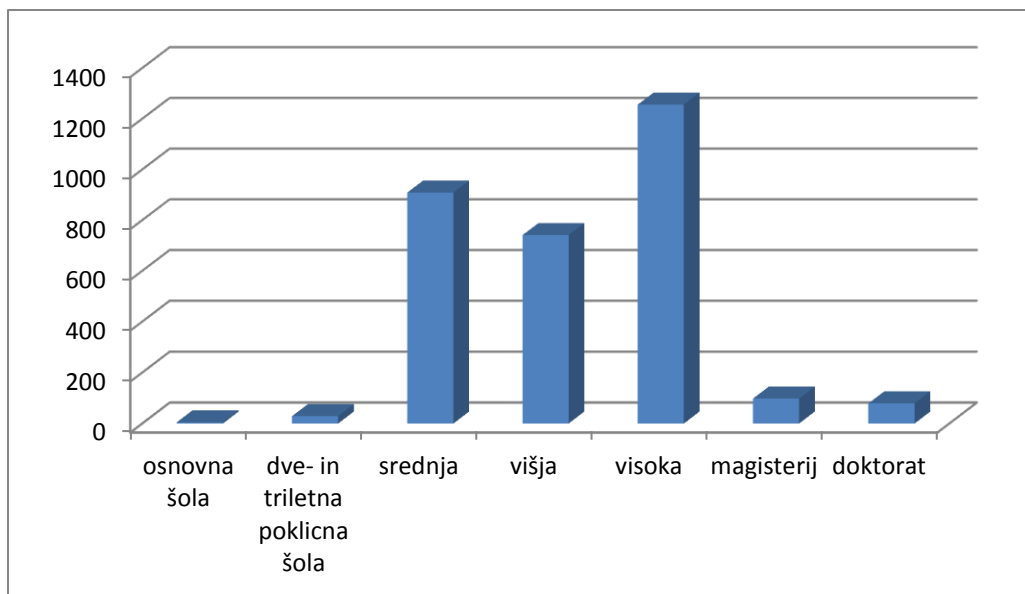

Graf 7: Študenti UTŽO po starosti

Študenti UTŽO Ljubljana po izobrazbi

Izobrazba	Število študentov	Odstotek
Osnovna šola	5	0,2 %
Dvo- in triletna poklicna šola	29	0,9 %
Srednja	909	29,2 %
Višja	741	23,8 %
Visoka	1256	40,3 %
Magisterij	98	3,1 %
Doktorat	79	2,5 %
Skupaj	3117	100 %

Tabela 12: Študenti UTŽO po izobrazbi

Graf 8: Študenti UTŽO po izobrazbi

Študenti UTŽO Ljubljana po poklicih

Poklic	Odstotek
Poklici s področja ekonomije	17,4 %
Vzgojitelji in učitelji	6,7 %
Poklici v zdravstvu	6,2 %
Administrativni poklici	5,9 %
Pravniki	3,5 %
Kemiki	3,0 %
Družboslovci	2,9 %
Jezikoslovci	2,0 %
Arhitekti	1,7 %
Farmacevti	1,6 %
Gradbeniki	1,5 %
Naravoslovci	1,5 %

Tabela 13: Najbolj pogosti poklici študentov UTŽO Ljubljana. Ostali poklici so zastopani z nižjimi odstotki.

5. Pregled dogodkov na UTŽO in delovanja UTŽO v javnosti

V pregledu niso zajeti dogodki v okviru nacionalnih in mednarodnih projektov. Le-ti so navedeni pri posameznem projektu posebej. Prav tako v pregledu niso navedeni ciklični dogodki kot so Podobe časa, Enajsta šola v knjigarni, Srečamo se v kinu (dogodki, ki potekajo kontinuirano vsak mesec skozi vse študijsko leto). Le-ti so že predstavljeni v posebnih podpoglavjih na straneh 15 do 17 tega poročila.

13. januar

Uvodno srečanje mentorjev in mentorirancev v prostovoljskem računalniškem učnem gibanju *Znaš, nauči drugega*

15. januar

Posvet skupine za zagovorništvo SUTŽO z državno sekretarko Marijo Pukl na UTŽO Ljubljana

21. in 22. januar

Sodelovanje dr. Dušane Findeisen na Filozofski fakulteti v Splitu na znanstvenem kolokviju *Stanje in perspektive izobraževanja odraslih v Republiki Hrvaški*. Predavanje dr. Dušane Findeisen na temo *Kompetence v izobraževanju odraslih*.

28. januar

Udeležba Alijane Šantej na Pedagoško-andragoških dnevih na Filozofski fakulteti v Ljubljani

28. januar

Študijski obisk strokovnih sodelavcev iz Trsta (Socialna zadruga Trsta, člani krožka KRUT ...) na UTŽO Ljubljana v okviru projekta *Mobilnost osebja za izobraževanje odraslih* (v organizaciji ACS in CDI Univerzum).

23. februar

Udeležba članov študijske skupine Zgodbopisje (mentorica dr. Mateja Mahnič) na Proznih mnogobojih 2016. Usvojile prvo mesto na ljubljanskem regijskem tekmovanju s svojo skupinsko zgodbo *Vsak človek šteje*.

Zgodbobranje. Foto: Matej Pušnik

24. februar

Izvedba delavnice *e-uprava v praksi* – predstavitev elektronskega poslovanja MJU

28. februar

Udeležba zgodbopisk na Velikem finalu Prozni mnogoboji 2016 v Moderni galeriji. Zasedle tretje mesto.

9. marec

Evalvacijsko srečanje z animatorji novih študijskih skupin

10. marec

Izobraževalni cikel Znanje za varno vožnjo in udeležbo v prometu v sodelovanju z Javno agencijo RS za varnost prometa: *Novosti v cestno-prometnih predpisih*

16. marec

Zakaj in kako se starejši učijo? Usposabljanje za mentorje v izobraževanju starejših

17. marec

Evalvacijsko srečanje z novimi mentorji UTŽO Ljubljana

17. marec

Izobraževalni cikel Znanje za varno vožnjo in udeležbo v prometu v sodelovanju z Javno agencijo RS za varnost prometa: *Pešci in kolesarji v prometu*

24. marec

Predstavitev projekta Punčka iz cunj pred ljubljanskim Magistratom v okviru dogodkov *Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016*

29. marec – 3. april

Male zelene zgodbe. Odprtje razstave punčk v atriju Mestne hiše Ljubljana

30. marec

Odprtje pregledne razstave *15 let geografskega odkrivanja Slovenije* ob petnajstletnici delovanja študijskih skupin za geografijo pri mentorju prof. dr. Juriju Kunaverju

7. april

Udeležba prof. dr. Ane Krajnc na delavnici *Strategija razvoja in uporabe spretnosti v Sloveniji* (v organizaciji OECD in MIZŠ)

7. april

Udeležba Maše Bizovičar na nacionalni konferenci v organizaciji CNVOS: *Zaključni koraki do Strategije razvoja NVO in prostovoljstva*

12. april

Usposabljanje za vrtno prostovoljce v Botaničnem vrtu Ljubljana: uvodno spoznavanje vrtnega prostovoljstva in kulturnega mediatorstva

18. – 20. april

Udeležba Mirjam Bevc Peressutti na mednarodnem andragoškem simpoziju - EPALE konferenci *Upravljanje organizacij za izobraževanje odraslih* v Makarski

22. april

Noč knjige na UTŽO: na okrogli mizi *Literarno ustvarjanje v tretjem življenjskem obdobju* so sodelovali prof. dr. Ana Krajnc, Evelina Umek, Ema Andoljšek, Alenka Steindl, dr. Mateja Mahnič, Lado Rogelj in Marko Veber

5. maj

Prostovoljke UTŽO predstavljajo izdelovanje punčk begunkam v Azilnem domu Logatec (delavnica v organizaciji UNICEF-a in Slovenske filantropije)

6. maj

Sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc in dr. Dušane Findeisen na mednarodni konferenci *Organizacije starejših, njihova učinkovitost in vpliv v družbi* (v organizaciji ZDUS in EURAG) v Mestni hiši Ljubljana

11. maj

Most znanja in sodelovanja: srečanje študentov, mentorjev in strokovnih sodelavcev UTŽO Zagreb in UTŽO Ljubljana v Zagrebu

11.maj

Sodelovanje skupine prostovoljk Punčka iz cunj na Dnevu sosedov na Osnovni šoli Toneta Čufarja

17. maj

TVU na UTŽO Ljubljana: *Po poteh Fabianijeve arhitekturne dediščine*. Študijski ogled Fabianijeve Ljubljane pod vodstvom članov študijske skupine *Spoznajmo svoje mesto* in mentorice mag. Olge Paulič.

18. in 25. maj

Zaključno srečanje z animatorji študijskih skupin, predstavitev nove spletne strani www.utzo.si

19. maj

Kako varna in udobna je soba v domovih za starejše? Predlogi in usmeritve za načrtovanje. Predstavitev raziskovalne naloge študijske skupine Dom, kultura bivanja, oprema in prenova (mentorica Barbara Železnik Bizjak)

25. maj

Foto: Ciril Mlinar Cic

Novice iz narave. Razstava članov študijske skupine *Narava - znana neznanka* v Prirodoslovnem muzeju Slovenije pod mentorstvom dr. Staše Tome.

26. maj

Literarno branje zgodbopisk v Trubarjevi hiši literature

31. maj in 2. junij

Sodelovanje študijske skupine *Trgi, ulice in stavbe okoli nas* (mentorica Meta Kutin) v evropskem projektu *Vsak otrok je umetnik* - v sodelovanju z Osnovno šolo Vič.

3. – 19. junij

Na Metinem vrtu: zgodbe Svetlane Makarovič v keramiki. Razstava krožkov za keramiko pri mentorici Lučki Šičarov.

8. junij

Srebrna ekonomija (Silver Economy Development Meeting). Posvet na Slovenski UTŽO v okviru čezmejnega sodelovanja e-regij (ang. Cross-border eCollaboration in the eRegions).

8. junij

Sodelovanje dr. Dušane Findeisen na 3. Akademskem ekonomskem kongresu na Brdu pri Kranju z naslovom *Vpliv prenašanja in povezovanja znanja* (ang. The Effects of Knowledge Transfer and Connection)

8. - 10. junij

Poletna univerza v Ljubljani: *Uporaba pametnih telefonov in tablic* (mentor Robert Mlakar)

9. junij

Predstavitve knjige *Temne sence demence* in pogovor z avtorico Nevo Železnik

13.-15. junij

Poletna univerza v Ljubljani: *Napredna uporaba pametnih naprav* (mentor Robert Mlakar)

14. junij

Sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc na posvetu *Razvoj človeškega kapitala v organizaciji* Ministrstva RS za razvoj, strateške projekte in kohezijo

8.- 10. julij

Sodelovanje Alenke Steindl, Pavle Rapoša Tajnšek, Milene Majzelj, Nedeljke Luznar, dr. Dušane Findeisen, Mete Kutin in Borisa Jenka na Obdonavskem festivalu (Donaufest) v Ulmu. Predstavitve dvojezične spletne publikacije *Kruh skozi čas* in likovnega kataloga *Slikarski čopič in kruh*.

Julij, avgust

Urejanje evidenc študentov, animatorjev, študijskih skupin, izbor novih mentorjev in novih izobraževalnih programov, priprava izobraževalnih programov za vpis, priprava prostovoljcev za sodelovanje pri vpisu

September, oktober

Vpis v novo študijsko leto, osebni stik z animatorji študijskih skupin (delitev gradiva za delovanje animatorjev, priprava prostorov (predavalnic) za izobraževanja, priprava osnovne in učne opreme v predavalnicah (projektorji, prenosni računalniki, CD predavjalniki, table, pisala itd.), sklepanje najemnih pogodb z najemodajci v drugih organizacijah, oblikovanje urnikov, oblikovanje in uvajanje novih študijskih skupin, spremljajoča javna kampanja. Animacija novih vpisnikov za vključitev v programe organiziranega prostovoljnega dela v javnih ustanovah.

1.- 30. september

Razstava članov študijskih krožkov za restavratorstvo pod mentorstvom mag. Ljuba Zidarja v Mestni knjižnici Ljubljana - Knjižnici Otona Župančiča

28. september

Ta svet je učenja vreden: slavnostno uvodno srečanje študentov, mentorjev in sodelavcev UTŽO Ljubljana v novo študijsko leto v Mestni knjižnici Ljubljana.

20. september

Sodelovanje prof. dr. Ane Krajnc na 6. regionalni konferenci e-regij v Jablah z naslovom *Comprehensive Solutions within the Silver eEconomy Development in the eRegions for Higher Labour and Social Inclusion of Elderly*

28. september

Sodelovanje prostovoljcev UTŽO na bazarju nevladnih organizacij LUPA 2016 (Nada Klučar, Ivica Žonta, Špela Jerala)

5. oktober

Sodelovanje študijske skupine Spoznajmo svoje mesto (mentorica mag. Olga Paulič) na Dnevih evropske kulturne dediščine (DEKD 2016). Predstavitev »Po sledih Fabianijeve arhitekturne dediščine« v Mestni hiši in voden ogled po Ljubljani.

7. oktober

Sodelovanje strokovnih sodelavcev in študentov Slovenske UTŽO na slavnostnem obeležju ob 25-letnici UTŽO Zagreb

10. do 24. oktober

Pravljice Svetlane Makarovič v keramiki. Razstava krožkov za keramiko UTŽO Domžale in UTŽO Ljubljana v Knjižnici Domžale.

26. oktober

Z znanjem v tretje življenjsko obdobje. Predstavitev poslanstva in dejavnosti UTŽO v Četrtni skupnosti Ljubljana-Polje v okviru dogodkov Ljubljana, zelena prestolnica Evrope 2016: Alijana Šantej, Meta Kutin in Vilma Kavšček

8. november

Udeležba Karine Sirk na Forumu o prostovoljstvu (v organizaciji Slovenske filantropije)

9. november

Sodelovanje dr. Dušane Findeisen na znanstvenem simpoziju *Starost – izzivi historičnega raziskovanja* v organizaciji Inštituta za novejšo zgodovino s prispevkom *Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje – oranje in utrjevanje poti k družbeno zaznani in prepoznani dejavni starosti*

11. do 13. november

Udeležba dr. Dušane Findeisen na konferenci NECE (Networking European Citizenship Education) v Zagrebu

14. november

Udeležba dr. Dušane Findeisen in Alijane Šantej na konferenci *Skozi knjige k pogovoru ostarosti* (v organizaciji Slovenske nacionalne komisije za UNESCO in Inštituta Nove revije)

17. november

Udeležba Karine Sirk na posvetu *Ključ do vključenosti – aktivno prizadevanje za bolj vključujočo družbo* v organizaciji CMEPIUS, MIZŠ, Urada RS za komuniciranje in Zavoda Movit.

29. november

Darila – kako jih zaviti. Delavnica o kulturi zavijanja daril pod mentorstvom Mojce Močnik.

30. november

Razstava punčk prostovoljk v projektu UNICEF-a na UTŽO

8. december

Novoletno srečanje mentorjev, prostovoljcev in sodelavcev UTŽO. Podelitev priznanja Tatjani Rodošek za zmagovalno fotografijo kruha na Obdonavskem festivalu. Odprtje razstave likovnega krožka pri mentorici Duši Jesih v dvorani UTŽO

14. december

Sodelovanje v DANET-ovi izmenjavi *Zavoji vzdolž Donave* (izmenjava med obdonavskimi državami). Med članicami Združenja DANET je v decembru stekla izmenjava zavojev z izdelki, ki predstavljajo posamezno državo in izobraževalno organizacijo.

INŠTITUT ZA RAZISKOVANJE IN RAZVOJ IZOBRAŽEVANJA

Razvojna naloga inštituta je, da raziskuje in napoveduje potrebe starejših po izobraževanju, ugotavlja družbene potrebe ter razvija ustrezne inovativne izobraževalne programe za starejše odrasle in odrasle.

Inštitut skrbi za razvoj programov usposabljanja za odrasle, ki delajo na področju starejših in si želijo pridobiti posebno znanje o izobraževanju starejših ter o drugih vprašanjih v povezavi z njimi.

V tem poročilu so predstavljene dejavnosti, ki so potekale leta 2016 in ustrezajo nekaterim nalogam inštituta. Inštitut za raziskovanje in razvoj izobraževanja se je osredotočilo na:

- snovanje, vodenje in izvajanje transnacionalnih projektov
- raziskovanje in oblikovanje modelov dejavnega staranja
- razvoj vsebinskega sodelovanja s partnerskimi ustanovami
- sodelovanje na konferencah, konceptualiziranje, organiziranje konferenc in posvetov
- informiranje in osveščanje javnosti
- izdajanje znanstvenih in strokovnih publikacij.

1. Snovanje, vodenje in izvajanje transnacionalnih projektov

1.1 Zaključeni projekti

V januarju je projekt ForAge - v katerem je bila Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje ena nosilnih partneric, tistih, ki že dolgo oblikujejo evropsko izobraževanje starejših - prejel nagrado avstrijske nacionalne agencije. Povabljeni smo bili na podelitev nagrade, ki se je zaradi pomanjkanja sredstev nismo udeležili.

V letu 2016 se je zaključil dvoletni projekt *Digitalna Donava* - projekt treh mobilnosti osebja in mentorjev. V letu 2016 smo kot zadnjo v vrsti treh izvedli pot v Bratislavo. Udeležili so se je Urša Kramberger, Robert Mlakar, Neva Železnik, Lučka Cizelj in Dušana Findeisen. V eni od delovnih skupin je bilo SUTŽO zaupano moderiranje okrogle mize in obravnava teme izobraževanja starejših in medgeneracijskega izobraževanja.

1.2 Tekoči projekti

Kljub temu, da smo bili, tako kot naši kolegi v evropskih državah, razočarani nad rezultati zadnjega ERASMUS+ razpisa za evropske projekte (leta 2015 smo jih prijavi enajst, odobren je bil zgolj projekt Digitalna Donava) in kljub temu, da smo ocenili, da je število sprejetih projektnih predlogov po Evropi izjemno majhno, smo pripravili dokumentacijo za šest projektnih predlogov. V letu 2016 jih je nazadnje bilo sprejetih polovica oziroma trije.

1.2.1 RefugeesIN (slov. Begunski časi), ki se je pričel 1. novembra 2016,

1.2.2 P3AE ali spodbujanje izobraževanje za tretje življenjsko obdobje za starejše nad petdeset let, ki se je pričel 1. septembra 2016,

1.2.3 Srebrna koda, pričetek 1. oktobra 2016.

Ad 1.2.1 RefugeesIN – Begunski časi

Projekt je nadaljevanje uspešno zaključenega projekta CINAGE, evropski film za dejavno staranje, ki ga izvajamo trije stari in trije novi partnerji. Partnerstvo je bilo zaradi kompatibilnega izvedeniškega znanja ocenjeno kot močno.

Partnerske organizacije v projektu:

- AidLearn, Portugalska
- CSC, Italija
- IADT, Irska
- Slovenska UTŽO, Slovenija
- Greek Council for Refugees, Grčija
- VHS-Hamburg, Nemčija.

S projektom se spoprijemamo z naslednjimi družbenimi vprašanji:

- potrebujemo večjo družbeno pravičnost in novo družbeno pogodbo za doseganje večje družbene trdnosti;
- lajšati velja stereotipe o migrantih in prebežnikih, zajezi epidemijo mišljenja, preprečiti "miselne tunele" glede migrantov in prebežnikov;
- razumeti moramo, da stik z drugimi kulturami vodi do drugačne, še neslutene družbene reprodukcije, kar je za Evropo, ki se stara, priložnost, da se prilagodi, spremeni in skupaj z migranti gradi svoje življenje.

V projektu se partnerji in ciljna skupina učijo pripraviti dokumentarne filme, uporabljati arhivske posnetke, posredovati resnico, četudi je ta zmeraj predvsem resnica avtorja. RefugeesIN (slov. Begunski časi) ponuja nove učne priložnosti za boljše vključevanje v družbo.

Učenje poteka ob kritični analizi evropskega filma in z ustvarjanjem dokumentarnih filmov, ki prikazujejo spodbudne življenjske zgodbe prebežnikov. Glavni namen projekta Begunski časi je pripraviti inovativen, na filmu temelječ zavoje gradiva, s katerimi naj bi se izobraževalci odraslih borili proti diskriminaciji, ki bo spodbujal medkulturni dialog, ki bo lajšal vključevanje pribežnikov v družbo.

**Uvodno srečanje partnerjev v projektu RefugeesIN
decembra 2016 v Ljubljani**

Organizirali smo dvodnevni uvajalni sestanek v Ljubljani. Pripravili smo uvodno predavanje o SUTŽO. Objavili prve članke. Bili na konferenci NECE v Zagrebu. Vzpostavili smo stran Facebook.

Trajanje projekta: od novembra 2016 do decembra 2018

Dejavnosti /metode /rezultati:

- vzpostavljanje privlačne celostne podobe projekta Begunski časi;
- oblikovanje brošure, zbirke 24-tih resničnih zgodb o uspešni vključitvi nekdanjih pribežnikov;
- filmski katalog, ki bo vseboval filme o zgodbah (izmišljenih ali resničnih) o vključevanju pribežnikov v družbo;
- program tečaja, priročnik za študente in vodnik za izobraževalce;
- interaktivna spletna stran, ki bo ponujala rezultate projekta vsem in brez omejitev;
- konference in filmski festivali v vsaki od držav projektnih partnerjev;
- letni dogodek, poimenovan »Begunski časi v vsako državo«.

Projekt vodita: Dušana Findeisen, Karina Sirk.

**Ad 1.2.2 P3AE: Spodbujanje izobraževanja za tretje življenjsko obdobje oseb nad 45 let
(angl. Promoting Third Age Education for the 45+)**

V posameznih evropskih državah je izobraževanje starejših različno organizirano. V večini držav težko naletimo na celostno organizirano in celostno delujočo univerzo za tretje življenjsko obdobje. Nemalokrat gre za omejeno izobraževalno ponudbo, izobraževalne vsebine za starejše od petdeset ali petinšestdeset let, "ponudbo", ki se priključi tisti za odrasle ali si nadene zgolj ime univerza za tretje življenjsko obdobje. Nemalokrat ni jasne meje med izobraževanjem in prostočasnimi dejavnostmi za starejše.

V projektu P3AE, ki ga sofinancira Evropska unija, se združujejo trdno konceptualizirana Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje in druge partnerske ustanove iz drugih držav in okolij (Slovenija, Litva, Latvija in Španija oziroma Katalonija).

Partnerske organizacije v projektu:

- LatConsul, Latvija
- Slovenska UTŽO, Slovenija
- Kurzemes NGO, Latvija
- Kretinga Teacher Education Centre, Litva
- DomSpain, Španija.

Med vsemi teče izmenjava izkušenj o organiziranosti in vsebini izobraževanja starejših, povezanosti nevladnih organizacij z občino, o vlogi občinskih centrov za starejše (v Latviji), izobraževanje starejših odraslih za osebnostno rast za starejše in osebe z invalidnostjo španski Kataloniji itd.

Za projekt smo pripravili pregledno raziskavo o stanju izobraževanja starejših v Sloveniji (demografski podatki, oblike, metode, »ponudniki« izobraževanja starejših, povezave med njimi, pravne podlage, pregled literature itd.). Razvili in pripravili smo vprašalnik za mentorje kot podlago kvalitativnemu raziskovanju. Bili smo na uvajalnem srečanju v Rigi.

Uvodno srečanje partnerjev v projektu P3AE decembra 2016 v Rigi

Trajanje projekta: od 1. 9. 2016 do 31. 8. 2018

Projekt vodita: Dušana Findeisen, Karina Sirk.

Spoznali smo nove partnerje DomSpain in skupaj z njimi zasnovali nov projekt za prijavo na prvi rok ERASMUS + (za leto 2017).

Ad 1.2.3 Srebrna koda (angl. Silver Code)

Srebrna koda je projekt, v katerem sodeluje SUTŽO. Koordinator projekta je Znanie, Bolgarija. Gre za učenje starejših v povezavi z mlajšimi, programerji. Spoznali se bodo s temelji programskega jezika, kasneje bodo sami učili druge starejše. V projektu gre hkrati zaboljšanje kakovosti življenja starejših (zdravje, samozadostnost, osebnostna rast itd).

Partnerske organizacije v projektu:

- Znanie, Bolgarija
- Slovenska UTŽO, Slovenija
- EM (EurocreaMerchant), Italija
- Die Berater, Avstrija
- AidLearn, Portugalska
- UPT (Politehnična univerza Temišvar), Romunija
- Univerza Wroclav, Poljska.

Trajanje projekta: od 1. 10. 2016 do 30. 9. 2018

Projekt vodita Dušana Findeisen in Maša Bizovičar.

1.3 Zasnovani načrtovani projekti

Pripravili smo zasnovo treh projektnih predlogov:

1.3.1 Erasmus + K2 z naslovom »Kako sprožiti primarno motivacijo pri malo izobraženih delavcih nad 45 let starosti«. Koordinatorica: DomSpain, Španija

1.3.2 Erasmus + K1 ali program mobilnosti, »Let's talk about programming and programmes in older adult education«, s katerim želimo partnerje povesti v utemeljitev in izvedbo naših programov (Enajsta šola v knjigarni, Festival znanja in kulture starejših, Srečamo se v kinu, Srečanja ob kavi)

1.3.3 Modificiramo že dobro ocenjen, a doslej nesprejet projektni predlog on-line turizma za starejše Websentour

1.3.4 V pripravi je projekt izmenjave z avstrijsko organizacijo BIA-NET iz Gradca. Koordinatorica mag. Getraud Dayé

1.3.5 Češka/Praga. Koordinatorica projekta izmenjave študentov je Dana Steinova, Centre for Lifelong Learning, Prague. Older Students Exchange

1.3.6 Možnost udeležbe študentov v političnem izobraževanju v Bad Urachu. Koordinatorica Carmen Stadelhoffer, DANET.

V zadnjih treh primerih gre za izmenjavo študentov in naše dejavno sodelovanje pri izvedbi.

2. Raziskovanje in oblikovanje modelov dejavnega staranja

2.1 Raziskovalne študije

2.1.1 Mobilnost v letu 2016 nam je pomagala odkriti novo, povsem inovativno raziskovalno temo »Prostori učenja in povezovanja v izobraževanju starejših«. Tema je navdušila mentorico arh. Meto Kutin. Naloga je zdaj v fazi izdelane dispozicije doktorske razprave in pred zagovorom dispozicije na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani (mentorja izr. prof. dr. Peter Novljan in izr. prof. Nives Ličen).

2.1.2 Čeh, A. G. Značilnosti delovanja študijskih krožkov na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani. Diplomsko delo. Ljubljana: FF, 2016. A. G. Čeh raziskuje vlogo mentorja/mentorice na UTŽO Ljubljana.

2.1.3 Krajnc, Ana: (2016) Starejši se učimo. Izobraževanje starejših v teoriji in praksi. Ljubljana: SUTŽO. Avtorica povzema v tej monografiji teme, ki jih je razvijala skozi dolgo obdobje razvoja izobraževanja starejših v Sloveniji. Monografija je predvsem v podporo razvoju mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje in je deležna sofinanciranja MIZŠ.

2.1.4 Teče študija dr. Rajke Bračun Sova o vlogi študijskih ekskurzij pri umetnostni zgodovini, o doživljanju študentov «Kaj vam je bilo najbolj všeč na ekskurziji?»

3. Razvoj vsebinskega sodelovanja s partnerskimi ustanovami

3.1 Sodelovanje s prispevki na konferencah partnerjev EURAG, DANET, Andragoško društvo Hrvaške.

SUTŽO se od svojega začetka občasno ali kontinuirano povezuje z drugimi ustanovami in organizacijami. V letu 2016 izstopajo Danube networkers for Europe, DANET, EURAG, Andragoško društvo Hrvaške.

3.1.1 Prof. Dr. Ana Krajnc: Older People Need New Knowledge – Education of Older People is a Constituent Part of Lifelong Education and Active Ageing *EURAG Conference*, Ljubljana, May 6-7, 2016. [Več](#)

3.1.2 Dr. Dušana Findeisen: Danube Networkers (DANET) as Social Capital Changing Older People's Social Engagement and Integration Along the Danube *EURAG Conference*, Ljubljana, May 6-7, 2016. [Več](#)«, ki bo izšel kot spletni zbornik znanstvene konference. Prispevek govori o profesionalizaciji izobraževanja odraslih in se nanaša na konferenco v Splitu v oktobru 2015. [Več](#)

3.2 Danube Networkers DANET

Prevzeli smo podpredsedovanje tega mednarodnega združenja s sedežem v Ulmu. Urejanje spletne strani DANET v angleškem in slovenskem jeziku omogoča sprotno in neposredno posredovanje novic Slovenske UTŽO v evropski prostor. Naslednje novice so izšle v angleškem jeziku in slovenski različici.

Tastes of the Danube. Tatjana Rodošek, student at Slovenian Third Age University awarded.

RefugeesINN for better social cohesion and participation

Danet and EURAG will continue doing their best to keep older people's issues in focus

Key messages from Silver Economy Development Meeting, 8th June 2016

It is time older people co-shaped silver economy

Announcement: NECE 2016, a conference in the Danubian region tackles the important issues of migrations, civic education and the future of Europe

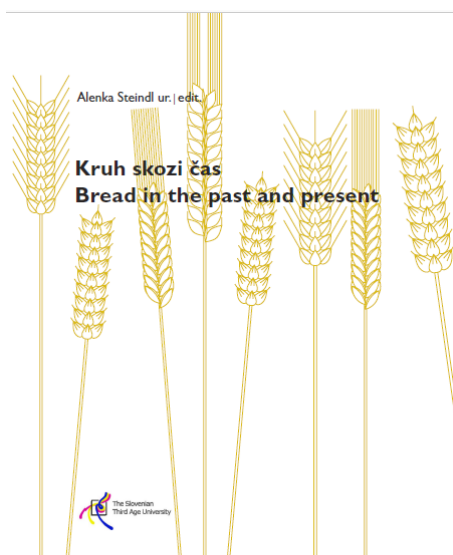
Inspirational practice, project 80+

Pripravili in urejali smo 6. novice DANET. Sodelovali smo v pripravi Obdonavskega praznovanja (Donaufest) in konference *Tastes of the Danube, let's taste them* na temo hrane, njene kulturne, gospodarske in prehranske vloge. Na konferenci smo vodili razpravo o medgeneracijskem učenju. Rezultati so posneti in dosegljivi na Youtube.

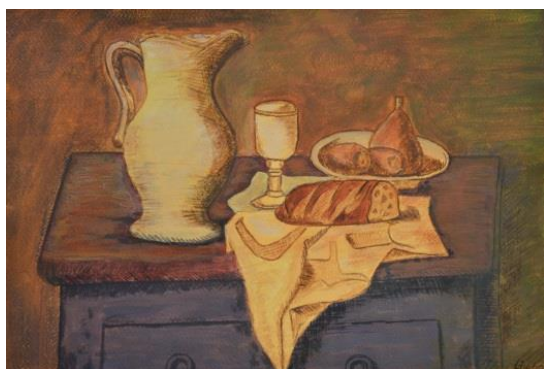
Za DANET smo pripravili dve dvojezični publikaciji, v slovenščini in angleščini.

Kruh skozi čas (Bread in the past and present), zbirka intervjujev o kruhu s sociološkega, ekonomskega, antropološkega, pedagoškega in drugih vidikov (urednica Alenka Steindl, oblikovalka arh. Meta Kutin, prevod Dušana Findeisen). Delo je rezultat prizadevanj študijskega krožka za novinarstvo (mentorica Neva Železnik).

Kruh skozi čas. Monografija, ur. Alenka Steindl

Slikarski čopič in kruh (Painting Brush and Bread), katalog, ki predstavlja podobe kruha, kot so jih pripravili slikarski študijski krožki (mentorica Duša Jesih). Obe publikaciji sta združili delo mentorjev in študentov, predstavljeni sta bili na konferenci v Ulmu. Publikacija o kruhu nastaja kot evropska publikacija.

Ljuba Prezelj. Kruh po Picassu. Akril, 2016;
v: Slikarski čopič in kruh, 2016

Pridružili smo se akciji DANET Zavoji vzdolž Donave. Zavoje z dobrotami, opisom izobraževalne institucije in Slovenije smo poslali na dva naslova v Evropi.

Sodelovali smo na srečanjih združenja DANET v Zagrebu, Beogradu in Ulmu.

3.3 Sodelovanje z EPALE

Sodelovanje ni bilo tako intenzivno kot v predhodnem letu, ko smo prispevali domala 40 objav. Nacionalna agencija v sodelovanju s kolegi v Bruslju namreč dolgo ni odkrila tehnične rešitve, ki bi dovoljevala naš dostop do platforme EPALE. To vprašanje je bilo po več mesecih nazadnje rešeno.

V letu 2016 so bili tako objavljeni zgolj štirje članki:

- Znanje o dokumentarnem filmu je podlaga projektu Begunski časi
- O starajoči se družbi in vseh nas
- Dokumentarni filmi prebežnikov o spodbudnih zgodbah prebežnikov, izobraževanje izobraževalcev - nadaljevanje projekta CINAGE
- Enajsta šola v knjigarni. Andragoška spoznanja FF in Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje: Luč, kamera, okrogla miza.

3.4 Enajsta šola v knjigarni. Sodelovanje z Mladinsko knjigo

V letu 2016 smo nadaljevali z Enajsto šolo v knjigarni v programskem sodelovanju z Mladinsko knjigo, knjigarno Konzorcij. S pojavljanjem v javnosti sledimo načelu SUTZO, da mora izobraževanje starejših, če naj bo za starejše in področje samo integrativno, tudi prostorsko potekati na javnem mestu, pritegniti še drugo občinstvo. Enajsta šola v knjigarni je vse odmevnejša v prostoru, vse bolj obiskana. Za konferenco knjigarnarjev smo pripravili tudi utemeljitev te šole, ki je dosegljiva na spletu.

V letu 2016 smo izvedli osem srečanj v obliki predavanj, razprave, okroglih miz. Na okroglih mizah so sodelovali mentorji SUTŽO, pa tudi zunanji sogovorniki. Ena okrogla miza je potekala v sodelovanju z FF, na temo filma. Združila je filmske pedagoge, revijo Andragoška spoznanja, mlade delujoče andragoge, ki se ukvarjajo s filmom.

Enajsta šola, januar 2016: [V svetu aboriginov, avstralskih domorodcev](#)

Enajsta šola, februar 2016: [Kako so Argonavti zarisali naš bivanjski prostor?](#)

Enajsta šola, marec 2016: [Kaj pa imamo mi, doma? O pomenu slovenske \(ženske\) likovne umetnosti](#)

Enajsta šola, april 2016: [Oni smo mi, o prebežništvu](#)

Enajsta šola, maj 2016: [Beneška Slovenija, iluzija in realnost](#)

Enajsta šola, november 2016: [Kako razumeti bogato umetnostno dediščino nemirnega Balkana?](#)

Enajsta šola, december 2016: [Luč, kamera, pogovor o filmu](#)

Predstavitve filmske vzgoje na SUTŽO s poudarkom na RefugeesIN

4. Sodelovanje na konferencah, konceptualiziranje, organiziranje konferenc in posvetov

4.1 Udeležba na konferencah, okroglih mizah in pri drugih dogodkih

Split, 21.-22. januar 2016. Z referatom Dušane Findeisen Competencies in adult education. Where do we stand? smo se udeležili konference Stanje in perspektive v izobraževanju odraslih v Splitu, 21.-22. januar 2016. Organizatorji so bili Univerza v Zadru, Ekonomska fakulteta v Zagrebu, Filozofska fakulteta v Splitu, Andragoško društvo Hrvaške itd). Osrednja tema je bila profesionalizacija v izobraževanju odraslih. Dušana Findeisen je odprla vprašanje o tem, kako definiramo kompetence, ki jih moramo izobraževalci odraslih imeti v mislih (znanje, spretnosti, poklicna morala/odnos, vse v rabi v resničnih situacijah).

Ljubljana, 3. marec 2016. V sodelovanju z Ministrstvom za javno upravo in njihovimi predavatelji so potekala izobraževalna srečanja za računalniške mentorje in študente UTŽO ob uvajanju e-portala. Usposabljanja smo se udeležili in prispevali redakcijo nekaterih besedil na tem portalu.

Makarska, 18.-20. april 2016. IV. Mednarodni andragoški simpozij. V organizaciji nacionalnih podpornih služb za EPALE (Elektronska platforma za izobraževanje odraslih Evrope) Hrvaške, Bosne in Hercegovine in Slovenije se je odvil IV. Mednarodni andragoški simpozij z osrednjo temo upravljanje organizacij izobraževanja odraslih. Simpozija se je udeležila novinarka, študentka UTŽO, Mirjam Bevc Peressutti.

Ljubljana, 6. maj 2016. Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je zdaj članica EURAG. Na konferenci EURAG, ki jo je v Ljubljani organizirala in izpeljala Zveza društev upokojencev Slovenije (ZDUS), je Ana Krajnc predstavila Slovensko UTŽO, Dušana Findeisen pa partnersko evropsko združenje DANET. EURAG je nastal pred petdesetimi leti in je prva evropska organizacija starejših, je posvetovalna organizacija OZN v New Yorku in članica Sveta Evrope v Strasbourgu, članica Socialne platforme Evrope, kar ji daje širši pogled na problematiko družbenih skupin. Občasno prispevamo EURAG-u podatke za Slovenijo.

Bratislava, 31.maj 2016. V Bratislavi smo znotraj projekta Digitalna Donava sanjali o družbi prihodnosti, Bratislava, 31. maj - 1. junij 2016. Na konferenci (strukturiran dialog) Platforme vseživljenjskega učenja (European Civil Society for Education) je tekla razprava o tem, kako se spoprijeti z nezaposlenostjo, prebežništvom, kako preprečiti terorizem, zagotoviti osebno rast, dejavno državljanstvo, družbeno vključenost ali vzdrževanje zaposljivosti?

Ljubljana, 2016. Omogočili smo dejavno udeležbo naših študentov v projektu »Vsak otrok je lahko umetnik«, koordinatorica Osnovna šola Vič. Za mednarodno skupino otrok so tako mentorica in študenti UTŽO s svojim znanjem zasnovali izobraževalno pot po arhitekturi Jožeta Plečnika in praktične vaje. Sodelovali so: Vida Vilhar Pobegajlo, Anamarija Rančič, Nada Klučar, Andrej Šolar, Alenka Šolar, Dubravko Lovrečič, Sonja Bastar, mentorica Meta Kutin.

Ljubljana, 8. junij 2016. Silver Economy Development Meeting. Organizirali in konceptualizirali smo sestanek o srebrni ekonomiji. O temi je razpravljala vrsta udeležencev

iz različnih ustanov in organizacij. H. E. Mr Paolo Trichilo, ambasador Republike Italije, Branko Meh, predsednik obrtne zbornice, dr. Magda Zupančič, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, mag. Miha Ješe, župan Škofje Loke, prof. dr. Ana Krajnc, predsednica SUTŽO, dr. Dušana Findeisen, starejši študenti, Dušan Kidrič itd.

Ljubljana, 8. junij 2016. Prof. dr. Ana Krajnc: Silver Economy Starts with the older People's Right to Work. Ana Krajnc je zagovarjala potrebo po vseživljenjskem izobraževanju in potrebo po vseživljenjskem delu. Dr. Dušana Findeisen: *Silver Economy Starts by Understanding Older People, Their Contributory Abilities As Well As Their Needs*. Posnetek konference je dosegljiv na YouTubeu, Memorandum pa na spletu. [Več](#)

Posvet o srebrni ekonomiji 8. junija na Slovenski UTŽO

Brdo pri Kranju, 8. junij 2016. Life Academy je na Brdu pri Kranju pripravila mednarodni Academic Congress, na katerem smo nastopili skupaj z dokaj različnimi govorniki, v želji, da razširimo poznavanje SUTŽO v druga okolja. Dušana Findeisen je predstavila SUTŽO, prostovoljstvo na SUTŽO in projekt CINAGE, upoštevajoč teoretske teze in razvito prakso. Objavili smo tudi članek o družbeni odgovornosti v njihovi reviji Moč znanja.

Ulm, julij 2016. Študijska skupina Novinarstvo je preučila kruh z različnih vidikov (sociološkega, antropološkega, kulinaričnega, agronomskega, političnega itd.) z intervjuji, ki so jih njeni člani opravili o tem brezčasnem živilu. Publikacijo Kruh skozi čas je uredila Alenka Steindl, oblikovala pa arh. Meta Kutin. Predstavili sta jo na konferenci Okusi Donave v Ulmu. [Več](#)

Ulm, julij 2016. Dušana Findeisen je predstavila vprašanje medgeneracijskega izobraževanja in učenja. Working group "Interactive methods for intergenerational learning" International Conference "Tastes of the Danube."

Ljubljana. Pod okriljem OECD so potekale na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport tri diagnostične delavnice OECD-ja. Sodelujoči so dobili ustrezne podatke iz primerjalnih raziskav OECD, Oddelka za izobraževanje odraslih FF in najnovejše rezultate mednarodne študije PIAAC 2016. Diagnostičnih delavnic se je v imenu SUTŽO udeležila prof. dr. Ana Krajnc. Sledil je obisk pri ministrici dr. Maji Makovec Brenčič in prikaz položaja SUTŽO. Predlagali smo, da SUTŽO prejme javno pooblastilo za svoje delovanje.

Novo mesto, 23. avgust 2016. Na mednarodni konferenci visoke šole IBS v Novem mestu »Učitelji in na učeče se osredotočeno poučevanje« smo sodelovali s plenarnim prispevkom »Vidimo, slišimo, beremo skupaj«, ki govori o medgeneracijskem sodelovanju UTŽO Ljubljana z Društvom študentov andragogike in pedagogike na temo branja in skupaj izvedenega medgeneracijskega projekta. Sodelovale so mentorice Lučka Cizelj, Meta Kutin in Dušana Findeisen.

Ljubljana, 8. in 9. september 2016. »Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje – oranje in utrjevanje poti k družbeno zaznani in prepoznani dejavni starosti« Starost – izzivi historičnega raziskovanja, Inštitut za novejšo zgodovino. Dušana Findeisen je obravnavala razvojno preteklost Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Pri tem je uporabila in interpretirala pisne in avdiovizualne vire zajete iz arhiva te univerze in lastna pretekla objavljena raziskovalna dela. [Več](#)

Jable, 19.- 20. september 2016. Prof. dr. Ana Krajnc: Ekonomija tretjega življenjskega obdobja – Srebrna ekonomija. *Šesta eRegionalna konferenca 2016*, Jable, september 19-20, 2016. [Več](#)

Ljubljana, 27. oktober 2016. Posneli smo film »Z menoj po mestu«, oddaja UTRINEK, Slovenija 1, novinarka Mojca Mavec. [Več](#)

Zagreb, 11. november 2016. S posterjem o projektu RefugeesIN smo se udeležili konference NECE v Zagrebu.

5. Informiranje in osveščanje javnosti

5.1 Elektronske novice/spletna stran

Izšlo je 11 števil elektroniskih novic s skupno približno sedemdeset strani (font corbel 12, razmik enojni), ki prinašajo pregled delovanja Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje kot mreže in kot posamezne univerze. Slehera novica je utemeljena s tezami, ki jih branimo v izobraževanju starejših in odraslih. Kjer je mogoče, so podani rezultati posamezne izobraževalne prakse. Novice prinašajo tudi opise izobraževalnih dogodkov s področja delovanja SUTŽO. Predstavljeni so projekti SUTŽO in posameznih drugih organizacij (ZDUS itd.). Novice vsebujejo namige za boljšo prakso, pregled strokovne in znanstvene literature, razpravo o posameznih vprašanjih izobraževanja odraslih, književnih del, filmov v povezavi s starejšimi.

5.2 Ugledale so luč nove spletne strani Slovenske UTŽO: www.utzo.si

Ukinili smo stare. Konceptualizacija, jezikovno in vizualno urejanje strani je potekalo intenzivno skoraj leto dni. Stran SUTŽO se zdaj sproti preoblikuje. Je kompleksna in dvojezična. Angleška stran je namenjen splošnemu občinstvu ter projektnim partnerjem. Njene avtorice so predvsem Maša Bizovičar, Karina Sirk in Dušana Findeisen v sodelovanju s podjetjem Optiweb. SUTŽO lahko spremljamo tudi na strani Facebook.

5.3 Prispevki študijskega krožka za novinarstvo

Dragoceno je delovanje študijskega krožka za novinarstvo, ki ureja stran Ljubljanskega dnevnika 60+, pripravlja rubriko v Vzajemnosti in prispeva številne članke na temo vprašanj starejših v drugih javnih občilih.

5.4 Radijske/TV oddaje članov in sodelavcev Inštituta

[Študijski krožki umetnostne zgodovine](#). Med štirimi stenami, Radio Prvi, 1.6.2016.

Mentorica dr. Rajka Bračun Sova in študentka umetnostne zgodovine Marjeta Brezovec, sta spregovorili o študiju umetnosti na Univerzi za tretje življenjsko obdobje.

[Prof. dr. Jurij Kunaver](#). Oddaja Storž, Radio Prvi, 20.5.2016.

Pogovor z ustanoviteljem in soustanoviteljem številnih društev, ki je nekoč geografsko znanje podajal študentom, danes pa vodi skupine na Univerzi za tretje življenjsko obdobje.

[Je starost lahko nova priložnost?](#) Med štirimi stenami, Radio Prvi, 25. 4. 2016.

Pogovor z Dušano Findeisen o staranju, starosti in UTŽO.

[Računalniško usposabljanje starejših za e-upravo, pogovor s prof. dr. Ano Krajnc](#). Oddaja Storž, Radio Prvi, 2. 3. 2016.

Prof. dr. Ana Krajnc o pomenu IKT za identiteto in družbeno vključenost starejših.

[Če bomo upoštevali vrednote starejših, bo lažje vsem](#). Slovenska tiskovna agencija, 1. 6. 2016.

Intervju za STA ob 25 obletnici slovenske države, z dr. Dušano Findeisen.

[Prispevek o pismenosti starejših](#). oddaja Odmevi, Televizija Slovenija, 1. program, 28. 6. 2016. Pogovor z Dušano Findeisen.

[Z menoj po mestu](#). U3NEK, RTV Slovenija, 27. 10. 2016.

Sodelovali so Meta Kutin, Andrej Šolar, Ivica Žonta, Matej Rebolj in dr. Dušana Findeisen.

6. Izdajanje znanstvenih in strokovnih publikacij

6.1 Znanstvene monografije

Izdali smo monografijo: Prof. dr. Ana Krajnc (2016) Starejši se učimo. Teorija in praksa izobraževanja starejših. Ljubljana: SUTŽO

6.2 Znanstveni članki

Izšel je zbornik v ruskem in angleškem jeziku s prispevki, ki smo jih predstavili na konferenci »Towards a New Policy Agenda, 2012« v UFI, Republika Baškortostan. Findeisen, D: Generations and generational dialogue. Dosegljiv je v knjižnici SUTŽO.

Bračun Sova, R., Ličen N., Findeisen D., Kramberger U.: Personal Experience of Education for Formally Organised Older Volunteering. European Studies 2016. Online published.

6.3 Strokovni članki

Findeisen, D.: Družbena odgovornost podjetij v Moč znanja, Life Academy. O tem, kaj pomeni družbena odgovornost podjetij, zakaj in kako podjetja darujejo ter o naložbeni filantropiji.

Findeisen, D.: Kakršenkoli film delaš, ga delaš o sebi. Intervju s Heleno Koder, Andragoška spoznanja, št. 4. 2016.

6.4 Mentor in znanje

V letu 2016 so izšle so štiri številke publikacije Mentor in znanje v podporo mentorskemu delu v izobraževanju starejših.

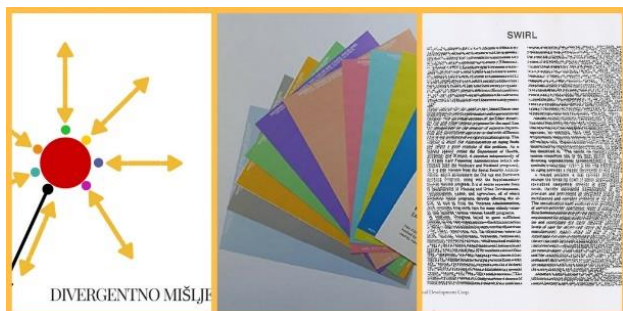
[Mentor in znanje 1/2016](#) O vrednosti dela in delovanja starejših. Starejši se izobražujejo, ker želijo delovati na tak ali drugačen način.

[Mentor in znanje 2/2016](#) O pomenu filma v izobraževanju starejših.

[Mentor in znanje 3/2016](#) O prvih srečanjih novega študijskega leta.

[Mentor in znanje 4/2016](#) Kaj je bilo o učenju starejših in stereotipih napisano pred približno tridesetimi leti? Kaj pa danes?

INŠTITUT ZA DISLEKSIJO

Leto 2016 je bilo za Inštitut za disleksijo zelo uspešno leto. Predvsem na področju skotopičnega oz. Irlen sindroma smo naredili veliko pomembnih razvojnih korakov. Tri sodelavke Inštituta so v tem letu uspešno pridobile mednarodno licenco Irlen za presojevalce skotopičnega sindroma. Izvedli smo več predavanj na temo skotopičnega sindroma, s čimer se je začela dvigati osveščenost o skotopičnem sindromu v širši javnosti in o možnih oblikah pomoči, potekala pa so tudi mesečna javna predavanja na temo disleksije.

1. Poslanstvo in dejavnosti

Inštitut za disleksijo, ki deluje kot sekcija Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost, je bil ustanovljen leta 2015 na podlagi 20-letnih izkušenj na področju **disleksije in skotopičnega sindroma**. Inštitut združuje strokovnjake s področja vzgoje in izobraževanja, pedagogike in andragogike, ki so visoko motivirani in usposobljeni. S svojim delom Inštitut prispeva k večanju razumevanja disleksije, skotopičnega sindroma in oseb z disleksijo in/ali skotopičnim sindromom na nacionalni in mednarodni ravni.

Zaradi velikih potreb po pomoči otrokom, staršem in šolam iz vse Slovenije, se s širjenjem obsega našega dela vse več otrok in odraslih obrača na nas, po priporočilu zadovoljnih uporabnikov dela naših strokovnjakov. Prav tako z ozaveščanjem o disleksiji in o skotopičnem oz. Irlen sindromu vse več ljudi spoznava, da je lahko delo Inštituta za disleksijo odgovor na njihove težave. Mreži univerz za tretje življenjsko obdobje dajejo te potrebe priložnost za medgeneracijsko sodelovanje in usposabljanje **starejših prostovoljcev za mentorje osebam z disleksijo**. Na to smo se začeli pripravljati že pred leti ob podpori Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in v enosemestrskem usposabljanju usposobili za pomoč otrokom z disleksijo 38 mentorjev – prostovoljcev iz vse Slovenije.

Inštitut daje poseben poudarek povezovanju raziskovanja, učenja in prakse ter si v skladu z razvojem in informacijsko družbo prizadeva za širjenje sodobnega pogleda na disleksijo, drugačnost in enkratnost osebe. Predvsem se zavzema za **odpravljanje stigmatizacije** oseb z disleksijo in negativnega odnosa do njih v javnosti. V informacijski družbi postajajo osebe z disleksijo vse bolj zaželeni, saj imajo lastnosti, ki jih ta najbolj potrebuje: njihov svet je poln novih idej in zamisli, odlikuje pa jih tudi izjemna ustvarjalnost.

Inštitut posveča tudi trajna prizadevanja odkrivanju »neodkritih oseb z disleksijo«, uspešnih učencev, zmagovalnih podjetnikov, sposobnih strategov in priznanih umetnikov. Odrasli

lahko pojasnijo, s **kakšnimi strategijami** so si pomagali in jih sami razvili na poti do uspešnosti, če so jih pri šolanju ovirale nekatere izpadle nevrološke sposobnosti. Predstavijo lahko, kako so prišli do svojih uspehov in da ni nič narobe, če nekdo raje nekaj nariše, kot bi napisal. Oseba z disleksijo se lahko zanaša na izvirnost in bujno domišljijo, slabo pa se obnese pri kopiranju in mehaničnem učenju.

Inštitut za disleksijo omogoča **ugotavljanje disleksije in sindroma skotopične občutljivosti oz. Irlen sindroma** (testiranje z Irlen testom po bralno-zaznavni lestvici, ugotavljanje ustrezne barve za posameznika preko barvnih folij in določanje individualnih barvnih očal). V letu 2016 smo za skotopični sindrom testirali 138 oseb. Povezali smo se z Irlen kliniko v Londonu in strokovnjakom za skotopični sindrom Alanom Pennom, ki je v letu 2016 v Sloveniji testiral otroke in odrasle z bralnimi težavami in/ali z izraženo občutljivostjo na svetlobo za individualna barvna očala in kar 60 osebam pomagal do barvnih očal. Sodelovanje je omogočil donator Inštituta za disleksijo, gospod Luka Križaj.

Na Inštitutu izvajamo:

- obravnavo otrok in odraslih z disleksijo in/ali skotopičnim sindromom;
- posvetovanja z odraslimi osebami z disleksijo in/ali skotopičnim sindromom o prednostih in težavah v vsakdanjem in poklicnem življenju;
- strokovna predavanja in izobraževalna srečanja o disleksiji in skotopičnem sindromu za šole, starše, lokalne skupnosti in drugo zainteresirano javnost;
- nacionalne in mednarodne projekte na področju disleksije in skotopičnega sindroma.

Na Inštitutu omogočamo:

- nakup barvnih folij;
- testiranje za barvna očala v sodelovanju z Irlen Clinic iz Londona.

Na Inštitutu razvijamo in skrbimo za:

- načine, kako spodbujati zanimanje in motivacijo za učenje pri otrocih, mladostnikih in odraslih osebah z disleksijo;
- usposabljanja za mentorje, prostovoljce, inštruktorje in druge, ki delajo z osebami z disleksijo;
- uporabo raziskovalnih rezultatov v praksi;
- ozaveščanje o pomenu izobraževanja oseb z disleksijo;
- ozaveščanje javnosti o disleksiji v odraslosti;
- publiciranje člankov, priročnikov in knjig o disleksiji in skotopičnem sindromu.

Sodelavci Inštituta so:

- Ljubica Kosmač, prof., direktorica Inštituta
- prof. dr. Ana Krajnc
- dr. Polona Kelava
- Meta Furlan
- dr. Dušana Findeisen.

Testiranja

Testiranja za ugotavljanje disleksije in sindroma skotopične občutljivosti potekajo vsak petek in sredo popoldne na Inštitutu za disleksijo, Poljanska cesta 6, predavalnica 6. Testiranje za skotopični sindrom poteka v dveh delih. V prvem delu pridobimo anamnezo, s katero ugotovimo, ali je skotopični oz. Irlen sindrom pri posamezniku sploh prisoten, prav tako pa se ugotovi stopnja resnosti skotopičnega sindroma. V drugem delu opravimo testiranje z barvnimi folijami, kjer ugotovimo posameznikov odziv na barve, oboje pa z dokaj visoko napovedljivostjo pokaže, ali gre tudi za kandidata za barvna očala.

2. Poročilo o delu Inštituta za disleksijo v letu 2016

Ustanovitev Inštituta za disleksijo

Inštitut za disleksijo je bil ustanovljen na rednem zboru članov združenja februarja 2015, Svet Inštituta pa je začel z delom avgusta 2015. Iz zasebne lasti je prof. dr. Ana Krajnc dala inštitutu komplet barvnih folij, vso dosedanje dokumentacijo o 20-letnem delu na tem področju in spremljajoče gradivo. Dokumentacijo hranimo v predsobi predavalnice št. 6, pisarni Inštituta za disleksijo in predprostoru predavalnice št. 5.

Svet Inštituta

Člani Sveta se sestajajo po potrebi. Direktorica in vodja pisarne Inštituta skličeta sejo članov Sveta v skladu z aktualnimi potrebami in dogodki ali na pobudo ostalih članov Sveta.

Svet Inštituta je v letu 2016 doživel spremembo: prof. dr. Marija Kavkler in dr. Milena Košak Babuder sta iz sveta izstopili zaradi preobremenjenosti s svojim rednim delom in tudi zaradi nestrinjanja z ukvarjanjem s skotopičnim sindromom. Odgovornost vodenja pisarne Inštituta na sedežu SUTŽO je zaradi menjave službe andragoginje Mete Žgur (poročene Furlan), prevzela dr. Polona Kelava, ki je od 15. novembra zaposlena za polovični delovni čas.

Usposabljanje sodelavk za testiranje z Irlen metodo

Odziv na predavanja o skotopičnem sindromu po Sloveniji, ki jih je izvajala Ljubica Kosmač v letih 2014 in 2015, je bil odmeven in na testiranja so se na priporočilo učiteljev prijavljali starši iz raznih krajev Slovenije, ki so tovrstne težave prepoznali pri svojih otrocih. Delno so k temu prispevali tudi članki in radijske oddaje. Zaradi povečanega povpraševanja je prof. dr. Ana Krajnc začela z usposabljanjem dveh kandidatki za testiranje skotopičnega sindroma: Mete Žgur in dr. Polone Kelava. V začetku leta 2016 sta se udeležili mednarodnega usposabljanja (Training: Irlen Sindrom), ki ga je v Ljubljani izvedel strokovnjak iz Londona Alan Penn. Po zaključenem usposabljanju sta obe prevzeli že večino testiranj za skotopični sindrom. Mednarodno licenco je pridobila tudi direktorica Inštituta Ljubica Kosmač.

Izid knjižice Oh, ne morem brati! – Mali vodnik o skotopičnem sindromu

Ljubica Kosmač je pripravila knjižico o skotopičnem sindromu, namenjeno učiteljem, svetovalnim delavcem in staršem, da bi pravilno in bolje razumeli, zakaj otrok ne more brati. V njej je razložila povezavo med težavami z branjem ter občutljivostjo na svetlobo, ki se lahko pojavlja v najrazličnejših populacijah, ne le pri otrocih z disleksijo oz. pri tistih, ki imajo težave pri učenju. Z barvnimi folijami in individualnimi barvnimi očali je mogoče težave, ki jih ta nevrolški primanjkljaj povzroča, omiliti ali popolnoma izločiti in doseči jasno percepcijo besedila.

Strokovni pregled knjižice je naredila prof. dr. Ana Krajnc. Knjižico je ilustriral ilustrator Ciril Horjak. Ker pri Zavodu RS za šolstvo (ZRSŠ) nismo našli podpore, smo knjižico v nakladi 1.000 izvodov natisnili s pomočjo donatorstva Luke Križaja. Za knjižico zbiramo prostovoljne prispevke v višini 1 evro za en izvod. Iz tega denarja omogočamo testiranje skotopičnega sindroma za otroke staršev, ki jim tega ne morejo plačati. V letu 2016 smo takšno testiranje omogočili eni deklici, pri kateri se je izkazala izredno močna oblika skotopičnega oz. Irlen sindroma, ostala sredstva pa smo prenesli v leto 2017.

Testiranje in delo z uporabniki vsak petek

Testiranja so potekala vsak petek v mesecu, proti koncu leta pa tudi ob sredah popoldne, saj so se potrebe po testiranjih izredno povečale. Sproti smo pripravljali tudi strokovna mnenja in jih poslali testirancem ter jih po potrebi vabiliše na dodatna srečanja in svetovanja. Ljubica Kosmač in Polona Kelava sta pripravili tudi osnutek priporočil za učitelje, ki jih pregledani otroci na željo staršev dobijo, ter omogočajo ustrežnejšo obravnavo in sprejetost otrok, ki jim je bil ugotovljen skotopični oz. Irlen sindrom, v šoli. Sprva Meta Furlan, kasneje pa Polona Kelava, je preskrbela ustrezne folije in sporočala želje po individualnih pregledih za barvna očala za strokovnjaka za skotopični sindrom Alana Penna z Irlen Clinic iz Londona. Ljubica Kosmač, ki je na podlagi tudi drugih povpraševanj pripravila seznam za preglede. Ljubica Kosmač je vodila tudi vso komunikacijo z Alanom Pennom in prijavljenimi osebami. Le-teh je bilo v letu 2016 kar 57, dogovorila se je tudi za prostor testiranja na OŠ Ledina v Ljubljani, nekaj testiranj pa je potekalo tudi na Univerzi za tretje življenjsko obdobje, v predavalnici št. 6. V letu 2016 smo testirali 138 otrok in odraslih za skotopični oz. Irlen sindrom (sem so šteta tudi brezplačna testiranja, ki so jih presojevalke morale opraviti za pridobitev certifikata).

Izvedba usposabljanja za presojevalce skotopičnega oz. Irlen sindroma, pridobitev certifikatov leta 2016 in priprava usposabljanja za Irlen diagnostike v letu 2017 in 2018

Zaradi velikih potreb v praksi je policentrični razvoj testiranja skotopičnega sindroma nujen. V začetku naj bi se razširile možnosti prav z usposabljanjem in delovanjem strokovnjakov na posameznih šolah. V januarju 2016 je na Inštitutu za disleksijo potekalo usposabljanje za presojevalce sindroma skotopične občutljivosti oz. Irlen sindroma, in sicer za presojevalce na posameznih šolah po Sloveniji, ter za pet presojevalcev znotraj Inštituta za disleksijo. Ljubica Kosmač je vodila sodelovanje z izvajalcem usposabljanja, Alanom Pennom z Irlen Clinic London, kot tudi ostale priprave na usposabljanje. Izvedba usposabljanja za 14 prijavljenih oseb je potekala 22. in 23. januarja 2016. Udeleženci usposabljanja so prejeli tudi gradivo: priročnike za testiranje, dve knjigi avtorice Helen Irlen in vse potrebno gradivo za izvedbo testnega presojanja pred pridobitvijo certifikatov, vključno s kompletom 40 folij za testiranje. Donator Luka Križaj je omogočil udeležbo štirim članicam našega Inštituta (Meti Žgur, dr. Poloni Kelava, prof. dr. Ani Krajnc in Ljubici Kosmač), za dr. Mileno Košak Babuder je usposabljanje plačalo Društvo Bravo.

Do konca leta 2016 so certifikate za presojevalce skotopičnega oz. Irlen sindroma pridobile Meta Furlan, dr. Polona Kelava in Ljubica Kosmač, prof. dr. Ana Krajnc je v postopku pridobitve certifikata, dr. Milena Košak Babuder pa je odstopila in usposabljanja ne bo zaključila s certifikatom.

Prav tako je v letu 2016 začelo potekati dogovarjanje za usposabljanje za pridobitev licence za Irlen diagnostika (za določanje individualnega odtenka barvnih očal). Za priglasitev k usposabljanju za licenco diagnostika je potrebno opraviti določeno število uspešnih pregledov za folije in uspešnih asistenc pri diagnosticiranju barvnih očal. Realno pričakujemo, da bomo lahko že v letu 2017 začeli z usposabljanjem.

Sodelovanje s Pedagoško fakulteto Univerze v Ljubljani

Na sestanku 26. 8. 2015 smo se dogovorili o sodelovanju s Pedagoško fakulteto v Ljubljani. Dokumentacijo testiranja v zadnjih 20 letih smo dali na razpolago prof. dr. Mariji Kavkler in dr. Mileni Košak Babuder, predavateljici in asistentki Pedagoške fakultete v Ljubljani, za namen nadaljnjega raziskovanja. Nataša Metlika, študentka Pedagoške fakultete, je na podlagi raziskovalnega spremljanja dela Inštituta in na to temo pripravila ter uspešno zagovarjala magistrsko nalogo v letu 2016. Hospitirala je tudi pri testiranjih in dobila na razpolago potrebno dokumentacijo.

V letu 2016, manj kot leto po ustanovitvi Inštituta za disleksijo in po začetku sodelovanja s Pedagoško fakulteto Univerze v Ljubljani, sta dve članici s te fakultete, prof. dr. Marija Kavkler in dr. Milena Košak Babuder, zaradi preobremenjenosti s svojim rednim delom in tudi zaradi nestrinjanja z ukvarjanjem s skotopičnim sindromom izstopili iz Sveta Inštituta za disleksijo.

Inštitut za disleksijo na Facebook strani

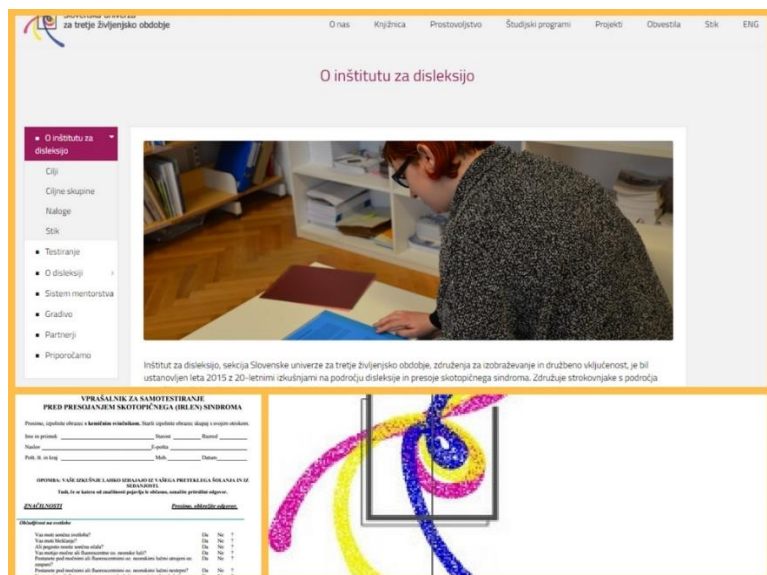

Inštitut za disleksijo ima svojo Facebook stran, ki nudi vpogled v razne oddaje, video prispevke, aplikacije, članke o disleksiji in skotopičnem sindromu:

www.facebook.com/disleksijainstitut/

Facebook stran Inštituta za disleksijo je odprla Meta Žgur in jo tudi urejala do svojega odhoda na drugo delovno mesto, sedaj jo ureja Polona Kelava. Zanimanje je veliko, prav tako doseg objav. Zaradi vse večjega števila Irlen barvnih očal v Sloveniji smo začeli tudi z objavami uspešnih zgodb (primerjava kvalitete življenja pred in z očali), ki naletijo na velik odziv.

Inštitut za disleksijo na domači strani SUTŽO

Dr. Polona Kelava, Meta Žgur in Ljubica Kosmač, članice Sveta Inštituta za disleksijo, so pripravile osnutek za spletno stran Inštituta za disleksijo na domači strani Slovenske UTŽO in jo poslale v dopolnitev ostalim članicam Sveta. Inštitut ima na spletni strani Slovenske UTŽO (www.utzo.si) svojo podstran: www.utzo.si/o-institutu-za-disleksijo/. V letu 2016 smo stran posodabljali in prilagajali potrebam uporabnikov, določene dopolnitve pa bodo potrebne tudi v letu 2017.

Sodelovanje z mediji

Člani Inštituta so pripravili več pisnih prispevkov (Revija Ženska), radijskih oddaj (Storž, Med štirimi stenami), sodelovali v TV oddajah (Tednik, Dobro jutro, O živalih in ljudeh). Sodelovali so tudi pri odprtju Društva Hiška na Ravnah na Koroškem. Zavedajo se, da je sodelovanje z mediji zelo pomembno, predvsem z vidika ozaveščanja javnosti.

Delavnica za otroke z disleksijo

27. in 28. junija 2016 smo izvedli dvodnevno delavnico za otroke z disleksijo v sodelovanju s Slon Animateka in Zavod PET – Pasja enota terapevtov.

Nastala sta kratka animirana filma, ki so ju v celoti posneli, montirali in režirali otroci z disleksijo. Na ta način so spoznali drugačen način učenja, se učili iz več virov in skupaj ustvarili nekaj izvirnega in koristnega za širšo javnost.

Pravilen pristop k psu:

www.youtube.com/watch?v=8U1ANn_L4zg&feature=share

Nega in skrb za psa:

www.youtube.com/watch?v=tyD8JmNd83E&feature=share

Predavanja, ki jih je organiziral Inštitut za disleksijo v letu 2016

Predavanja na Inštitutu za disleksijo:

- 15. februar 2016: Dušica Kunaver: Temelji angleščine v 2 urah po mavrični bližnjici – angleščina za osebe z disleksijo;
- 14. marec 2016: mag. Jana Kruh Ipavec: Davisova metoda za korekcijo težav pri disleksiji – predavanje o namenu in uporabi Davisove metode, predstavljeno s strani edine certificirane strokovnjakinje za izvajanje te metode v Sloveniji;
- 18. april 2016: prof. dr. Ana Krajnc: Odkrivanje talentov pri osebah z disleksijo – predavanje o disleksiji in njenih prednostih, ne le težavah, ki jih prinaša, s poudarkom tudi na pojavu disleksije pri odraslih;
- 21. november 2016: dr. Polona Kelava: Kako pri bralnih in drugih težavah pomagajo barve? – predavanje o skotopičnem oz. Irlen sindromu;
- 18. december 2016: Tjaša Krivec: Bralne težave in oblikovanje besedila – predstavitev ugotovitev magistrske naloge z Naravoslovnotehniške fakultete v Ljubljani, smer Grafične in interaktivne komunikacije.

Predavanja izven Inštituta za disleksijo:

- predavanja na šolah
 - 26. avgust 2016: Predavanje na Srednji frizerski šoli Ljubljana: dr. Polona Kelava: Da skotopični sindrom ne bi bil problem. Skotopični sindrom – Irlen sindrom. Predavanje o skotopičnem oz. Irlen sindromu s poudarkom na prepoznavanju le-tega ter z ustreznimi prilagoditvami v šoli (v učilnici, pri podajanjih in preverjanju znanja ipd.)
- predavanja v občinah
 - november 2016: Predavanje v Občini Bohinj: dr. Polona Kelava: Kako pri bralnih in drugih težavah pomagajo barve?
- predavanja drugje
 - 7. december 2016: Predavanje na Večerih specialnih in rehabilitacijskih pedagogov na Pedagoški fakulteti v Ljubljani: dr. Polona Kelava: Skotopični oz. Irlen sindrom; Irlen metoda – Znanost barv za lažje branje in boljše počutje.

Poleg navedenega smo v letu 2016 navezali mnoge stike z najrazličnejšimi inštitucijami, s katerimi načrtujemo sodelovanje v letu 2017.

DRUGE DEJAVNOSTI ZDRUŽENJA

1. Projekt Pridobivanje temeljnih kompetenc

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je v letu 2016 začela sodelovati kot partnerica v projektu *Pridobivanje kompetenc 2016-2019*, ki ga financira Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS. Koordinator projekta (konzorcija partnerskih organizacij) je Javni zavod Cene Štupar. V projektu sodelujejo še naslednje organizacije: B2 d.o.o., Mednarodni center za prenos znanja d.o.o., Micro Team, družba za računalniški inženiring d.o.o. in Srednja ekonomska šola Ljubljana. Projekt v imenu SUTŽO vodi Maša Bizovičar.

Namen projekta je povečati vključenost zaposlenih v izobraževanje in vseživljenjsko učenje ter izboljšati kompetence udeležencev izobraževanja in usklajenost s potrebami trga. Pomemben cilj je povečati njihovo zaposljivost in mobilnost ter spodbuditi njihovo osebno rast in participacijo v družbi.

SUTŽO v obdobju september 2016 – marec 2019 izvaja izobraževalne programe zaboljšanje temeljnih in poklicnih kompetenc zaposlenih, manj izobraženih in manj usposobljenih, predvsem starejših od 45 let, za učenje angleškega jezika in za pridobivanje digitalnih kompetenc. Udeleženci v dveh programih računalniškega digitalnega opismenjevanja *Google- okno v svet* in *Pametne naprave v službi in doma* pridobivajo znanje in veščine s področja uporabe računalnika, interneta ter se spoznali z naprednim iskanjem informacij prek spleta, z uporabo elektronske pošte, s fotografiranjem in snemanjem videov.

V programu splošnega neformalnega izobraževanja odraslih pridobivajo udeleženci osnovno znanje angleškega jezika, razvijajo komunikacijske spretnosti, razumevanje preprostih vsakodnevnih informacij in se učijo tvoriti kratka osnovna sporočila v angleščini. Posamezno izobraževanje trajajo 50 ur in je za udeležence v celoti financirano iz projektnih sredstev.

Podelitev diplom udeležencem ob zaključku izobraževanja

Od septembra do decembra 2016 sta potekala dva programa usposabljanja za pridobivanje digitalnih kompetenc, ki se ju je udeležilo 30 starejših delavcev, od tega 27 starejših od 45 let.

2. Specialna knjižnica

Specialna knjižnica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje je namenjena raziskovalcem, mentorjem, starejšim študentom, novinarjem, še posebej pa študentom fakultet, ki prihajajo na organizirano študijsko prakso in preučujejo različna vprašanja starejših, bodisi osebna, bodisi družbena.

V letu 2016 je knjižnico obiskalo 29 obiskovalcev; večina so bili študenti in mentorji UTŽO ter študenti Univerze v Ljubljani. V letu 2016 smo izposodili 33 knjižničnih enot.

Knjižnica šteje skupno 1942 enot. Knjižnično gradivo je javno objavljeno v elektronski obliki na naši domači spletni strani: www.utzo.si/knjiznica/knjiznicno-gradivo/

V letu 2016 smo knjižnico dopolnili z 61 novimi knjižničnimi enotami.

Knjižnično gradivo ureja in vodi evidenco izposoje Urša Kramberger.

Gradivo knjižnice je urejeno po lastnem sistemu, tj. glede na najpogostejša področja, ki smo jih prepoznali in prevladujoče ključne besede. Vsebinska področja, v katere je knjižnično gradivo razdeljeno, imajo svoje oznake (v oklepaju) in so naslednja:

- Raziskovalne naloge (RN): 56 enot;
- Strokovne in predstavitvene publikacije UTŽO (SPU): 101 enot;
- Izdelki študijskih krožkov (IŠK): 46 enot;
- Študijska praksa študentov (ŠP): 26 enot;
- Članki o izobraževanju starejših v Andragoških spoznanjih (ČAS): 38 enot;
- Andragoška spoznanja (AS): 73 enot;
- Umetnost (U): 16 enot;
- Umetnostna zgodovina (UZ): 18 enot;
- Psihogeriatrija (PG): 14 enot;
- Starejši in prostovoljstvo (SiP): 51 enot;
- Gerontologija (G): 100 enot;
- Socialna gerontologija (SG): 141 enot;
- Socialno varstvo (SV): 74 enot;
- Narodopisje (NAR): 97 enot;
- Andragogika (ANDR): 399 enot;
- Jezikoslovje (JEZ): 26 enot;
- Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje (SU): 143 enot;
- Drugo knjižno gradivo (DG): 297 enot;
- Avdio-video gradivo (AVG): 180 enot;
- Disleksija (DIS): 48 enot.

Izbrane knjige iz novega knjižničnega gradiva v 2016:

- Andoljšek J.: Le tülku vam povejm. Narava. Kranj, 2013.
- Bračun Sova R.: Umetnost – ljubezen na prvi pogled? Pedagoški pomen interpretacije v umetnostnem muzeju, Ljubljana: Pedagoški inštitut, 2016, e-knjiga

- Drofenik, O. (ur.): Pogovori z občani. Samozaložba (DVIG) Nika Gams, številka 2. Dragomer, 2016
- Gerževič, M., Dobnik, M., Plevnik, M., Čeklić, U., Mohorko, N., Pišot, R.: Telesna aktivnost in prehrana za kakovostno staranje. Univerzitetna založba Annales. Koper, 2014.
- Javrh, P.: Raziskava spretnosti odraslih: metodologija in rezultati. Andragoški center Slovenije. Ljubljana 2016.
- Kržišnik-Bukić, V. in Josipovič, D.: Zgodovinski, politološki, pravni in kulturološki okvir za definicijo narodne manjšine v Republiki Sloveniji. Inštitut za narodnostna vprašanja. Ljubljana, 2014.
- Kušič, S., Vrcelj, S. in Zovko, A.: Didaktičke odrednice obrazovanja andragoga – komparativni pristup. Filozofski fakultet u Rijeci. Rijeka, 2016.
- Masgutova, S. in Masgutov D.: Parents' guide to MNRI. Svetlana Masgutova Educational Institute, 2013.
- Metlika, N. (2016): Značilnosti učencev, ki jim barvne prosojnice pomagajo pri branju. Ljubljana : Pedagoška fakulteta. Magistrsko delo.
- Možina, E., Bider, K., in Lenič, Š. (ur.): Raziskava spretnosti odraslih: vodnik za bralca. Andragoški center Slovenije. Ljubljana 2015.
- Naših 70 let, Zbornik ZDUS 1946-2016, Zveza društev upokojencev Slovenije, Ljubljana, 2016.
- Rogelj, A. (2016). Hevristična analiza mobilnih aplikacij za starejše uporabnike. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede. Diplomsko delo.
- Šimenc, M. in Tašner, V.(ur.): Komu je napoti kakovostno javno šolstvo?. Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije. Ljubljana, 2016.
- Šmigoc, S. (2015). Izobraževanje in prostočasne dejavnosti v javnih in zasebnih domovih za starejše. Ljubljana: Filozofska fakulteta. Oddelek za pedagogiko in andragogiko. Diplomsko delo.
- Stewart, I., Joines, V.: Sodobna transakcijska analiza: Novi uvod v transakcijsko analizo, Opportunitas. Ljubljana, 2015.

3. Mentorstvo študentom

V letu 2016 smo na Univerzi za tretje življenjsko obdobje omogočili andragoško prakso, sodelovanje študentov UTŽO v raziskovalnih nalogah ali svetovali pri raziskovalnih nalogah 12 študentom rednih fakultet Univerze v Ljubljani in Univerze v Mariboru.

Trem študentom podiplomskega študija Ekonomske fakultete v Ljubljani smo omogočili izvedbo razskave o zdravi prehrani v študijski skupini UTŽO Razumevanje in varovanje zdravja (mentorica Milena Suwa Stanojevič).

Saši Kočar, študentki 2. letnika magistrskega študija francoščine in andragogike Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, smo omogočili stik z mentoricami za francoščino na UTŽO Ljubljana za pripravo njene magistrske naloge na temo značilnosti učenja tujih jezikov v poznejšem obdobju življenja.

Polona Drobnič, študentka pedagogike Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru, je v naši organizaciji opravljala študijsko opazovalno prakso: pri dveh študijskih skupinah za umetnostno zgodovino (mentorica dr. Rajka Bračun Sova) in študijskem krožku za slikarsko (mentorica Duša Jesih).

Člani računalniških krožkov UTŽO Ljubljana so sodelovali v raziskavi študentov Fakultete za družbene vede (FDV) Univerze v Ljubljani o uporabi novih tehnologij v domačem okolju. Raziskavo so študenti FDV izvajali pri predmetu Družboslovna informatika: *Polona Saksida, Blaž Kunej, Zala Peternel, Andraž Gruden, Slavica Žertuš*.

Diego Antončič, študent Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani, je opravil intervju z Mašo Bizovičar o izvajanju projektov iz evropskih sredstev na podlagi izvedenega projekta v naši organizaciji: Slovenska mreža za izobraževanje starejših in medgeneracijsko sodelovanje.

Nika Martini, študentka 3. letnika pedagogike in andragogike Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, je v naši organizaciji opravljala 80-urno andragoško prakso.

V okviru prakse je obiskala več študijskih skupin, v katerih je vstopila v neposreden stik z udeleženci izobraževanja in mentorji ter spoznavala način dela in učenja starejših na UTŽO: *Medsebojni odnosi in sporazumevanje* (mentorica dr. Dušana Findeisen), *Kitajski jezik in kultura* (mentorica Saša Chen), *Spoznavmo svoje mesto in domovino* (mentorica mag. Olga Paulič), *Italijanščina* (mentorica Kristina Bertok), *Človek in njegove pisave* (mentorica Marija Močnik), *Ruščina* (mentorica Alla Gorše), *Dom, kultura bivanja, oprema in prenova* (mentorica arh. Barbara Železnik Bizjak). S to udeležbo je pridobila neposredno izkušnjo o učenju starejših, metodah dela in skupinski dinamiki v študijskih skupinah na UTŽO. Udeležila se je tudi prvega izobraževalnega srečanja v ciklu *Z znanjem do dejavnega državljanstva* (mentorica mag. Alenka Oven), ki ga namenjamo študentom in mentorjem UTŽO ter širši javnosti.

Sodelovala je v pripravi in deloma izvedbi strokovnega posveta *Izobraževanje in socialna vključenost ranljivih skupin*, ki je potekal v okviru letnega srečanja mreže slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje. Za samostojno nalogo je uredila pregled izobraževalnih programov in študijskih skupin v letošnjem študijskem letu na UTŽO Ljubljana.

4. Programi organiziranega prostovoljnega dela v javnih ustanovah

Znanje ima največjo vrednost in se najbolj krepi, kadar spoznamo, da naše znanje in spretnosti potrebujejo tudi drugi. Zato smo na UTŽO Ljubljana uvedli več modelov vzporednega izobraževanja in prostovoljskega dela v javnih kulturnih, izobraževalnih, zdravstvenih humanitarnih organizacijah.

V Botaničnem vrtu Univerze v Ljubljani že več deluje skupina prostovoljcev, slušateljev UTŽO, ki so po predhodnem usposabljanju vključujejo v organizirano prostovoljno delo v Botaničnem vrtu. Program poteka pod imenom *Vrtni prostovoljci v Botaničnem vrtu*, vanj je bilo konec leta 2016 vključenih 17 študentov UTŽO Ljubljana.

12. aprila 2016 smo (ponovno) izvedli usposabljanje za študente UTŽO, ki bi se želeli vključiti v program prostovoljnega dela v Botaničnem vrtu. Usposabljanje so vodili prof. dr. Jože

Bavcon in Alenka Marinček (Botanični vrt Ljubljana), dr. Dušana Findeisen (UTŽO Ljubljana) in vrtni prostovoljci, ki so že vključeni v delo v Botaničnem vrtu: Jožica Vinter, Nada Serajnik Sraka in Olga Marinko). Usposabljanja se je udeležilo 15 študentov UTŽO.

Pojdimo v Botanični vrt Ljubljana

Uvodno spoznavanje vrtnega prostovoljstva in kulturnega mediatorstva

Kdaj: torek, 12. april 2016, ob 12.00 uri

Kje: Botanični vrt Univerze v Ljubljani, Ižanska cesta 15, Ljubljana

Program

11.30 - 12.00	Prihod udeležencev
12.00 - 12.20	Dobrodošli! Zgodovina in poslanstvo Botaničnega vrta Ljubljana Doc. dr. Jože Bavcon, vodja Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani
12.20 - 12.40	Izobraževanje, kultura, prostovoljstvo – čemu jih povezujemo? Dr. Dušana Findeisen, Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje
12.40 - 13.00	Organizacija in dejavnosti vrtnih prostovoljcev Alenka Marinček, prof. biologije in pedagoška vodja Botaničnega vrta
13.00 - 13.30	Kdo smo in kaj delamo? O svojem delu pripovedujeta Nada Serajnik Sraka in Olga Marinko, študentki UTŽO Ljubljana in vrtni prostovoljki v Botaničnem vrtu.
13.30 - 14.15	Po Botaničnem vrtu (ogled Botaničnega vrta v spremstvu Jožice Vinter, vrtni prostovoljke)
14.15 - 15.00	V družbi vrtnih prostovoljcev

Programsko partnersko sodelovanje imamo razvito tudi s Prirodoslovnim muzejem Slovenije, v okviru katerega deluje študijska skupina Narava – znana neznanka, ki jo vodi kustosinja muzeja dr. Staša Tome. Člani te in drugih študijskih skupin UTŽO Ljubljana se vključujejo v delo muzeja kot *prostovoljni kulturni mediatorji* (vodijo delavnice za otroke, vodijo po razstavi Dotikanje dovoljeno ipd.). Skupina pod mentorstvom dr. Staše Tome ob zaključku študijskega leta pripravi razstavo, s katero javnosti predstavi svoje delo v tekočem študijskem letu. Ob zaključku študijskega leta 2015/2016 so se člani skupine predstavili s skupinsko razstavo Novice iz narave.

Odprtje razstave *Novice iz narave* v Prirodoslovnem muzeju Slovenije
Foto: Ciril Mlinar Cic

Študenti UTŽO kot prostovoljni kulturni mediatorji delujejo tudi v Muzeju za arhitekturo in oblikovanje Ljubljana, kjer sodelujejo pri pripravi razstav in urejajo arhivsko gradivo muzeja.

V študijskem krožku Umetnost pripovedovanja člani skupine razvijajo veščine in tehnike pripovedovanja zgodb. Člani skupine iščejo možnosti in načine, kako branje in pripovedništvo povezati z različnimi ciljnimi skupinami (otroki v vrtcih in šolah, bolnišnicah, domovih starejših). Sodelujejo na literarnih srečanjih v knjižnicah, knjigarnah in drugod.

Z UNICEF-om nas povezuje dolgoletni humanitarni projekt Punčka iz cunj. Študentke, prostovoljke UTŽO, oblikujejo in izdelujejo punčke, pripravljajo samostojne razstave, prenašajo znanje na mlajše generacije, na prebežnike, sodelujejo na lokalnih in nacionalnih prodajnih razstavah. Prostovoljke so 30. novembra 2016 pripravile na UTŽO razstavo svojih punčk - vsakoletni tim. *Miklavžev sejem na UTŽO*.

Ustvarjalke med svojimi punčkami

5. Sodelovanje s sorodnimi organizacijami

Z namenom uresničevanja svojega poslanstva se SUTŽO povezuje s sorodnimi organizacijami v svojem okolju kot so Zveza društev upokojencev Slovenije, Slovenska filantropija, Andragoški center Slovenije, Andragoško društvo Slovenije, Društvo študentov andragogike in pedagogike, Mestni kino Kinodvor, kino Komuna, Slovensko mladinsko gledališče, CNVOS, Mladinska knjiga – knjigarna Konzorcij, Inštitut Antona Trstenjaka, UNICEF, Botanični vrt v Ljubljani, Prirodoslovni muzej Slovenije, Oddelek za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani, Muzej za arhitekturo in oblikovanje, Slovenski etnografski muzej, revija Vzajemnost itd. Z navedenimi in drugimi organizacijami nas povezuje kontinuirano programsko sodelovanje ali sodelovanje v posameznih ali občasnih dogodkih in akcijah.

Tudi v letu 2016 smo sodelovali na vsakoletnem Bazarju nevladnih organizacij Lupa v organizaciji CNVOS, ki je potekal 28. septembra na Bregu in Novem trgu v Ljubljani. Na naši predstavitveni stojnici smo predstavljali izobraževalne programe in druge dejavnosti Univerze za tretje življenjsko obdobje ter animirali obiskovalce za vpis.

Medgeneracijsko druženje na LUPI 2016

S Slovensko filantropijo in drugimi nevladnimi organizacijami smo povezani v Konzorciju vsebinskih mrež. Sodelavci Slovenske filantropije se občasno vključujejo v usposabljanje prostovoljcev UTŽO za organizirano prostovoljno delo v javnih ustanovah, predvsem na področju etike prostovoljnega dela.

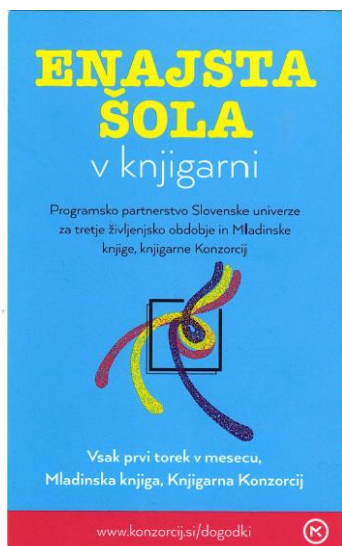
Z Mestnim kinom Kinodvor nas že nekaj let povezuje filmski abonma za poznejša leta *Filmska srečanja ob kavi*. V letu 2016 smo nadaljevali s filmskim abonmajem v sodelovanju s kinom Komuna *Srečamo se v kinu*. V vodene razgovore po ogledu filma se vključujejo mentorji in slušatelji, ki na UTŽO vodijo ali študirajo programe v povezavi z vsebino filma.

Že utečeno partnersko sodelovanje nas povezuje tudi s Slovenskim mladinskim gledališčem, s katerim smo skupaj razvili gledališki abonma za starejše *Gledališče ob petih*. Po vsaki gledališki predstavi pripravi SMG za obiskovalce pogovore z igralci, dramaturgi in režiserji uprizoritve.

Sorodno programsko sodelovanje imamo že več let razvito s Slovenskim etnografskim muzejem, v okviru katerega študenti UTŽO pod mentorstvom kustosov muzeja spoznavajo različna področja etnologije, etnografske zbirke v muzeju in se s svojim znanjem in izkušnjami vključujejo v delo muzeja kot prostovoljni kulturni mediatorji.

Z Mladinsko knjigo, enoto Knjigarna Konzorcij, smo povezani v programu *Enajsta šola v knjigarni*. Vsak prvi torek v mesecu mentorji Univerze za tretje življenjsko obdobje predstavijo študijska področja in teme, zanimive za študente UTŽO in širšo javnost.

Z Mestno knjižnico Ljubljana nas povezujejo občasni skupni programski dogodki, namenjeni meščanom Ljubljane in širši javnosti, kot denimo v septembru *razstava restavratorskega študijskega krožka* UTŽO Ljubljana in 28. septembra slavnostni dogodek ob uvodu v novo študijsko leto *Ta svet je učenja vreden*.

Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani in Mestna knjižnica Ljubljana

Ta svet je učenja vreden

Slavnostni uvod v študijsko leto 2016/2017

Vabimo vas na srečanje študentov, mentorjev, animatorjev,
prostovoljcev in sodelavcev Univerze za tretje življenjsko obdobje,
ki ga bo pospremila razstava članov restavratorskega
študijskega krožka

Ovir slika, restavratorski izdelak

Sreda, 28. september 2016, ob 17.00 uri
Mestna knjižnica Ljubljana – Knjižnica Otona Župančiča
Kersnikova ulica 2, Ljubljana
Dvorana, 3. nadstropje

Lepo vabljeni!

Z Zvezo društev upokojencev Slovenije (ZDUS) nas povezujejo prizadevanja za oblikovanje skupnih pobud na področju starejših: za enakovredno vključevanje starejših v vsa področja družbenega delovanja (politike, gospodarstva, kulture, sociale, zdravstva, izobraževanja ...).

Z Oddelkom za pedagogiko in andragogiko smo povezani od samih začetkov UTŽO, saj je bila ena od so-ustanoviteljic UTŽO vodilna andragoginja v slovenskem prostoru prof. dr. Ana Krajnc. Tedanji študenti andragogike so raziskovalno spremljali in se prostovoljsko vključevali v razvoj izobraževanja starejših in nastanek UTŽO. Smo učna baza za študente andragogike (na andragoško prakso sprejemamo študente andragogike, nudimo jim svetovanje in pomoč pri opravljanju raziskovalnih nalog, hospitacij v študijskih skupinah UTŽO), nekateri predavatelji in sodelavci Oddelka za pedagogiko in andragogiko so člani Zbora članov združenja SUTŽO (prof. dr. Sonja Kump, izr. prof. dr. Nives Ličen, Tanja Šulak), strokovnjaki z navedenega oddelka sodelujejo v dejavnostih SUTŽO (prof. dr. Marko Radovan na posvetu mreže SUTŽO, izr. prof. dr. Nives Ličen v Enajsti šoli v knjigarni) itd.

Z Andragoškim centrom Slovenije in Andragoškim društvom Slovenije nas združuje skupno področje našega delovanja: izobraževanje odraslih. Naša prizadevanja se prepletajo v iskanju možnosti za nadaljnji razvoj področja izobraževanja odraslih, v skupni javni kampanji, sodelovanje na posvetih, konferencah ipd.

6. Znaš, nauči drugega

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje že od leta 2009 razvija prostovoljsko gibanje računalniškega učenja v dvojicah *Znaš, nauči drugega*. Vzajemno računalniško usposabljanje poteka po načelu: toliko kot znaš, prenesi na drugega. Slušatelji, ki uporabljajo računalnik, svoje računalniško znanje prenašajo na druge, ki se želijo naučiti samostojne uporabe računalnika. V tem času je na UTŽO Ljubljana 31 mentorjev prostovoljcev učilo uporabo računalnika 100 starejših.

Gibanje je zaživel tudi na nekaterih univerzah za tretje življenjsko obdobje po Sloveniji, še posebej v Velenju, Žalcu in Celju. Na slovenskih UTŽO se je od leta 2010 prostovoljno učilo več kot 120 parov, izvedli so več kot 400 ur. Gibanje se razvija tudi v okviru posameznih krožkov, ko si starejši študenti medsebojno pomagajo pri dodatnem učenju različnih vsebin (IKT, jeziki, ročna dela itd.) in ob zaključku študijskega leta, ko se skupine pripravljajo na javne dogodke. Prenos znanja velikokrat poteka tudi v manjših skupinah med tremi ali štirimi osebami. Na UTŽO (LU) Radovljica in na UTŽO Škofja Loka se je gibanje razvilo v skupinske delavnice. Velikokrat med študenti poteka prenos znanja, ki pa ni zabeležen. Tako med starejšimi študenti poteka še veliko več učenja, ki pa bi ga bilo smiselno v prihodnosti tudi zabeležiti.

Spoznavno srečanje gibanja *Znaš, nauči drugega* je potekalo 13. januarja 2016. Maša Bizovičar je zainteresiranim predstavila koncept in vizijo gibanja ter delovanje učnih dvojic. Srečanja se je udeležilo skupno 12 udeležencev, 4 mentorji in 8 mentorirancev. Oblikovali so se pari, ki so se srečevali do junija 2016 in se učili enostavne rabe računalnika. Spoznavali so operacijski sistem Windows 7 in 8, raziskovalec, elektronska pošta, Word, obdelava in prenos fotografij, prenos dokumentov, skype, facebook, iskanje informacij po spletu in varnost na spletu, e-storitve, spletni zemljevidi, protivirusna zaščita, uporaba zunanjih medijev, posodabljanje programov, formatiranje računalnika in čiščenje diska.

29. novembra 2016 je v Trebnjem v okviru strokovnega posveta *Znaš, nauči drugega* potekala delavnica *Sejem kompetenc mladih iskalcev zaposlitve in starejših študentov*. Mladi iskalci zaposlitve so povedali, da bi se radi učili o medsebojnih odnosih, strukturiranju časa, razvoju odgovornosti, pridobivanju faktografskega znanja in samostojnem učenju.

Potrebovali pa bi pomoč pri podjetniškem delovanju in kompetentno usmerjanje (poslovno, finančno, pravno, psihološko). Starejši študenti SUTŽO bi se radi učili e-poslovanja, zmožnosti živitega poslušanja, kulture obnašanja in napredne rabe pametnih telefonov. Izkazalo se je, da si oboji želijo odkriti svojo identiteto in starejši lahko mladim na tej poti nudijo pomoč, spodbudo in podporo.

7. Javna kampanja

Spletne novice Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje

V obdobju januar - december 2016 smo izdali enajst števil e-novic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Pošiljamo jih v prvi vrsti študentom, mentorjem in sodelavcem Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, pa tudi širši strokovni javnosti: strokovnjakom na področju andragogike, socialne gerontologije, psihologije, geragogike, medicine, oblikovalcem lokalnih in nacionalnih politik, študentom v terciarnem izobraževanju, sorodnim organizacijam, novinarjem. E-novice odpirajo nove poglede in vprašanja o starejših, dejavni starosti in novih socialnih vlogah starejših.

Domača spletna stran, elektronske in pisne okrožnice, oglasna deska

Na domači spletni strani www.utzo.si seznanjamo študente, mentorje, mrežo slovenskih univerz in širšo javnost o dogodkih, novostih, aktualnih dogajanjih in aktivnostih v projektih na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje.

The screenshot shows the homepage of the website www.utzo.si. The header includes the site logo and navigation links: O nas, Knjižnica, Prostovoljstvo, Študijski programi, Projekti, Obvestila, Stik, and ENG. The main content area is titled "Vabimo vas" and features several sections:

- E-novice:** A section for newsletters with a form to enter a name and email address, and a button labeled "PRIJAVITE SE".
- Z znanjem do dejavnega in odgovornega državljanstva:** An announcement for a third exhibition meeting on December 22, 2016.
- Ogled filma Julieta:** An announcement for a film screening of "Julieta" on December 27, 2016.
- Svet okoli nas:** An announcement for current news from home and abroad on January 4, 2017.
- Človeški faktor:** An announcement for a play "Human Factor" on January 23, 2017.

At the bottom, there is a section "Ne spreglejte" (Don't miss) with links to "Vabimo vas" and "Fotogalerija". A footer section provides contact information for the Slovenian University for the Third Age, including a phone number (01 433 20 90) and an email address (univerza3@siol.net).

Študente obveščamo o aktualnih dogajanjih tudi z elektronskimi dopisi (okrožnicami) in z obvestili na oglasnih deskah na sedežu UTŽO. Animatorje študijskih skupin, ki nimajo elektronske pošte, posebej obveščamo s pisnimi okrožnicami. Oglasne deske so tematsko razporejene in sicer: Obvestila in vabila UTŽO Ljubljana, e-novice Slovenske UTŽO, Kulturni in

izobraževalni dogodki v našem mestu, Novice iz partnerskih ustanov in druga obvestila, Kritična razmišljanja v povezavi s področjem našega delovanja.

Objavljanje v drugih elektronskih medijih

Obvestila o aktualnih dogajanjih in novostih na Univerzi za tretje življenjsko obdobje objavljamo tudi na naši Facebook strani <https://www.facebook.com/univerza3/>, na spletnem portalu EPALE, Seniorji.info, spletnem portalu Moja občina (mojaobcina.si/ljubljana), v CNVOS obvestilih, v Eurydice novicah, spletni strani Napovednik.com, e-novičkah ACS, e-novicah Andragoškega društva Slovenije (ADEES).

Mentor in znanje

V letu 2016 smo izdali štiri številke elektronske publikacije Mentor in znanje, ki je namenjena predvsem mentorjem študijskih skupin ljubljanske in vseslovenske mreže SUTŽO, pa tudi izobraževalcem starejših iz drugih okolij:

- Mentor in znanje 1: Vrednost dela in delovanja starejših (februar 2016)
- Mentor in znanje 2: Vloga filma v izobraževanju starejših (september 2016)
- Mentor in znanje 3: Na prvem srečanju nove študijske skupine mentor postavi temelje študija in prihodnjih odnosov v študijski skupini (oktober 2016)
- Mentor in znanje 4: Družbeni stereotipi o učenju starejših (november 2016).

Drugo sodelovanje z mediji

Sodelovanje v radijskih in televizijskih oddajah

Radio Slovenija, 1. program, oddaja Storž, 2. 3. 2016

Tema: SodRačunalniško usposabljanje starejših za e-upravo

Sodelovala: prof. dr. Ana Krajnc

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: radioprvi.rtvsl.si/2016/02/racunalnisko-usposabljanje-starejsih-za-e-upravo-dr-ana-krajnc/

Golica TV, Naša tombola, 11. 4. 2016

Tema: Naša tombola v Konzorciju

Sodelovala: prof. dr. Ana Krajnc

Povezava: www.youtube.com/watch?v=XghQSyy-IM8&feature=youtu.be

Radio Slovenija, 1. program, oddaja Med štirimi stenami, 25. 4. 2016

Tema: Je lahko starost nova priložnost?

Sodelovala: dr. Dušana Findeisen

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: radioprvi.rtvsl.si/2016/04/med-stirimi-stenami-47/

Radio Slovenija, 1. program, oddaja Storž, 20. 5. 2016

Tema: Življenje prof. dr. Jurija Kunaverja

Sodeloval: prof. dr. Jurij Kunaver

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: radioprvi.rtvsl.si/2016/05/jurij-kunaver/

Televizija Slovenija, 1. program, 30. 5. 2016

Tema: Hvaležni in sprejeti

Sodelovali: Skupina Punčke in cunj – delavnice izdelave punčk v Begunskem centru v Logatcu

Novinarka: Rosvita Presek

Povezava: 4d.rtv slo.si/arhiv/tednik/174408464

Radio Slovenija, 1. program, oddaja Storž, 1. 6. 2016

Tema: Študijski krožki umetnostne zgodovine na UTŽO

Sodelovala: dr. Rajka Bračun Sova, Marjeta Brezovec

Novinarka: Jana Bajželj

Povezava: radioprvi.rtv slo.si/2016/05/storz-45/

Slovenska tiskovna agencija, 1. 6. 2016

Tema: Če bomo upoštevali vrednote starejših, bo lažje vsem

Sodelovala: dr. Dušana Findeisen

Povezava: www.youtube.com/watch?v=z5UbltFmBjk

Televizija Slovenija, 1. program, oddaja Odmevi, 28. 6. 2016

Tema: Funkcionalna pismenost v Sloveniji (nasledki raziskave PIAAC)

Sodelovala: dr. Dušana Findeisen

Novinarka: Rosvita Presek

Povezava: ava.rtv slo.si/predvajaj/odmevi/174414051/00:23:32

Radio Slovenija, 1. program, oddaja Storž, 31. 8. 2016

Tema: Ob uvodu v novo študijsko leto

Sodelovala: prof. ped. Alijana Šantej

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: radioprvi.rtv slo.si/2016/08/tretja-univerza/

Radio Slovenija, 1. program, oddaja Studiu ob 17^h, 27. 9. 2016

Tema: Starejši na trgu dela

Sodelovala: Maša Bizovičar

Novinarka: Urška Valjavec

Povezava: radioprvi.rtv slo.si/2016/09/studio-ob-sedemnajstih-vmes-porocila-374/

Televizija Slovenija, 1. program, oddaja Dobro jutro, 30. 9. 2016

Tema: Šok! V pokoj grem!

Sodelovala: dr. Ana Krajnc

Novinarka: Ana Tavčar

Povezava: 4d.rtv slo.si/arhiv/dobro-jutro/174429061

Televizija Slovenija, 1. program, oddaja U3nek (utrinek), 27. 10. 2016

Tema: Z menoj po mestu

Sodelovali: Meta Kutin, Andrej Šolar, Ivica Žonta, Matej Rebolj in dr. Dušana Findeisen

Novinarka: Mojca Mavec

Povezava: 4d.rtv slo.si/arhiv/u3nek/174434220

Radio Slovenija, 1. program, oddaja Storž, 2.11.2016

Tema: Izobraževanje je moj način življenja

Sodelovala: Milena Markič

Novinarka: Lucija Fatur

Povezava: radioprvi.rtv slo.si/2016/10/milena-markic/

Članki in objave v javnih občilih izpod našega peresa

Bračun Sova, R., Ličen N., Findeisen D., Kramberger U.: »Personal Experince of Education for Formaly Organised Older Volunteering«, *European Studies* 2016. Online published.

Findeisen, D. (2016). »Quo vadis? Stanje in perspektive v izobraževanju odraslih v Republiki Hrvaški«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 5. februar, ec.europa.eu/epale/sl/content/quo-vadis-stanje-perspektive-v-izobrazevanju-odraslih-v-republiki-hrvaski.

Findeisen, D. (2016). »Na Inštitutu za disleksijo so usposabljali za presojanje skotopične občutljivosti«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 5. februar, ec.europa.eu/epale/sl/content/na-institutu-za-disleksijo-so-usposabljali-za-presojanje-skotopicne-obcutljivosti.

Findeisen, D. (2016). »Za razumevanje disleksije, učnih uspehov in posebnosti učenja«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 1. april, ec.europa.eu/epale/sl/content/za-razumevanje-disleksije-ucnih-uspehov-posebnosti-ucenja.

Findeisen, D. (2016). »Oni smo mi – okrogla miza Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje kot oblika in metoda izobraževanja«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 13. april, ec.europa.eu/epale/sl/blog/oni-smo-mi-okrogla-miza-slovenske-univerze-za-tretje-zivljenjsko-obdobje-kot-oblika-metoda.

Findeisen, D. (2016). »Strah pred drugačnostjo ali pomanjkanje sposobnosti, da se živimo v drugega?«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, april, številka 1, str. 8.

Findeisen, D. (2016). »Oprostite, sem pozabil očala, ali kaj mora delodajalec vedeti o funkcionalni (ne) pismenosti«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, april, številka 1, str. 11 - 12.

Findeisen, D. (2016): »Družbena odgovornost podjetij v Moč znanja«, *Life Academy*

Findeisen, D. (2016): »Kakršenkoli film delaš, ga delaš o sebi«, *Andragoška spoznanja*, št. 4.

Findeisen, D. (2016). »Srebrna ekonomija trka na duri, izobraževanje zanjo tudi«, *e-novičke Andragoškega centra Republike Slovenije*, julij, številka 2, str. 6 - 7.

Findeisen, D. (2016). »Srebrna ekonomija trka na duri, izobraževanje zanjo tudi«, *E-informativno glasilo Andragoškega društva Slovenije*, julij, leto VII, številka 2, str. 6 - 7.

Findeisen, D. (2016). »Pomoč britanskim kolegom je tudi pomoč slovenskemu izobraževanju odraslim«, *E-informativno glasilo Andragoškega društva Slovenije*, julij, leto VII, številka 2, str. 9.

Findeisen, D. (2016). »Ob podpori Evropske komisije: Erasmus+ projekt 80+. Rezultati?«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 21. september, ec.europa.eu/epale/sl/content/ob-podpori-evropske-komisije-erasmus-projekt-80-rezultati.

Findeisen, D. (2016). »Družbena odgovornost podjetij: Corporate social responsibility«, *Moč znanja*, rubrika Vrednote, september, str. 4-5.

Findeisen, D. (2016). »Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje – oranje in utrjevanje poti k družbeno zaznani in prepoznani dejavni starosti«, *Inštitut za novejšo zgodovino*, 8. - 9. november, www.utzo.si/wp-content/uploads/2016/02/Zgodovina_DF-1.pdf.

Kosmač L., (2016). »Skotopični sindrom ni več težava: Ko barve spremenijo pogled na svet«, *Slovenska ženska*, 3. marec, str. 32 - 35.

Krajnc, A. (2016). »Silver Economy Starts With the Older People's Right to Work: Silver Economy Symposium«, *Slovenian Third Age University*, 8. junij.
www.utzo.si/wp-content/uploads/2015/08/Conferences_Silver_economy_AK.pdf.

Krajnc, A. (2016). »Ekonomija tretjega življenjskega obdobja – Srebrna ekonomija«. Šesta eRegionalna konferenca 2016, Jable, 19.– 20. september,
www.utzo.si/wp-content/uploads/2015/08/Silver_economy_Jable_2016.pdf.

Krajnc, A. (2016). »Starejši se učimo. Teorija in praksa izobraževanja starejših«, Ljubljana: SUTŽO.

Kramberger, U. (2016). »Izobraževanje je človekova pravica za vse življenje, Bratislava, 31. maj - 1. junij 2016«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 29. julij,
ec.europa.eu/epale/sl/blog/izobrazevanje-je-clovekova-pravica-za-vse-zivljenje-bratislava-31-maj-1-junij-2016.

Šantej, A. (2016). »Za novo znanje in družbeno vključenost starejših«, *Vzajemnost*, september, str. 8.

(2016). »Na Inštitutu za disleksijo so usposabljali za presojanje skotopičnega sindroma«, *Moja občina*, 16. februar, www.mojaobcina.si/ljubljana/novice/solstvo/na-institutu-za-disleksijo-so-usposabljali-za-presojanje-skotopicnega-sindroma.html.

(2016). »Temelji angleščine v 2 urah po mavrični bližnjici«, *Moja občina*, 16. februar,
www.mojaobcina.si/lurednik/modules/common/article_preview.php?ID=56660.

(2016). »Enajsta šola v knjigarni: Oni smo mi«, *Moja občina*, 5. april,
www.mojaobcina.si/ljubljana/dogodki/enajsta-sola-v-knjigarni-oni-smo-mi.html.

(2016). »Enajsta šola v knjigarni: Oni smo mi«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 5. april,
ec.europa.eu/epale/sl/content/enajsta-sola-v-knjigarni-oni-smo-mi.

(2016). »Odkrivanje talentov pri osebah z disleksijo«, *Moja občina*, 18. april,
www.mojaobcina.si/ljubljana/dogodki/odkrivanje-talentov-pri-osebah-z-disleksijo.html.

(2016). »Poletna univerza: Kako obvladujemo medosebne odnose?«, *Moja občina*, 30. maj,
www.mojaobcina.si/ljubljana/dogodki/poletna-univerza-kako-obvladujemo-medosebne-odnose.html.

(2016). »Poletna univerza: Uporaba pametnih telefonov in tablic«, *Moja občina*, 8. junij,
www.mojaobcina.si/ljubljana/dogodki/poletna-univerza-uporaba-pamenih-telefonov-in-tablic.html.

(2016). »Seniors for culture' International Scientific Conference in Gerontology«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 4. julij, ec.europa.eu/epale/sl/content/seniors-culture-international-scientific-conference-gerontology.

(2016). »Znanje o dokumentarnem filmu je podlaga projektu Begunski časi«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 3. november, ec.europa.eu/epale/sl/resource-centre/content/znanje-o-dokumentarnem-filmu-je-podlaga-projektu-begunski-casi.

(2016). »Enajsta šola v knjigarni. Andragoška spoznanja FF in Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje: Luč, kamera, okrogla miza«, *ePlatforma za izobraževanje odraslih v Evropi*, 6. december, ec.europa.eu/epale/sl/content/enajsta-sola-v-knjigarni-andragoska-spoznanja-ff-slovenska-univerza-za-tretje-zivljenjsko.

Članki izpod peresa slušateljev in mentorjev

Luznar N., (2016). »Moje spričevalo je napisalo življenje«, *Vzajemnost*, april, str. 38.

Majzelj M. (2016). »Zgodba iz keramike«, *Vzajemnost*, maj.

Paulič O. (2016). »Po sledih Fabianijeve dediščine«, *Vzajemna*, december, št. 12, str 54.

Pavlin Dvoršak, J. (2016). »Sive glave odpirajo vrata predavalnic«, *Nedeljski*, 24. februar, str 20.

Pavlin Dvoršak, J. (2016). »Vodnica, zaljubljena v Ljubljano«, *Vzajemnost*, junij, str. 38.

Rapoša Tajnšek, P. (2016). »Pri babici gredo v posteljo pozneje«, *Nedeljski*, 6. januar, str 18.

Rapoša Tajnšek, P. (2016). »Tasting the danube tradition«, *Danube Networkers for Europe*, november, en.danube-networkers.eu/newsletter/3-pavla-raposa-tajnssek-tasting-the-danube-tradition/.

Steindl A. (2016). »Če kruhek pada ti na tla, poberi in poljubi ga«, *Nedeljski*, 9. marec, str. 29.

Železnik, N. (2016). »Petindvajset let samostojne Slovenije: Je izpolnila naša pričakovanja?«, *Ženska*, junij, str.16.

Železnik Bizjak, B. (2016). »Kako udobne in prijetne so sobe v domovih za ostarele?«, *Vzajemnost*, junij-avgust, str 12-13.

Članki in objave drugih o nas in/ali v sodelovanju z nami

Dornič J., Žmahar A., (2016). »Vsi člani v družbi veljamo enako«, *Vzajemnost*, junij, str. 55.

Jazbinšek M., (2016). »Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Knjižnici Laško je zaživela«, *Laški Bilten*, 15. april, št. 53, str. 23.

Šučur M., (2016). »Rajka Bračun Sova: Ni dovolj zgolj obesiti umetnino na steno muzeja ali galerije, če interpretacije dela ne najdemo nikjer«, *Dnevnik*, 26. maj www.dnevnik.si/1042736335

(2016). »Posvet: Srebrna ekonomija«, *Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij*, 26. maj, www.cnvos.si/article/id/13699/cid/92.

Objave novinarskega študijskega krožka

Člani novinarskega študijskega krožka pod mentorstvom Neve Železnik objavljajo vsak mesec v reviji *Vzajemnost* v svoji stalni rubriki prispevke na različne teme (Kakšno Evropo si želimo?; Čakalne vrste v zdravstvu; Ali upokojitev pelje v krizo ali v svobodo? itd.)

Člani novinarskega krožka objavljajo svoje članke in fotografije tudi v drugih revijah: *Ženska*, *Zarja*, *Nedeljski* in drugih.

Zgibanke, plakati in drugo promocijsko gradivo

Findeisen, D.: »Zdaj je čas za vpis«, 2016 (plakat)

Findeisen, D.: »RefugeesIN«, 2016 (plakat)

Findeisen, D., Šantej, A.: »Z donacijo dela dohodnine boste podprli razvoj izobraževanja starejših«, 2016 (plakat)

Šantej A.: »Ta svet je učenja vreden. Slavnostni uvod v študijsko leto 2016/2017«, 2016 (zgibanka)

Šantej A.: »Zdaj je čas za vpis na Univerzo za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani« 2016 (zgibanka)

Šantej A.: »Študijski programi 2016/2017«, 2016 (plakat)

Šantej A.: »Punčka iz cunj«, 2016 (plakat)

Šantej, A.: »Zdaj je čas za vpis«, 2016 (telop za Kinodvor in kino Komuna)

Šantej, A.: »Po sledih Fabianijeve arhitekturne dediščine v Ljubljani«, 2016 (zgibanka)

PRILOGE

Priloga 1: Izobraževalni programi, skupine, število in udeležba študentov v študijskih letih 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017: UTŽO Ljubljana

Izobraževalni program	Število študijskih skupin 2014/2015	Število študijskih skupin 2015/2016	Število študijskih skupin 2016/2017
Angleški jezik	67	66	58
Arheologija	1	1	1
Astronomija	1	1	1
Babica in dedek za današnje čase	1	1	/
Budistična umetnost Južne Azije	/	1	/
Biologija globalnih sprememb	1	/	/
Človek in njegove pisave	2	2	1
Človek in okolje	/	1	1
Čudoviti svet križank in ugank	1	1	1
Dom, kultura bivanja, oprema in prenova	2	2	1
Etnologija	5	4	2
Etnološka podoba Ljubljane skozi pričevanja in spomine udeležencev programa	1	1	1
Francoski jezik	13	12	11
Geografija (Slovenije, Evrope, sveta)	9	11	11
Hortikultura	1	/	/
Igra – predstava	/	1	1
Italijanski jezik	17	20	22
Izvor, razvoj in učenje jezikov	/	1	/
Jaz in moje različne vloge: človek skozi objektiv antropologije	1	1	/
Keramika	6	6	6
Kitajska kultura in vsakdan	1	1	1
Kitajski jezik	3	3	2
Književnost	1	1	1
Kultura obnašanja	1	1	/
Latinski jezik in kultura	/	1	1
Ljubljana, naše mesto in svet okoli nas	1	1	1

Izobraževalni programi	Število študijskih skupin 2014/2015	Število študijskih skupin 2015/2016	Število študijskih skupin 2016/2017
Matematika kot del kulture in zgodovine človeka	1	1	/
Mediacija – ustvarjalna pot reševanja sporov	1	/	/
Medsebojni odnosi in sporazumevanje	4	5	6
Moji starši so stari – kritična geragogika	1	1	1
Narava – znana neznanka	1	1	1
Naravno vrtnarjenje	3	3	2
Naša varnost in kriminaliteta	1	1	/
Nemški jezik	16	15	14
Novinarstvo	1	1	1
Od branja do pisanja	2	2	2
Pametno z denarjem	1	/	/
Po sledih slovenskega ljudskega izročila	1	1	1
Portugalski jezik	1	1	1
Program za varovanje zdravja	1	1	1
Psihologija osebnosti	1	1	/
Računalništvo	15	14	17
Rad(-a) imam gledališče	1	1	1
Rastline okrog nas	/	/	1
Restavratorstvo predmetov	1	1	1
Retorika: veščina nastopanja in prepričevanja	/	1	1
Rodoslovje	/	3	1
Ruski jezik	4	3	3
Slovenski prostor skozi zgodovino	1	/	1
Slikarstvo	10	9	10
Slovenska in svetovna utrdbena dediščina	2	1	2
Spoznajmo svoje mesto in domovino	1	1	1
Spoznavanje glasbene umetnosti	3	3	3
Svetovne religije in verstva	/	/	1
Španski jezik	11	10	10
Tradicionalna ljudstva sveta	/	1	1
Trgi, ulice in stavbe okoli nas	2	2	3
Umetnost pripovedovanja	1	1	1
Umetnostna zgodovina	38	35	36
Ustvarjalno pisanje	1	1	1

Izobraževalni programi	Število študijskih skupin 2014/2015	Število študijskih skupin 2015/2016	Število študijskih skupin 2016/2017
Ustvarjamo vrtove	2	3	3
Utrdimo svoj položaj z besedo	1	1	/
Vrtna umetnost in oblikovanje vrtov	2	1	1
Vsak mikrob ni slab mikrob	1	/	/
Wikipedija	1	/	/
Z znanjem do dejavnega državljanstva	/	/	1
Zgodovina (slovenska, svetovna)	14	14	15
Zgodovina in civilizacije Bližnjega vzhoda	/	1	1
Življenje je igra molekul	1	1	/
Število študijskih skupin skupaj	284	283	270
Število študentov	3154	3133	3117
Udeležba študenti skupaj	4596	4535	4597

Priloga 2: Mentorji UTŽO Ljubljana v letu 2016

V koledarskem letu 2016 je z UTŽO Ljubljana sodelovalo skupno 132 mentorjev: zajeti so mentorji v študijskem letu 2015/2016 (januar – maj 2016) in študijskem letu 2016/2017 (oktober – december 2016).

Zap.št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
1	Maria Alexandra Abeiga Vera	Španski jezik
2	Ema Andoljšek	Nemški jezik
3	Todorče Atanasov	Slikarstvo
4	Magdalena Ažman Bizovičar	Angleški jezik
5	Milojka Dunja Babšek Valentinčič	Angleški jezik
6	Jasna Baldeck	Francoski jezik
7	Lidija Bavec	Španski jezik
8	Ana Beno Vrtovec	Etnologija
9	Kristina Bertok	Italijanski jezik
10	Lidija Bertoncelj	Angleški jezik
11	Matej Bizovičar	Slikarstvo
12	Klemen Blokar	Astronomija
13	Rajka Bračun Sova	Umetnostna zgodovina
14	Tjaša Celestina	Slikarstvo, Rad(-a) imam gledališče
15	Saša Chen	Kitajska kultura, Kitajski jezik in pisava, Angleški jezik
16	Marija Cizelj	Francoski jezik, Španski jezik
17	Maja Čebašek	Umetnostna zgodovina
18	Breda Čebulj Sajko	Etnološka podoba Ljubljane
19	Viljemina Djukić	Nemški jezik
20	Urška Drobnič	Angleški jezik
21	Marinka Drobnič Košorok	Življenje je igra molekul
22	Zarjan Fabjančič	Rodoslovje
23	Soča Fidler	Angleški jezik
24	Dušana Findeisen	Moji starši so stari, Angleški jezik
25	Uršula Fujs	Književnost
26	Tončka Godina	Utrdimo svoj položaj z besedo
27	Alla Gorše	Ruski jezik
28	Peter Grum	Spoznavanje glasbene umetnosti
29	Veronika Gračner	Angleški jezik
30	Tomaž Gubenšek	Umetnost pripovedovanja
31	David Heredero Zorzo	Španski jezik
32	Luka Hiti	Računalništvo
33	Andrej Hren	Vrtna umetnost in oblikovanje vrtov
34	Vida Hus Harb	Nemški jezik
34	Darka Hvastija	Matematika kot del kulture in zgodovine človeka
35	Adica Jamnišek	Geografija
36	Stanislava Jelenc	Angleški jezik
37	Barbara Pia Jenič	Igra - predstava
38	Janez Jeromen	Umetnostna zgodovina
40	Ana Jevševar	Slovenska in svetovna zgodovina
41	Damir Josipović	Ljubljana - naše mesto in svet okoli nas
42	Margareta Jurišič	Angleški jezik

Zap.št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
43	Maja Kavčič	Nemški jezik
44	Boštjan Kerbler	Geografija Slovenije in sveta
45	Drago Kladnik	Geografija
46	Tomaž Andrej Kobe	Nemški jezik
47	Ana Kocjančič	Umetnostna zgodovina
48	Sonja Kogej Rus	Etnologija
49	Alenka Kolman Kavčič	Francoski jezik, Angleški jezik
50	Majda Danica Kolšek	Angleški jezik
51	Katarina Koren	Italijanski jezik
52	Vladimira Koren	Angleški jezik
53	Neža Koron	Človek in okolje
54	Andreja Kotnik Trček	Babica in dedek za današnje čase
55	Adriana Kozamernik Jukić	Nemški jezik, Kitajski jezik
56	Ana Krajnc	Medsebojni odnosi in sporazumevanje
57	Dušan Kramberger	Slovenska in svetovna utrdvena dediščina
58	Ana Krevelj	Umetnostna zgodovina
59	Robert Kukovec	Angleški jezik
60	Dušana Andreja Kunaver	Po sledih slovenskega ljudskega izročila
61	Jurij Kunaver	Geografija Slovenije in sosednjih pokrajin
62	Meta Kutin	Trgi, ulice in stavbe okrog nas
63	Filip Kūzmič	Rastline okrog nas
64	Apolonija Lavrenčič Špegel	Angleški jezik
65	Biserka Luznar Dobernik	Angleški jezik
66	Mateja Mahnič	Ustvarjalno pisanje
67	Miloš Klemen Mahorčič	Svetovna zgodovina
68	Štefan Markovič	Čudoviti svet ugank
69	Maja Mesesnel	Portugalski jezik
70	Katarina Metelko	Umetnostna zgodovina
71	Valerija Mikota	Italijanski jezik
72	Nina Miri Zalar	Italijanski jezik
73	Robert Mlakar	Računalništvo
74	Marija Močnik	Človek in njegove pisave
75	Helena Motoh	Umetnostna zgodovina
76	Karel Natek	Geografija
77	Lea Nemec	Geografija Slovenije
78	Olga Osredkar	Latinski jezik in kultura
79	Alenka Oven	Z znanjem do dejavnega državljanstva
80	Olga Paulič	Spoznajmo svojo domovino
81	Matic Pavlič	Izvor, razvoj in učenje jezikov
82	Donovan Pavlinec	Umetnostna zgodovina
83	Tjaša Pavšič Klasinc	Etnologija, Ruski jezik
84	Zdenka Peloz	Medsebojni odnosi in sporazumevanje
85	Ivo Petrić	Spoznavanje glasbe
86	Stanislava Petrišič	Nemški jezik
87	Vanessa Pipan	Računalništvo
88	Boštjan Plesničar	Slikarstvo
89	Boštjan Plut	Arheologija, Zgodovina Slovencev, Zgodovina Evrope, Tradicionalna ljudstva sveta, Zgodovina in civilizacije Bližnjega vzhoda, Svetovne religije in verstva
90	Barbara Podlogar	Naravno vrtnarjenje

Zap.št.	Ime in priimek	Izobraževalni program
91	Manica Pogačnik	Umetnostna zgodovina
92	Mia Dora Prvan	Budistična umetnost Južne Azije
93	Majda Rakočević	Angleški jezik, Nemški jezik
94	Slavica Ravnik	Medsebojni odnosi in sporazumevanje
95	Lea Rigler	Umetnostna zgodovina
96	Tomaž Rijavec	Človek in okolje: globalni izzivi pod drobnogledom
97	Lidija Sarič	Nemški jezik
98	Marjeta Bibijana Savnik Tuma	Nemški jezik, Angleški jezik
99	Nevenka Seliškar	Angleški jezik
100	Mateja Seliškar Kenda	Od branja do pisanja
101	Marija Skarza Žerovnik	Psihologija osebnosti
102	Neva Sosič	Angleški jezik, Kultura obnašanja
103	Vesna Stropnik	Angleški jezik
104	Milena Suwa Stojanović	Program za varovanje zdravja
105	Matic Šavli	Umetnostna zgodovina
106	Janja Šega	Angleški jezik
107	Marinka Šegula	Angleški jezik
108	Lučka Šičarov	Keramika
109	Mitja Škrjanec	Ustvarjamo vrtove
110	Peter Škrjanec	Spoznavanje glasbene umetnosti
111	Henrika Škrli	Angleški jezik
112	Metka Špes	Geografija
113	Irena Šterman	Umetnostna zgodovina
114	Marjeta Tadel Sušnik	Angleški jezik
115	Nataša Helena Tomac	Italijanski jezik, Francoski jezik
115	Nataša Tomažević	Angleški jezik
117	Staša Tome	Narava – znana neznanka
118	Nikolaja Valjavec	Nemški jezik
119	Kristina Velkaverh	Nemški jezik
120	Vera Vetrih	Italijanski jezik
121	Janez Zalaznik	Slikarstvo
122	Aleš Završnik	Naša varnost in kriminaliteta
123	Ljubomir Zidar	Restavratorstvo predmetov
124	Tatjana Zidar Gale	Retorika
125	Jernej Zupančič	Geografija
126	Mateja Zupančič	Italijanski jezik
127	Barbara Železnik Bizjak	Dom, kultura bivanja, oprema in prenova
128	Nevenka Železnik	Novinarstvo
129	Marija Žgalin	Geografija
130	Meta Žgur	Računalništvo
131	Lucija Žižmund	Umetnostna zgodovina
132	Katarina Župevc	Po sledih slovenskega ljudskega izročila

Priloga 3: Članice mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Zap. št.	Kraj	Ime in naslov UTŽO
1	AJDOVŠČINA	Društvo Most Univerza za tretje življenjsko obdobje Prešernova ulica 26, 5270 Ajdovščina
2	BRDA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Brda Unitri Brda Trg 25. maja 2, 5212 Dobrovo
3	BREŽICE	Društvo Modra Sova UTŽO Brežice Dom upokojencev Brežice Dobovska cesta 8, 8250 Brežice
4	CELJE	Osrednja knjižnica Celje Univerza za tretje življenjsko obdobje Muzejski trg 1a, 3000 Celje
5	CERKNICA	Notranjski ekološki center Univerza za tretje življenjsko obdobje Popkova ulica 4, 1380 Cerknica
6	ČRNOMELJ	Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj Univerza za tretje življenjsko obdobje Ul. Otona Župančiča 1, 8340 Črnomelj
7	DOMŽALE	Društvo Lipa - Univerza za tretje življenjsko obdobje Ljubljanska cesta 58, 1230 Domžale
8	GROSUPLJE	Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje Grosuplje, Adamičeva 16, 1290 Grosuplje
9	IDRIJA	Društvo upokojencev Idrija Univerza za tretje življenjsko obdobje Rožna ulica 2, 5280 Idrija
10	ILIRSKA BISTRICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Kidričeva 15, 6250 Ilirska Bistrica
11	IVANČNA GORICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Ivančna Gorica, Cesta II. grupe odredov 17, 1295 Ivančna Gorica
12	IZOLA	Andragoško društvo Morje Univerza za tretje življenjsko obdobje Verdijeva ulica 1, p.p. 192, 6310 Izola
13	KOČEVJE	Ljudska univerza Kočevje Univerza za tretje življenjsko obdobje Trg Zbora odposlancev 30, 1330 Kočevje
14	KOPER	Društvo Pristan Univerza za tretje življenjsko obdobje Pri vodnjaku 2, 6000 Koper
15	KOZJE	Knjižnica Šmarje pri Jelšah – enota Kozje Univerza za tretje življenjsko obdobje Kozje Kozje 150, 3260 Kozje

16	KRANJ	Društvo upokojencev Kranj Univerza za tretje življenjsko obdobje Tomšičeva 4, 4000 Kranj
17	KRAS (SEŽANA)	Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras Gorjansko 84, 6223 Komen
18	KRŠKO	Ljudska univerza Krško Univerza za tretje življenjsko obdobje Dalmatinova 8, 8270 Krško
19	LAŠKO	Univerza za tretje življenjsko obdobje pri Knjižnici Laško Aškerčev trg 4, 3270 Laško
20	LENART V SLOVENSKIH GORICAH	RASG d.o.o., Izobraževalni center Slovenske Gorice Univerza za tretje življenjsko obdobje Nikova 9, 2230 Lenart v Slovenskih goricah
21	LITIJA – ŠMARTNO	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Litija in Šmartno, Parmova ulica 9, 1270 Litija
22	LJUBLJANA	Združenje SUTŽO Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani Poljanska cesta 6, 1000 Ljubljana
23	LOG-DRAGOMER	DVIG-univerza za tretje življenjsko obdobje Log- Dragomer, druženje za vzajemno izobraževanje generacij, Dolina 21, Lukovica pri Brezovici 1351 Brezovica pri Ljubljani
24	LOGATEC	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Logatec Hotedršica 34 a, 1372 Hotedršica
25	MARIBOR	Mariborska knjižnica Rotovski trg 2, 2000 Maribor
26	MURSKA SOBOTA	Društvo – Univerza za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje pri Ljudski univerzi Murska Sobota Slomškova ulica 33, 9000 Murska Sobota
27	NAZARJE	Univerza za tretje življenjsko obdobje Zgornje Savinjske doline - Center za samostojno učenje Nazarje pri Andragoškem zavodu Ljudska univerza Velenje Zadrečka cesta 35, 3331 Nazarje
28	NOVA GORICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Erjavčeva ulica 4, 5000 Nova Gorica
29	NOVO MESTO	Društvo upokojencev Novo mesto Univerza za tretje življenjsko obdobje Čitalniška ulica 1, 8000 Novo mesto
30	ORMOŽ	Ljudska univerza Ormož Univerza za tretje življenjsko obdobje Vrazova ulica 12, 2270 Ormož
31	PIRAN	Društvo Faros, Univerza za tretje življenjsko obdobje Piran, Fazanska 1, 6320 Portorož
32	PIVKA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Pivka Kettejeva ulica 5, 6257 Pivka
33	POSTOJNA	Zavod Znanje Postojna - Ljudska univerza Postojna

		Univerza za tretje življenjsko obdobje Ljubljanska cesta 2, 6230 Postojna
34	PTUJ	Ljudska univerza Ptuj Univerza za tretje življenjsko obdobje Mestni trg 2, 2250 Ptuj
35	RADOVLJICA	Ljudska univerza Radovljica Univerza za tretje življenjsko obdobje Kranjska cesta 4, 4240 Radovljica
36	RAKIČAN	Raziskovalno izobraževalno središče Dvorec Rakičan Lendavska ulica 28, Rakičan 9000 Murska Sobota
37	RAVNE NA KOROŠKEM	Andragoško društvo Koroške Univerza za tretje življenjsko obdobje Ravne na Koroškem Koroška cesta 14, 2390 Ravne na Koroškem
38	ROGAŠKA SLATINA	Ljudska univerza Rogaška Slatina Univerza za tretje življenjsko obdobje Celjska cesta 3 a, 3250 Rogaška Slatina
39	SEVNICA	Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Sevnica Savska cesta 2, 8290 Sevnica
40	SLOVENJ GRADEC	U3ŽO MOCIS Slovenj Gradec Partizanska pot 16, 2380 Slovenj Gradec
41	SLOVENSKA BISTRICA	Ljudska univerza Slovenska Bistrica Univerza za tretje življenjsko obdobje Partizanska ulica 22, 2310 Slovenska Bistrica
42	ŠENTJUR	Razvojna agencija Kozjansko, LU Šentjur Univerza za tretje življenjsko obdobje Mestni trg 5, 3230 Šentjur
43	ŠKOFJA LOKA	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Škofja Loka Partizanska ulica 1, 4220 Škofja Loka
44	ŠMARJE PRI JELŠAH	Knjižnica Šmarje pri Jelšah Univerza za tretje življenjsko obdobje Aškerčev trg 20, 3240 Šmarje pri Jelšah
45	TRBOVLJE	Društvo U3 Univerza za tretje življenjsko obdobje Zasavska regija Trg svobode 11 a, 1420 Trbovlje
46	TREBNJE	Center za izobraževanje in kulturo Trebnje Univerza za tretje življenjsko obdobje Kidričeva 2, 8210 Trebnje
47	TRŽIČ	Ljudska univerza Tržič, Univerza za tretje življenjsko obdobje, Šolska 2, 4290 Tržič
48	VELENJE	Andragoško društvo Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje, Efenkova cesta 61, 3320 Velenje
49	VELIKE LAŠČE	KUD Primož Trubar Velike Lašče Univerza za tretje življenjsko obdobje Velike Lašče Stritarjeva cesta 1, 1315 Velike Lašče

50	VRANSKO	Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje Vransko Vransko 143 a, 3305 Vransko
51	ŽALEC	Univerza za tretje življenjsko obdobje Žalec Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec

Priloga 4: Organi Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje, združenja za izobraževanje in družbeno vključenost

Organi združenja so:

- Zbor članov združenja
- Upravni odbor
- Predsednik/ca
- Nadzorni odbor

Zbor članov je najvišji organ, ki ga sestavljajo vsi redni člani združenja.

Upravni odbor je izvršilni in najvišji strokovni organ združenja.

Vodi ga **predsednica** prof. dr. Ana Krajnc, ki je hkrati tudi predsednica združenja.

Upravni odbor ima sedem članov:

Prof. dr. Ana Krajnc, predsednica

Dr. Dušana Findeisen, članica

Tanja Šulak, članica

Alijana Šantej, članica

Maša Bizovičar, članica

Nevenka Železnik, članica

Boža Bolčina, članica.

Nadzorni odbor izvaja nadzor nad razpolaganjem s premoženjem združenja ter nad finančnim in materialnim poslovanjem združenja.

Nadzorni odbor ima tri člane:

Marko Živec, predsednik

Majda Ažman, članica

Marija Močnik, članica.

Priloga 5: Zaposleni in zunanji sodelavci v letu 2016

Zaposleni

Dr. Dušana Findeisen

Predstojnica Inštituta za raziskovanje in razvoj izobraževanja

Alijana Šantej, prof. ped.

Vodja Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani

Maša Bizovičar, univ. dipl. etn. in kult. antr., prof. um. zgod.

Vodja projektov in izobraževalnih programov

Alenka Gabriela Čeh, absolventka ped. in andragogike

Obračuni in evidence, koordinacija izobraževalnih programov
(do 30. 6. 2016)

Meta Žgur, univ. dipl. ped. in andragoginja

Strokovna sodelavka v projektih in Inštitutu za disleksijo (do 31. 7. 2016)

Karina Sirk, dipl. sociologinja

Strokovna sodelavka v projektih

Evidence, koordinacija izobraževalnih programov (od 8. 12. 2016 dalje)

Dr. Polona Kelava

Strokovna sodelavka v projektih in Inštitutu za disleksijo (od 15. 11. 2016 dalje)

Pogodbeni strokovni in drugi zunanji sodelavci

Prof. dr. Ana Krajnc

Predsednica Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje,
združenja za izobraževanje in družbeno vključenost

Predsednica Mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Urša Kramberger, univ. dipl. ped. in andragoginja

Obračuni in evidence, koordinacija izobraževalnih programov

Robert Mlakar, univ. dipl. med. komunikolog

Vodja programov za računalniško izobraževanje in nove tehnologije

Karina Sirk, dipl. sociologinja

Strokovna sodelavka v projektih

Evidence, koordinacija izobraževalnih programov (od 1. 9. do 8. 12. 2016)

Ljubica Kosmač

Direktorica Inštituta za disleksijo

Dr. Polona Kelava

Strokovna sodelavka v projektih in Inštitutu za disleksijo (do 15. 11. 2016)